

1924

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

No. 60
సంచిక ౬౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పర్వపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల యాపుమాఘను.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

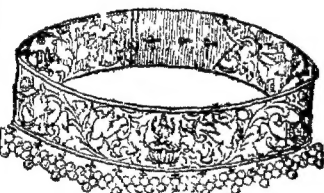
ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సమృద్ధి మునకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిప్రైడలు, లేక నాగవత్తులు

వీటిని పాలికాపరిక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగు
ళము వెడల్పువరకును, 6-14 సవరముల వరకును యే మోస్త
రులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజారి
రు. 25-35 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని
అనుసరించి సవరములు, మజారి నిర్ణయించ బడును. సవరము బంగారుకు పూచీ యివ్వ
బడును. 172 పుటల మా అందమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0.

ఉమ్మికి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలరత్నము, 25 చైనాబజారులోడ్డు మద్రాసు.

కొలదివతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు?

మహద్దేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు

నిండు శ్రీలింగోదైందు ఛెడర్ వైటుకాగితములు

తెనాలిపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు.

ధర రు 2 8 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ధనసంతులకు మాత్రమే?

అనంగ ప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషకవ్యము, ఖగ్గులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యోతయవ్యము నివృత్తు, కాశ్యోతయవ్యము గా తయారుచేసిన ఈవివృ
త్తులు నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచతురతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యాంధ్రజాలమువలె నూతనమాయను
కలిగించును. పూర్తిగానిల కవయిత్రుల వ్రాసిన యిహముగా పంపబడును. 60 గురికలు గల బుడ్డి 1 కి రు 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకరూ. బుడ్డి 1-కి ధర రు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మద్రాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

7.6-24 తేది శనివారమునుండి 13.6-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు, దినమునకు రెండుసార్లు, సాయంత్రము 6-15 రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్టూవెండును సీరియల్ ది
డేనియల్ బూని అద్భుత శైర్యసాహసకవ్యములు
గల చిత్రాత్మకకథ, ఉపకథలు 7, 8, 9 మూడవవారము - 6
భాగములు. ప్రైవేట్ థాట్ యూనివర్సల్స్ క్లబ్ థాట్స్ గురికి
యనుచి లెడర్ ఫువర్స్ కూడ చూడబడును.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీ
నులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులోనున్నా, ఖగ్గురునూలులో,
నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టు, పున్నె,
ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస
మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండే
లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు
చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుశేలు) మొత్తపు చేరమునకు, కం
ట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్లుతేసినాము గమక ధరలు
తెలియగోరనవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ
లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు
౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మా సేజరు:— ఆంధ్రప్రదేశ్ జరీమిల్లు,
బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రప్రదేశ్.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలల పాలిటి సంజీవి మేహము, నిక్కాక శుక్ల నవ్వు
ము, నిస్సత్తువ, అతిమూత్రము, వీటిని హతించి మంచి బలమును,
యోవ్యనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు
చుప్రపాదము. 2 డబ్బీలను వాడెడు
20 తులముల డబ్బి రు 1-4-0. వి.పి చార్జీ 0-8-0,
పి. శి. పి. అందు కంపెనీ,
ఆయుర్వేద సమాజం పెరిశి. (సెల్లూరుబజార్.)

ఆంధ్ర నట సాహిత్య నభలు

తృ తీ య ది న చ ర్య

(స్వకీయ విలేఖరి)

జూన్ 8: - వెదురుమాడి శేషగిరిరావుగారు: - నాకు

ముందు ఉపన్యసించినట్టి శ్రీభూమిపాటి కామేశ్వరరావుగారు రెండుకోజులు ఉపన్యసించినను సభ్యులకు ఎట్టి విసుగుదలను లెకగించక మనోహరముగ నుండునట్లు ఆడియు పాడియు అభినయించియు ప్రస్తుతము నాటకరంగమున గల లోపముల విశదపరచి యున్నారు. నాటకభేలమున సంగీతమునకు ముఖ్యముగ పద్యములు చదువునప్పుడు గణములచే గలుగు గతిగాక చేరుగ గానము అనవరతమని చెప్పివారు. సంగీతమును నిరసించు వారెవరు లేరు. అది సమగ్రమయినకళ. అతి స్వల్పకాలములో సభ్యుల రంజింపజేయగల అద్వితీయకళి దానియందున్నది. దానికి సమస్కారము విధిగ చేయుచున్నాము. కాని అభినయముగూడ నొకకళయే. ప్రస్తుతము నటులను దానిని అభ్యసించక సులభముగ మెప్పు నడయుటకు రంగస్థలమున సంగీతమును ఎక్కువగ విసరుచున్నారు. దీనినిబట్టి అభినయము నశించిపోవుచున్నది. సంగీతములేనిది నాట్యకళ రాజించదని జను లభిప్రాయపడుట కవకాశము గలుగుచున్నది. అర్జునము లేకను భావములేకను రసములేకను సంగీతముతో నాటకమును నింపిజేయుచున్నారు. ఈ పద్ధతివల్ల నాట్యకళ నమ్మయి పోవుచున్నది. ముఖ్యవికలవల్లను హస్తాది అంగవిన్యాసముల చేతను స్వరభేదమునను నాటకమును రక్షింపజేసి భావము సభాసదులదృశ్యము చేయుచున్నను. (చూపించి యుండిరి) వీనిని త్రోసివేసి సంగీతమే ప్రధానముచేయుట అసమంజసము. మజియే సందర్భముద్వయ పాత్రాచిత్తమును గురించి గాత్ర మాధుర్యము గలవారే నచ్చటచ్చట శ్రావ్యముగ పాడింపవచ్చును. నాటకమున అన్నికళలు కావలసినదే. హరిశ్చంద్రుడు జేయునపుడు నటుడు హరిశ్చంద్రుని యవస్థలో మునిగి సభ్యుల భూతి మారకమున నోలరాడింపవలసియున్నది. కాని యిప్పుడు సంగీతమున నోలరాడించున్నారు. మనకు నాటకకళను సహిత ముద్ధరింపవలసిన బాధ్యతయున్నది గనుక దానినిగూడ యుద్ధరింపవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాను. గానభలో గానము నకు నాట్యసభలో నాట్యమునకు కట్టాభిషేకము చేయుమని కోరుచున్నాను.

ఉమ్మె ఆరినాకవిగారు గత ఉపన్యాసములో నాట్య విషయమున తమ అభిప్రాయమును పూర్తిగ జెప్పట కవకాశము లేమిచే తిరిగిచెప్పిరి. నాటకము కళగారు, నాట్యము కళ. ఇదియొకగవ్వనామకంటిది. అన్ని కళలయొక్క పరస్పరసహాయమువల్లనే నాటకము రూపము దాల్చుచున్నది. గద్య పద్యాత్మకమయిన నాటకమున సంగీతమునకు తావు లేకుండుట అసంభవము. సంగీత సాహిత్యములకు అవి నాభావసంబంధము గలదు. శేష హరిశ్చంద్రుడనని నాటకమాడుట పొరబాటు.

పురాణం నూరికాశ్రమిగారు: - గణపద్ధమయిన కవిత్వమునందు గానక్రమము సహజముగనే యున్నది. సంగీతము నిరసించుటలేదు. నాటకమున దాని ప్రయోజన మెంతటి కనియే ప్రశ్న. పద్యములు వ్రాయునప్పుడు కవులు గానము ఉద్దేశించి వ్రాయుటలేదు. గురుభ్యువులవిశేషములోనే గానమున్నది. అన్ని పద్యములు గానయుక్తములు గావు. అట్టి శ్లోకములుగూడ సంస్కృతనాటకములందు గలవు. కాని కవులు రసాచిత్తము పాటించక పద్యములు వ్రాయుటయు గలను.

ఇంకొకరు ఉపన్యసించినవా రెవరు సంగీతముమీద దానిజు 55. నాటకమున శక్తిసాహజ్యముగల గాన విద్యావిశారదులు బ్రహ్మచారి నాగభూషణముగారుసభలో నుండుట గొప్పవిశేషము. వారిఉపన్యాససారాంశము సీక్రింబ బొందుపరచెదను.

ఆకాశవిషయము లిదభయందు చెప్పింపబడి సిద్ధాంతికరింపబడవలసియున్నది. కాని అట్టిపనికే నెవరును పూనుకొని నట్లు గానో చుడు. అట్టికే మనకున్నదనిచెప్పటము వీలులేదు. నాటకలక్ష్యము మోక్షమనియు, ఉత్తమనాయకులే యుండవలెననియు, ఇతివృత్తము ప్రఖ్యాతమయి యుండవలెననియు, పూర్వసాంప్రదాయముల ననుసరించి చెప్పరాదనవలసియు, గొ. శ్రీరామకృష్ణగారు చెప్పియున్నారు. వారిసిద్ధాంతముల నింతటివి కాదు. పూర్వముననుచుచే నాటకవిషయములు కానని లెచుచున్నాను.

పద్యమును సంగీతముతో బాడవనవసరములేదని నొకరు సిద్ధాంతికరించివారు. శేష పూర్వాచారపరామర్శుడను, అనగా పూర్వాచార్యులు చెప్పినవదలయు సత్యమును మాధవిశ్వాసముగలవాడను. నాటకవిషయమున గూడ మహామనీషులయిన పూర్వులు చెప్పియున్నారు. రసశబ్దమును ఎందరో ఎన్నిసార్లు ఈసభయందుపయోగించియున్నారు. దీని స్వరూపమును తెలిసికొనుటకెవరైన శోధనముచేసియున్నారా యని సందేహపడవలసివచ్చుచున్నది. పద్యమును సంగీతములేక జడువవలెననుట ప్రాచీనసిద్ధాంతమునకు భిన్నము. భూమిపాటికామేశ్వరరావుగారు సంగీతమును ప్రధానముచేసెనటులు నాటకమును తనలతెచ్చుచున్నారని చెప్పివారు. శేవలము సంగీతమునల్ల నే నాటకములు చెడిపోవుచున్నవని తలంపగూడదు. ఇతర లోపము లనేకములుగలవు. నాటకములలో లోపములున్నవని సంగీతముతగదవనుట భావ్యముకాదు. అటులయిన నాటకములే కూడవని చెప్పవలసివచ్చును. నాటకములవల్ల కలుగుప్రయోజనమేమి? నటులు చెడిపోవుటయు, ప్రజలుచెడిపోవుటయు అందరికీ తెలిసినవిషయము. నాటకమందలి నాయక లేప్రకారముగ నలంకరించుకొనుచున్నారో ప్రవర్తించుచున్నారో చూడుము. వీనివల్ల నాటకములు చెడిపోవుటలేదా? వారిసంగీతముకూడ నాకు అనందముకలిగించదు. మనకట్టుబాటులు, సాంప్రదాయములు చెడిపోవుచున్నవి. నాటకములు చూచుటలన నెంత సామాజికులలో ఎంతమందికి భక్తి, సత్వనిరతి గలుగుచున్నది? వేసినటులలో ఎంతమందికి ప్రధాననాయకుల ధీరోదాత్తగుణము లలవడుచున్నవి? అంతమాత్రమున నాటకములు త్యాజ్యము లగుచున్నవా? కవులెందరో చెడిపోయినారు. అంతమాత్రమున కవిత్వము త్యాజ్యమా? నాటకములు దేశాభ్యుదయము కలుగజేయుటలేదు. గనుక నే యిప్పుడు విచారణీయము లయినవి. పద్యమునకు సంగీతమునకు నాఅభిప్రాయములో అవినాభావసంబంధము గలదు. ఈరెండుమాడుదినములు చర్చజరుగుచున్నను పద్యగద్యములస్వరూపము నిర్ణయముకాలేదు. నాటకమంటే యేమిటో నిర్ణయముకాలేదు. నాటకము కళయని కొందరనెదరు. పాశ్చాత్యదేశములో నైస్సు, అద్దలనగా శాస్త్రము. కళయను విభజనము గలదు. దానినె మనవారు తెచ్చిపెట్టుచున్నారే. మనకు కళలు శాస్త్రములు అనుభేదములేదు. కళ, విద్య, శాస్త్రము మాడును సమానార్థముగలవియే. సంగీతము శాస్త్రమని కొందరును, కళయని కొందరును అనుచున్నారు. 'నాదో పాస' యని సంగీతమునుఉపాసనగా ఋషులు చెప్పియున్నారు. నాదము బ్రహ్మస్వరూపము. కావున అట్టిసంగీతమును, శాస్త్రమా, కళాయని చర్చించుట సమంజసము కాదు.

ప్రబంధము శ్రవ్యప్రబంధము లని దృశ్యప్రబంధము లని రెండువిధములు. దృశ్యప్రబంధమన కావ్యము. నాట్యము అంతర్దృశ్యమేయి యున్నది. శ్రేయప్రబంధమయినది. కావ్య మని పెద్దలుచెప్పివారు. ఈకావ్యము దోషరహితమయి వాగర్థములతో కూడుకొనియుండవలెను. ఏది రసోత్పాదకమో అదియే వాక్కు. ఇట్టివాక్కుగలవారే కవులు. వాగ్గమలమూర్తికి వ్యంగకై భవములు ప్రాణము. కావ్యగద్యపద్యాత్మకము.

నాట్యము చతుర్విధాభినయము ధీరోదాత్తాది యవస్థలు గలది. అభినయమంటే వేశ్యలుచేసెదరని మనవాండ్ర అభిప్రాయము. అది కాదు. మన మనోభావమును వాక్కు, ఆంగిక, సాత్విక, ఆహార్యము లను నాలుగువిధముల అభినయమువల్ల తెలియబరచవచ్చును. ఆంగికాభినయమంటే పతాకాదులు, హస్త విన్యాసాదులు. సాత్వికాభినయమనగా ముఖనయనాదులచేత భావము న్యక్తికరింపుట. వాచికాభినయము రాగయుక్తముగి చెప్పట. నాలుగింటిలో స్వాతికాభినయము పూజనీయము. అది యెక్కువగనుండవలెను. కావున నాట్యకళజనిర్వచనము చేరకే సంగీతము ఉండవలెనని సిద్ధమగుచున్నది. ఇది పూర్వాచారల అభిప్రాయము. నాదికాదు. సంగీతములేనిది అభినయము లేదు. అభినయము లేనిది నాటకము లేదు.

నటుడు తాదాత్మ్య మసాధింపవలెనని కొందరుచెప్పిరి. రసముఅనుభవించువాడు నటుడుకాదు. నాటకముజూచు సభ్యులు. రసమనేది సంస్కారము. అనగా రాముని రంగస్థలమున జూచినపుడు మన పూర్వసంస్కారమువల్ల రాముని జీవిత స్మృతాంతము జ్ఞప్తికెచ్చుకొని సాంధ్యునందమే రసము. సంగీతము సభ్యులు మొదలయినవి సామాజికులలో అవ్యక్తమయిన రసాశ్రయమును దీసికొనివచ్చును. ఇతివృత్తము ప్రఖ్యాతమయి యుండవలెననుటకు నిదియొక ప్రబలకారణము. నూతననాటకము లిట్టి రసావస్థకు కలుగజేయుటలేవు. బ్రహ్మసందమనుకు పూర్వమునుండే అవస్థ రసాత్మకావస్థ. ఈరసము బ్రహ్మసందతుల్యము. ఇది తుణికు, సత్వరముకావచ్చును. ఈఅవస్థ కలుగుట

సంగీతముకావలసియున్నది. బ్రహ్మసందానుభవమే సంగీతమని త్యాగయ్యగారు చెప్పినారు. పద్యము రసాశ్రయము. సంగీతమునకు అర్థములేదు. బ్రహ్మసందార్థమున కింతవరకెవరును అర్థము చెప్పియుండలేదు. సంగీతమువల్ల కలుగునది నిర్విషయానందము. కావ్యములోపదాశ్రయమయిన రసమెగలదు. కావుననే దీనివల్ల గలుగునందము తుల్యమని చెప్పవలసివచ్చినది. కావున పద్యములను సంగీతముతో బాడుటలన రసము అతిశయించును. సంగీతము దీనిజేయుటకు వీలులేదు. ఇది నా అభిప్రాయము.

వీరితరువాత కొలచిన వెంకటప్పయ్యగారు కొంతవఱకు మాట్లాడిరి. మూడుదినములు పూర్తియైనను కార్యక్రమము పూర్తికాలేదు. అందువలన నాల్గవదినము ఉదయముకూడ సభ జరుపవలసివచ్చినది.

మొదట కార్యదర్శిగారైన శ్రీ చిట్టా సాంబయ్యగారు ముత్తరాజు నుబ్బరాయ మేమోరియల్ క్లబ్ వృత్తాంతమును జెప్పి నాక్లబ్ నిలుపుదలచేయుటలో నేదయిననొక మంచికార్యముచేసి ఆపివేసిన బాగుండుననియుద్దేశించి సీసభాసమావేశమునకు పూనుకొంటిమనియు చెప్పిరి. ఇందుకుగాను అనేకమంది పండితులకు, నటులకు, నాటక సభలకు ఆహ్వానములబంపినను బహు కొలదిమందిమాత్రమే వచ్చిరనియు, అందుకుముఖ్యము కొంతమంది పెద్దమునుష్యులు దస్మతుచేసిప్రవరించి గ్రామాంతరము లందుసయితము ప్రకటించిన బహిరంగలేఖ కారణమైయుండు నోపునేమో యనియు సెలవిచ్చిరి. ఈసభజరుపుటకుగాను తాము వేసిననాటకములవల్లన, ఆహ్వానసంఘస్థులవల్లను వచ్చిన వనూళ్లు సుమారు 500 రూపాయలకుపైగా యుండుననియు అందు మింజామరే ప్రయాణములకు, నాటకములకు, భోజనములకు, పోష్టకుఅయిన ఖర్చుపోను సుమారు నలుబదిరూప్యములు మిగులుననియు నామొత్తమును నీక సీనటసభాభారమును వహించువారి కిచ్చుటకు తమకెట్టియభ్యంతరము లేదనియు నుడివిరి.

పిమ్మట శ్రీ వెదురుమాడి శేషగిరిరావుపంతులుగారు లేచి సీకల్బాదుచేసినప్రయత్నములు భోజనాదులతోను కలుగలేనను నశింపకుండుటకుగాను సీసభకు స్థిరరూప మిచ్చుటకు నొక ఆంధ్రనాటకపరిషత్తు యేర్పడవలెననియు, దానికి పురాణం నూరికాశ్రమిగారు, డి. వి. సుబ్బారావుగారు కార్యదర్శులుగా యుండవలెననియు, దీనికి ఆంధ్రదేశమందలి సుప్రసిద్ధ నటులు, కవులు గల యొకస్థానంఘము ముండవలెననియు నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. ఆతీర్మానము అందరిచేతను సంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షులయిన కాశీ కృష్ణాచార్యులు తమ అంత్యోపన్యాసమందలి సీక్రింది అభిప్రాయములు ముఖ్యములు: -

బ్రహ్మసందమొరకు నాటకములేర్పడినవనుట విశ్వసనీయము కాదు. నాటకములవల్ల బ్రహ్మసంద మెప్పుడునుకలుగుదు. ఇది తాత్కాలికమైనఅనందము. నాటకములు సీతిప్రభోధకరములయిన నొకవిధమగు విలాస పరివర్తనములు. ఆంగ్లనాటకములుచూచినప్పుడుకూడ ఆనందముపొందవచ్చును. నటుడు యెప్పుడు తాదాత్మ్యము పొందుకూడదు. ప్రేక్షకులుసాందవచ్చును. నటుడు ఆవధానములోనే వుండవలెను. నటునికి ప్రేక్షకులు పరువురాయివంటివారు. పద్యముకు రాగతాళములు అవసరములేదు. ఎవరికి వీలునుబట్టి వారు పెట్టుకొనవచ్చును. రాగము భావమును పాడుచేయదు. తగుపాటిసంగీతము యిది వ్యత్రములో విషయమును వేరుపరచరాదు.

బ్రహ్మసీక్రి చెల్లెళ్ళి వెంకటకాశ్రమిగారు చాలవఱకు ఆచార్యులుగారిలో నేకీభవించుచు సీక్రింది అభిప్రాయముల జెప్పిరి. కవిత్వము శేవలము నొకదేశమునకు నాజ్యయమునకు సంబంధించినదేకాదు. కావున యితర దేశములనుండి సయితము మనము ఆభిప్రాయముల చెప్పుకొనవచ్చును. వానిని తగుమార్పులతో ఉపయోగించుకొనవచ్చును. పద్యమునకు గతియున్నది. గనుక పాడుకొనుట కెట్టియభ్యంతరమును లేదు. సంగీతముకు అర్థముపరిధానముగాదు. సాహిత్యము బహుస్వల్పము. సంగీతములో సహస్రాంశము సాహిత్యమునకు ఐదేక మున్నటులే సాహిత్యములో సంగీతముకు ఉండవలెను.

పిమ్మట శ్రీ వల్లూరి నూర్యనారాయణరావుగారు అధ్యక్షతీత ములంకరించిన కవివరోధ్యులకు వందనముల సభాసదుల పక్షమున అర్పించిరి. కోట ఆంజనేయులుగారు సభపక్షమున వచ్చిన ప్రతినిధులకు, ప్రేక్షకులకు, ఇంక తమకు సాహాయ్య మొనర్చిన శ్రీ చిట్టారి నరసింహముగారికి వందనము లర్పించిరి. సభ 7 వ తేది ఉదయము 11 గంటలకు పూర్తిచేయబడినది.

6 వ తేది రాత్రి చిత్రసలీయనాటకము ప్రదర్శింపబడినది. నాటకాంతమున మ-రా-శ్రీ గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమ రావు పంతులుగారు మన జాతీయజీవనమునకు సంబంధించిన ప్రతివిషయమునందును నొక మహావిప్లవము జరుగవలసియున్నదనియు, నాటకములు దేశభక్తిదయమునకు అవసరమనియు, నీనాటకములు ప్రస్తుతము సంగీతముతో నిండి భావరసశూన్యము లయిపోయినవనియు, కావున సీసంగీతము రంగస్థలమునుండి పోవలెననియు, నాటకములు జాతీయోద్దేశ జకములగు మాత్రన విషయములతో వ్రాయబడవలయు ననియు చెప్పిరి.

ప్రస్తుతసభలను జరుపుట చాల కష్టసాధ్యమయిన కార్యమను విషయము ఈరోజులలో చాలమందికి తెలియును. అట్టి స్థితిలో పురజనులయొక్క తోడ్పాటు యేమాత్రము లేక సీమహాకార్యమును పూనుకొని జయప్రథమగా నిర్వహించినందులకు కార్యదర్శులయిన మ-రా-శ్రీ చిట్టా సాంబయ్యగారిని, కోట ఆంజనేయులుగారిని అభినందించుచున్నాము. గ్రామాంతరములనుండి శ్రమపడివచ్చిన ప్రతినిధులకు ఉచితభోజనాది వసతుల సేర్పరచి కొందరికి ప్రయాణపుఖర్చులనిచ్చియు ఆర్య గార్హస్థ్యధర్మమును నిర్వహించిరి.

సభ ప్రథమసమావేశమునకుచేత నాటకరంగస్థలమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములన్నియు సక్రమముగ చర్చింపబడలేదు. ఈకారణముచేతనే ఆసలవిషయమునకు సంబంధించిన తీర్మానము లేవియుచేయబడలేదు. మొత్తముమీద సభాభిప్రాయము నాటకములలో సంగీతము చాలవఱకు తగ్గిపోవలయుననియు, నాటకరచనయందు వచనము ప్రధానముగా యుండవలయుననియు, భావప్రకటనయందు శ్రద్ధవహింపవలయుననియు, పాత్రాచిత్త్యమయిన దుర్గులు ధర్మింపవలెననియు లేలుచున్నది. మరియు ఆంధ్రవాఙ్మయమున ప్రదర్శనయోగ్యము నాటకములు లేవని అభిప్రాయపడినారు. ఉపన్యాసముల నిచ్చినవారిలో గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు, భవిష్యత్ కాలమున నాటకములను నీవిషయమున నెక్కువకృషిచేసినవారుగనున్నారు. మిగిలినవారు సమయమునకుదోచిన అభిప్రాయములను శ్రమచెలిచుచు గాని విమర్శనాదృష్టితో విషయమును పరిశీలించి వారివలె కనుపించలేదు. కావున ఒకవేళ నెవరైన నిట్టి సభను జరుప నెంచుచో సభలో బాటు ప్రతినిధులకు నాటకదర్శన లాభముకూడ ఉచితముగ గలుగజేసిన బాగుండును. ఉదయము సభయు, సాయంత్రము 7 గంటలుమొదలు 10 గంటలవఱకు నాటకమును యేర్పాటుచేసిన యిప్పటివలె ఉపన్యాసములు యిచ్చవచ్చినట్లు మాట్లాడుటకు అవకాశముండదు. తాము చెప్పిన అభిప్రాయములకు గౌరవించిన నాటకమునుండి తారాగ్రాములనిచ్చి ధ్రువపరచి సభను ఒప్పింపవలసియుండును. నాటకభేలనమందు వివిధాభిప్రాయముగల నటులు పాత్రలను ధరింపవలెను. ఈ అభిప్రాయము నాకేల తోచినదనగా సభలలో సంగీతము ఉండవలెననియు, పద్యము లుండవలెననియు మొదలగునభిప్రాయముల చెలిపుచ్చిన విద్వాంసులయిన యొకరు నాటకమును జూచునప్పుడు నాచెంత కూర్చుండియుండిరి. అప్పుడు నాటకప్రదర్శనమందలి లోపములను, గ్రంథకర్త యొక్క లోపములను ప్రత్యక్షముగా జూపియుంటిని. వారు వాగని ఒప్పుకొనియుండిరి. కావున ప్రతినిధులందరు జూచిన నాటకములగూర్చి చర్చించిన విషయము బాగుగా తేలగలదు. మరియు నిర్ణయముగా అనేక నాటకగ్రంథములను విద్యాపంతులు విమర్శింపవలసియున్నది. ఈవిమర్శన లేనంతకాలము మంచివాఙ్మయము ప్రచారములోనికి రాజాలదు.

కౌటిల్యుని ఆర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చండిగుప్త చరిత్రకర్తకి పరిధానమంత్రియు చాణక్య డనునామాంతరముగలిగినట్టియు కౌటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగుఱించి మనభూర్యులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో నగ్రగణ్యము. దీనినాధారము చేసికొనియే కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పూర్వీక కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము లెటు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికి చారిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది యముల్యమైనది. గ్రంథమునువ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమిట్టి, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పరిధానలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన యుపోద్ఘాతము చేర్చబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి కోరైండు. ఖరీదు రు 4.0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

మహారాజాకారేణ, విజయనగరం.

నాటకేతివృత్తము

(ఆంధ్రనటనభలో గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు చదివినవ్యాసము)

“ఇతివృత్తంహి నాట్యస్య శరీరం పరికల్పితం”
నాటకమునందలి యితివృత్తము నాట్యమునకు శరీరము వంటి దగుటచే దత్తేశాపావకములగు పాత్రాచిత్త్యాదులును దదనురూపములుగనే యుండునుగదా గనుకనే దృశ్యకావ్యము పట్ల నీయతివృత్తచర్చయే చాలముఖ్యమయినదనవచ్చును. అనుకరణాత్మకమైన దృశ్యకావ్యము, ఇతివృత్తము నాయకుడు, రసము అనువానిభేదములచే దశవిధరూపకములుగను, నష్టదశోపరూపకములుగను ప్రాచీనాలంకారికులచే విభజింపబడుటయే గాక యాయారూపకములకు వస్తువేత్త రసనిర్ణయము సయితము రూపకము గావించబడియున్నది. మరియు నారూపకేతి వృత్త నిర్వహణోపకరణములగు నర్థప్రకృతులు నారంభాద్య వస్థలు, పంచవిధసంఘటనలో నగునవి గల్పింపబడినవి. రూపక ప్రపంచమున ప్రాచీనసంస్కృతా లంకారికులు చర్చింపని యంశము మృగ్యము. కనుకనే యిక్కాలమున నీవిషయమున నంతకంటె చర్చింపదగినమాత్రానాంశముగనబడదు. గనుక రూపక విషయమునుగూర్చిన యన్యదాదులచర్చ ప్రాచీనాలంకారికుల ప్రతిభావిశేషైక వివరణమే యనుట సమంజసము.

తామరతంపరగ నాంధ్రనాటకరంగ మభివృద్ధిపథక నొందుచున్న యిక్కాలమున నాంధ్రనాటకకవితాకన్య త్రోవ తప్పకుండ సంచరించుటకై ప్రాచీనపంథను స్పృష్టముగ ప్రకటింపవలసిన బాధ్యత తలపెట్టించినది. శైశవమును గడచిన దగుటచే మనకవితాకన్య యాతరుణ్యమున కుత్సిత గాకపోయినపక్షమున నావల పశ్చాత్తాప పడియు ప్రయోజనములేదు. తల్లిచాలే విడ్డుకును రాకపోవునా యను లెలంపునకును ప్రకృతములో నవకాశము గనబడదు. ఏమన సోదరమహాశయులు చవతి తల్లి మాయలకులలోనై యామెనే శిరసావహించుచు, కన్నతల్లియన్న గారవమైన లేక త్రోసిరాజమచుండుటయే. విశేషించి మననాటకకవితాకన్య భూపతన మొనర్చినదిమొదలు చవతితల్లి పోషణలోనే యుండినదగుటను గన్నతల్లియొకతె యున్నదనుస్మృతి యులేకపోవుట సహజమేగదా! కానిసోదరులు ఇంకనునావిషయమున నట్లే యున్నామనము వహించియుండుట యనుచితమని తోచెడి. అట్లు తెలియక పోవుటవలన నొదవు కష్టమేమందు రేమో? అచిరకాలములోనే మనకవితాకన్యయని నుడువుటకును వీలు లేప్పిపోవును. ఒకవేళ పారంపర్యముగ నట్లే స్త్రీయత పవలకుండనుండి మనకొనుడు. కొంతకాలమైనపిమ్మట ఋషి సంతతివారమును మనమనులమగుటద్రువము. అంతకంటె సమానుమమును కష్టమును నన్యముగలదా? మనదేశము మహమ్మదీయాది మతాంతరులచే బరిపాలింపబడుచు వచ్చినను నేటివరకును మనజాతీయత చెక్కుచెదరకుండ నుండుటకు గల హేతువు మనభూర్యులలితకళాభిమానమే యనుటనిస్సంశయము. అలితకళలకు నందుముఖ్యముగ కవిత్యకళకు విజాతీయసంపర్క మేమాత్రము దృఢపడినను, నెంతటి యుత్సాహమైన జాతీయతకును కాలక్రమముగ భంగము వాటిల్లకుండునా?

ఇక్కాలమున పాశ్చాత్యులకురణ మనివార్యమైన మన పంటయింట్లో సయితము తాండవమాడుచుండ నాటకభేలనముల నద్దాని నిరంకుశత్వమునుగుఱించి వేఱ చెప్పవలయునా? తాత్కాలికముగ రంగములయం దిట్టి యనుకరణముండిన నొకవేళ గొంతవరకు సహింపనగునేమిగాని, శాశ్వతముగనిలిచి భవిష్య జ్ఞీతిమున కార్యముగనుండదగిన నాటకకళ నేకాపాతిగ నీపాశ్చాత్యులదర్శ మాక్రమించుచుండుటచే, నీవిషయమైనాసక బాధకములగూర్చి విమర్శించుట యెంతటి యావశ్యకమో సహృదయైక వేద్యము. అపార శ్రమమహిమమన్నియులగు నిట్టి పండిత నవ్యుల సమక్షమున, కించిజ్ఞాదనకు నే నిట్టి మహద్విషయమును గుఱించి ముచ్చటించ సాహసించినందులకు మన్నింప వేడుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశమున విద్య మానకాలములో సామాన్యముగ రెండువిధములైన పండిత వర్గములు గనబడుచున్నవారు. అందు నాంధ్రాంగ్ల భాషాకోవిదులనువా రొకతెగ. సంస్కృతాంధ్ర భాషావిశారదు లగువారు మరొకతెగ. పృథగ్గానా భిమానులగువారి కభిప్రాయ భేదముండుట సహజమేగదా. ఇందు మొదటిపక్షమునా రాంగ్ల నాటకములను మన కార్యములగు నుండవచ్చునందురు. రెండవపక్షమువారు సంస్కృతనాటకములే మన కార్యములగు నుండవలయు నందురు. ఇతియేగాక ఈయభిప్రాయములకును జేరనివారు మరికొందరు లేకపోలేదు.

నా రుభయభావలనును మూలగుటచే నుభయాదర్శములనును మూలగుట తలపెట్టించినది. అయినను వాటికిసమయమును నుదాసీనభావము వహించియుండుక తమకుదోచినవిధమున నవవరతపరిశ్రమచే నాంధ్రనాటకసంఖ్యను వృద్ధిచేయుటతో బాటు నాంధ్రమువ్రాలయమునకును, నాంధ్రనాటకరంగములకును నెడతెగని పని గల్పించి, యాంధ్రభాషాధారకుల నునియు, నాంధ్రరంగోద్ధారకుల మనియు, జయభేరి మ్రోగించుచున్నవారు. కనుక వారివిషయ మటుండనిచ్చి వైయభిమాదర్శములగూర్చి కొంతవడి చర్చించి, యెయ్యది మనకు శ్లాఘ్యమును విషయమును నిర్ణయించెదము గాక. ప్రకృతములో మనకు నాంగ్లనాటకము లాంధ్రనాటకముల కార్యములుగ నుండజనునా! యనుసంశయ మేమిచారణీయము. ఈయాదర్శా నాదర్శములు ఇతివృత్తమునకు సంబంధించినవనుట మరువదగదు. ప్రభుముననే నాట్యమున కితివృత్తము శరీరమని చెప్పియుంటి. సంస్కృతాంగ్ల నాటకము లలోనుండు నీ యితివృత్తమునకు సంబంధించిన భేదమే ఈవిమర్శనమునకును హేతువని యూహింపుడు.

నాటకములయందు మానుషగుణమే యధికముగ వర్ణింపబడవలయు. అయ్యది సర్వప్రకృతసామాన్యమైనదిగనే యుండవలయు. అనుమాత్రద్వయమునందే ప్రకృతములో వెలువడు నాటకములను దక్షిమర్శనములను నాధారపడియున్న వనవచ్చును. ఏతత్త్వేతిపాదితములైనవియే, దైవికమునకు నాటకముల యం దేమాత్రమును వోటియవగదు. అందునీతిభోధ కించుకయైన నవకాశములేదు. నాటకకళ ప్రసిద్ధమైనదిగనే యుండవలయునను నియమమనవసరము. అట్లే నాయక నిర్ణయమును మొలకనవి. ఈ పై సిద్ధాంతమునకుఁ బ్రమాణము ఆంగ్లనాటక రాజములగు హమ్లెట్, ఒథెల్లో లోనగునవి యట్లు వాసింపబడియుండుటయే. కనుకనే మనకునునయ్యవి యనుసరణీయములైనవని మొదటిపక్షమునకుఁ జేరినవారి యభిప్రాయమై యున్నది.

ఈపై నూత్రములు సంస్కృతనాటకలక్షణమునకు దూరములై గన్పట్టెడి. సంస్కృతనాటకములందు మానుషగుణమే ముఖ్యముగవర్ణింపబడవలయునను నియమము మృగ్యము. అమానుషములను నుత్తమనాటకములయందే క్యాచిత్కముగ వర్ణింపబడియున్నవి. సంస్కృతనాటకములయందు వర్ణింపబడిన మానుషగుణమైన సర్వప్రకృతి సాధారణములకును వీలులేదు. దీనిం బట్టికేనాటకేతివృత్తము గుప్రసిద్ధమైనదిగనే యుండవలయుననియు, నాయకుడును నుత్తమప్రకృతిగలవారగుననే యుండవలయుననియు, నేర్పడుచున్నది. ప్రాచీనసంస్కృతాలంకారికుల యభిప్రాయమును నట్లే. సంస్కృతవాఙ్మయమున పెక్కువిధములగురూపకము లుండినను, మైగణములతో విలసిల్లు కాకుంతలాదులేయు లేమో లేమములుగనేటికిని నెన్న బడుచున్నవి. కవి పుంగవులకు కాళిదాసాదులు మైగణములను పోషించుటయందే తమ ప్రతిభావిశేషము నుపయోగించియున్నారు. ఇందులకుఁ దారాగ్రాముగ కాకుంతలో తరరామచంద్రములనే మైగణవచ్చును. కాళిదాసు దననాటక నాయకుని శ్రీలోలతనుండితప్పించుటకై యమానుషమని యొంచక, శకుంతలా విస్తరణమునకు దూర్వాసకాపమును హేతువుగ గల్పించియున్నాడు. దువ్యంతునిచే నిరాకరింపబడిన శకుంతలాపాతివ్రత్యమును గాపాడుటకై, యంతరిక్షసంచారముతో పాటు మారీచాక్రమమున నివసింపనట్లు కల్పించియున్నాడు. ఇంతయేల? రసికత, కర్తవ్య నిష్ఠ, యధర్మభీరుత, అనుగుణత్రయవిభాషితునిగా, నాటక నాయకునిగావించుటయే యామహాకవియొద్దకై మెట్లుతోచెడి. ఇట్లేభవభూతిమహాకవియుఁ దననాటక నాయకుని నానాగుణాలంకృతునిగనొనర్చుటతో బాటుముఖ్యముగ లోకారాధనప్రతినిగ బోషించియున్నాడు. అందునీతాకాంత భారతభూమి కార్యప్రాయురాలనియేచెప్పవలెను. ఆవిపుంగవుడు శ్రేమస్వరూపమును సీతాకాంతరూపముగ పాఠకులకును, ద్రిష్టలకును, సాక్షాత్కరింపజేసినవాడనుట యతియోక్తియని తేల్చలేవచ్చును. జెప్పసాహసంపరు. పైరెండు నాటకములను నాడు మొదలు నేటివరకును మహాత్మ్యోష్ఠములైనవని పరిగణింపబడుచున్నవనుట యెల్ల రెఱింగినదే. అందు కాకుంతలనాటకమును పాశ్చాత్యపండితములు సయితము నేటికిని వేకోళ్ల శ్లాఘించుచుండుటయు సర్వవిదితము.

హమ్లెట్ మొదలగు నాటకములయందు వలె కాకుంతలానులయందు తేవల మానుషగుణమే వర్ణింపబడక, మానుషములును, నమానుషములునుగూడ వర్ణింపబడియున్నవి. దువ్యంతునివంటి ధీరోదాత్రనాయకుడుగాని, సీతాకాంతవంటి సతీతిత్తమునుగాని గనుట దుర్బలము గూడ, కనుక నితివృత్తమును సామాన్యమునుట పొసగదు. ఈనాటకములయందు నీతియు బోధింపబడిన వనుటకంటె, మైంపవమర్శకర్మము లన్నియు బో

ధింపబడిన వనుట సమంజసము. అయ్యది ప్రకృతముగాదు గా న విరచింపవలసినవచ్చినది. విద్యమానపండితవర్గము గొందఱు య్యవి నాటకభాసము లనుచున్నవారో, యయ్యవియు వై నాటకములయందు వర్ణింపఁబడియున్నవనుట నిస్సంశయము. కాని యీ నాటకములు దేశీయలచేతనే గాక, ఖండారతరవా నుల చేతను, శ్లాఘింపఁబడుచుండుటకు హేతువైయున్నదియో యిందుక విచారించవలసియున్నది.

కవిత దేశీయజీవితమున కార్యముగనుండును. అట్లే యుండవలయునని గూడ ప్రాక్ ప్రతీచీ పండితుల సిద్ధాంతము ను నైయున్నది. పాశ్చాత్య జీవితాదర్శమునకును, హైందవజీవితాదర్శమునకును నెంతయో భేదము పాశ్చాత్యులకు నైహిక మే పరమావధి పునర్జన్మము వారిమతసిద్ధాంతమునకు దూరము కష్టమునకు గాని, సుఖమునకుఁగాని, దానేయన్న భావమువారిది. కనుకనే వారికి చిత్రక్షోభ మధికము. పశ్చాత్తాప మతీతము. పౌరుషమునందే విశ్వాసము. కను. పాశ్చాత్యుని మానసమున నైయిర్యమున కవకాశము దుర్లభముగనే యుండును. ఎద్దియైన విషమార్థము తలపించినచో, చెప్పవలసినదియే లేదు. ఈసిద్ధాంతమునే హామెట్, ఒడ్డెల్లో లోనగు నాటకములయందు దాగ్గకవి చంద్రుడగు షేక్స్పియర్, సాంధుపఁచియున్నవాడు. ఒక్క హామెట్ యొక్క విషమానర్థము బరికింపుడు. అతనికి పిత్ర ప్రేమము సాక్షాత్కరించి నామరణమునకు నీపినంత్రుడై హేతువుగాన, నాచేసి నెట్లయిన చంపి పితృబుఱుమును దీర్చుకొనుటతోఁబాలు నామనోరథమును నెరవేర్చును అని చెప్పును. హామెట్ ఉత్తమప్రకృతి గలవాడగుటచే పితృమనోరథమును దీర్చుటకు నశేష లేకపోలేదు. కాని సంశయము. ఆకనబడినది యథార్థమైనదేనా! ఒక ప్రేతపదము నాకర్ణించి నిండు ప్రాణము ఎట్లు దీయుదును? విశేషించి, తండ్రిమరణమునకు పిన తండ్రి కారణమో గాదో యెట్లు నిశ్చయించుట, ఈ మొదలగు సంశయములచే, డోలాయమాన మనస్కుడై యాతఁ డితికర్త న్నతాపాదుడగును. సర్వప్రకృతిసాధారణముగ, విషమానర్థయంతరి చిత్రక్షోభము నామహాకవి ప్రేక్షకసోదరులకు సాక్షాత్కరింపఁజేసిన దనుటయే యానాటకమందలిగుణవిశేషము.

ఇక భారతీయుల కన్ననో, దైవికములయందు విశ్వాసము మెండు. గనుకనే మనశ్శాంతిల్యమును తక్కువ. ఒక దృష్టాంతమును జూడుదు. ఒకని జూచి, ఏమండి, రేపు ప్రమాదకరమైన కార్యమును బెట్టుకొని నేను కులాసాగా తిరుగుచున్నారేమి? యని యడిగినచో, మనదేమున్నదిబాబూ! అంతా ఆనారాయణమూర్తి చెయ్యాలే. వాడెట్లా చేసినా సరియే." అని బదులుచెప్పును. భారతీయులకు జన్మములధికము. గనుకనే తనప్రయత్న మొక జన్మమునందు ఫలింపకపోయినను, మరొక జన్మమునందైన నెరవేరకపోవునా? యను ధైర్యముండును. సామాన్యముగ నొకనిజూచి ఏమండి యింతటి వార్తకములో నిట్టి మహత్కార్యము దలపెట్టినారేమి? యని యడిగినచో, "నీ ప్రయత్నమీ జన్మమునందు దక్కరకు రాకపోయినను, మరొక జన్మములో నైన నుపయోగింపదా? యని యనును. గనుకనే తిరుణమునను చిత్రక్షోభమునకు బలము తక్కువగ నేయుండును. భారతీయులిపరమావధి యామఃస్మృతి కము. అయ్యది చిత్రక్షోభలేక యలవడదు. అద్దానికయ్యే భారతీయుఁడొక్క జన్మమునందును కృషి సల్పుచుండవలయు. శ్రుతిస్మృతులనుసరితము 'నీవేమి కర్మచేసినను ఫలాప్రేక్ష లేక చేయుచుండుము. అట్లైననే జీవన్ముక్తుడవగుదువు' అని బోధించుచున్నయది. ఈ మహత్తరకార్యమును సాధించుటకే, జీవితము, బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్యాసములని నాలుగు విధములగు విభజింపఁబడియున్నది. ఈ వైధిగమలనే గాఢిదాసాదులును రూపకముఖముగ వెల్లడించి యున్నారని చెప్పవచ్చును. ఇంతయే? శాకుంతలాదులు ప్రకృతివర్ణనాపూరితము లగుట యెల్లరకుఁజెల్లంబు ఇయ్యదియొ హిందూమతసిద్ధాంతమునకు సంబంధించినదియై యున్నది. ప్రకృతిసౌందర్యవలోకనము చిత్రక్షోభకి నిదానమని ప్రాచీనల సిద్ధాంతమై యున్నది. గనుకనే వానప్రస్థులకును, ఋషులకును ప్రకృతి విలసిల్లములగు వనములు వాసయోగ్యములని నిర్ణయించియుండుట, భసమృత్తికాధిదాసాదులనునాటకరంగముముల వనములగు నొనర్చుటను నియ్యదియే హేతువుగా నుండనోవును.

వై విషయమునుబట్టి యాలోచించినచో, భారతీయ జీవితాదర్శము ధార్మికమైనట్లు, పాశ్చాత్య జీవితాదర్శము భౌగమని విజయముచున్నయది. ఈత్యాగభోగముల కుండు వ్యత్యాసము నాటకగుణములకును సంక్రమించినది. శాకుంతల

తరరామచరితమును పాశ్చాత్యులు శ్లాఘించిననచో, భారతీయకళాపాఠశాలవృద్ధిచేసిన తలంపవలసియుండును. అట్లుగా నిచో, నిర్దేశముగ భర్తచే నడవిపాల్వేయఁబడియు, నాతనికి య్యేయహర్నిశము నిద్రావారములకే నవయుచుండు సీతా కాంతవంటి సతీతిలకము, పాశ్చాత్యసంఘమునందుండుట సంభవించునా? ఒకవేళ నిట్టిసతియే యాసంఘమునందుండుట తలపించినచో, వెంటనే యున్నతరతరజాలయమునకు బంపఁబడకుండునా?

ఇటీవల శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామిలవారు, సౌందర్యమాలలో వైదికధర్మమునుగూర్చి యుపన్యసించుచు, పాశ్చాత్య సంపదాగ్రయమును ముచ్చటించు సందర్భమున నిట్లు వాక్రమియుండిరి. ప్రాన్యదేశమునండి యొకప్రభువు పంజాబువాస్తవ్యులగు భగతురాంగారియింటి కతిథులుగ వచ్చియుండిరి. ఈ ప్రభువు భగతురాంగారిభార్యతో ముచ్చటించుచు కుశలప్రశ్నానంతరము 'మీకెంతమంది ప్రియులున్నారని యడిగిరిట. ఆమాట కాదంపతులు కుపితులుగా, నావల నాప్రభువుగారు పూర్ణస్వస్థులందు కనీసము పదిమందిప్రియులైన లేని యొకస్త్రీ, స్త్రీగాభావింపఁబడవనిచెప్పిరిట. ఇట్టి సంప్రదాయమునకును, 'పతిగతి హేతవదాన్యమితి' ముగ్ధున నభిమతభము తెలియని దాని, దుష్కర్మతునంతటిచక్రవర్తి గాంధర్వవిధి వివాహమాడియు నేనెరుగనని నిరాకరించినపుడును, మధ్యస్థముచేసి తీర్మానించుసంప్రదాయమునకును నెంతటివ్యత్యాస ముండునో యోచింపుడు.

మరియు, నాంగ్లనాటకశాయకులకు తలపించిన సందిగ్ధావస్థ, సంస్కృత నాటకశాయకులకు తలపించినచో నెట్లు పరిణమింపవలెనో యని సంశయింపఁబడినది. ఇట్టి యవస్థ యొక్కొక్కని జీవితములోను రాకమానదుగనుక నాటకము నందును నుండవచ్చును. ఉండునుగూడ. అట్టితరి నవ్యానికిఁ గలుగు మానసిక వ్యాపారము జీవితాదర్శమునుబట్టియుండును. హామెట్ ను గురించి మనమిదివరలోఁ చెలిసికొనియే యున్నాము. అట్లే దుష్కర్మతునకుఁ గలిగిన విషమావస్థయు సంతకుఁ దీసిపోవునదిగాదు.

శకుంతలా పరిణయము శాపగ్రస్తుడగు నాతని కింపుకంతయు స్మృతికివచ్చులేదు. అంతస్మృత్యయగు నాశకుంతల ఋష్యాంధమును బురస్కరించుకొనినవచ్చి, యెదుటనిలువఁబడి నేను నీకు భార్యను అనియనచున్నది. కులపతియగు కణ్వముని యాదేశముని ఋషు లెరింగించినారు. మనులవిషయమున దుష్కర్మతునకుండు భక్తివిశ్వాసములు మనమెరుంగనివిగావు. సౌందర్యరాశియగునీమెను నేను తొలుత వివాహమాడితివా! లేదా? యని విచారింప మొదలిడినాడు. శాపహతుడగు నాతని కెట్లు స్మృతికివచ్చును? వచ్చినమునులు నిర్లక్ష్యభావముతో తూల నాడనారంభించినారు. స్త్రీస్వభావమును దృష్టాంతసహితముగ నుగ్గించి, యయ్యది మోసకృత్తమని నిర్ధారణచేయబ్రయత్నించినాడు. కాని శకుంతల చెప్పుచున్న మాటలు నిష్కలంకములని విదితమగుచున్న యవి. ఆత్మవంచనము చేయఁజాలకపోయెను. ఋషులవచనములు విశ్వసనీయమైనను, శకుంతలాసౌందర్యమును గురించి కంచుక ముచ్చటించఁ బోవ, అనిర్వర్ణ్యం పరకళత్రం అన్న దుష్కర్మతుండు, గర్భవతియగు శకుంతలను పరిగ్రహింప వెంటనే సాహసంపగలఁదా? ఒకవేళ సాహసించెనుబో లోకము మూయితరమా? హామెట్ నుగలిగిన విషమావస్థ యాలోచించు నవకాశము గలది. ఈతని కట్లుగాదు. అచటినుండి లేవకమునుపే, పరిష్కారము గావలసినది. తాను చక్రవర్తిగాన నిరాటంకముగ నిరాకరింపవచ్చును. కాని శాపాయుధులగుమునులు మిన్నకుందురని యెట్లు విశ్వసించుట? అట్లని గ్రహించుటెట్లు? కనుక దుష్కర్మతున కొదవినవిషమావస్థ యనన్య సామాన్యమైనదనియే చెప్పవలసియుండు. ఆతడట్టిపట్టున పెక్కు విధముల విచించియు నేమి చేయుటకును దోచక, దైవతములను గురలను నమ్ముట భారతీయులకు సహజముగాన, వెంటనే గురువున కభిముఖులై, 'భవంతమేవాత్ర గురుభాషణం పృచ్ఛామి'

మూఢస్యా హామేషావా విదేన్యిశ్చేతి సంశయే |
దారత్యాగి భవామ్యాహో పరస్త్రీస్వర్గపాంసులః ||

"అయ్యో ఈ సంశయమును నివారింప మీరయ్యలం. నేనె మూఢుడనా? యీమెయే యస్మత్ము లాడుచున్నదా? నేను దారత్యాగి నయ్యెదనో! పరస్త్రీ స్వర్గపాంసులడ నయ్యెదనో నడుపుదు" అని నిశ్చయించె. అతని కుద్భవించిన విషమావస్థ కంతటితో పరిసమాప్తి. ఇంతయే! జమగ్నిమునీంద్రుడు దన

భార్యయొడ దోషమున్నట్లు సంశయించి, పరశురామునిఁ బిలిచి 'నీతల్లిని చంపును'ని యాజ్ఞాపించె. వెంటనే యాతఁడు మారుమాటాడక పితృవాక్యపరిపాలనము గావించెను. పరశురామునకు హామెట్ నకువలె సందిగ్ధావస్థ కవకాశము లేకపోలేదు. కాని ఋషిసంతానముగు నీతఁడు 'పితృదేవోభవ'అను శ్రుతిపదమును నమ్మినవా డగుటచే నట్టి సంశయావస్థకు లోనుగాకపోవుట యటుండ మీదుమిక్కిలి సుఖపరిణామము నొందఁ గలిగినాడు. అట్టి విశ్వాసరహితుఁ డగు హామెట్ 'సంశయాత్మా వినశ్యతి' అన్న వచనమునకు గుఱియైనాడు.

నే ముఖ్యముగఁ జెప్పవలసినదేమన? సంఘమర్కదను బట్టిగుణము లుండును. అవ్వని ననుసరించి, కష్టమో సుఖమో జీవయాత్ర జరుగుచుండును.

మఱియు పాశ్చాత్య వాఙ్మయమున దుఃఖాంతనాటకములే విశేషముగ నుండుటచే మన వాఙ్మయమునను నట్టి నాటకములు విశేషముగ నుండవలయుననుటయు నయుక్తము.

కష్టములు గలుగుచుండుట మనుష్యప్రకృతికి సహజము. గ్రహచారము చాలనపుడె యెవ్వరికైనా దుఃఖప్రాప్తి కలుగుచుండు. అట్టి సమయమున భారతీయు డైనచో ప్రవాహము వచ్చినపుడు ప్రబలికెట్టువలె తలవంచును. అకగా నీ కాలము వనకు మంచిది గాదని తలచి తూష్ణింభావము నొందును, లేదా తదుపశాంతిక్రైస్తవ గడంగున. కనుక నా ప్రాప్తమైన కష్టము సామాన్యముగ సుఖవర్తమానాయుగ నే పరిణమించుచుండును. క్వాచిల్కముగ దుఃఖాంతముగఁగూడ పరిణమింపవచ్చును గాక. ఇక పాశ్చాత్యు డన్న నో యట్టి తరుణమునను సహంభావము నహించి యాకష్టములతో బోరాడయత్నించును. ఆతనికి మంచికాలమైన కష్టమే రాకయుండునుగాదా. చెడుకాల మగుటచేతనే దుఃఖము సంభవించినది. అట్టి యొడ నహంభావముఁ జూప మొదలిడినచో సామాన్యముగ నయ్యది దుఃఖాంతముగనే పరిణమించునుగూడ. ఆంగ్ల వాఙ్మయమున విశేషముగ దుఃఖాంతము లుండుట కిదియే హేతువుగా నుండనోవును.

మఱియు రూపకములయందు దమానముల కవకాశము లేదు. అయ్యవి కళాభాసములని పెక్కుండ్రు నుడువుచున్నార. పాశ్చాత్యనాటకములందు దైవికములు లేవని మననాటకములందుండగూడవని తలంచుట యవిచారమూలకము. దైవికములయందు వారికి విశ్వాసము లేకపోవుటచే వారి నాటకములయందలి కళాభాసములు గావచ్చునుగాని వానియందు సంపూర్ణవిశ్వాసముగల భారతీయనాటకములయందు నవియుభోభాకరములనియే చెప్పవచ్చును. కాని తగినచోట్ల నర్హవిగమగు గల్పింపబడిన యమానుషములే రూపకములయందు భోభాకరము లనుట చలంప వలయును.

కనుక చెప్పదలచిన సారాంశ మేమన భారతీయ జీవితాదర్శమునకును పాశ్చాత్య జీవితాదర్శమునకును హద్విమకాంతర ముండుటచే తత్తజ్జీవితాదర్శములగు నుండు నాటకములు, పరస్పరమాదర్శములు గాజాలవని.

ప్రకృతములో మనవాఙ్మయమున పాశ్చాత్యనాటకములకు ప్రతిబింబము లనందగిన నాటకములు గొన్ని వెలువడుచున్నయవి. వానిలో రామరాజునాటక మొకటి. ఇయ్యది యాంధ్రదేశమున పెక్కురంగములయందుఁ బ్రబలింపబడుచున్నది గూడ. ఈనాటకమునుగుఱించి మరొకసందర్భమున గొంతవఱకు విమర్శించియున్నవాడ నగు నిచట దిక్షాత్రముగ చెప్పదలచితి.

ఈనాటక శాయకుడగు పటాణి హిందూరాజునకు మహమ్మదీయ స్త్రీయందు రాక్షసవివాహమువలనఁ బుట్టినవాడు. ఇతనికి డల్లిగుణములును తండ్రిగుణములును నలవడియుండుటయేగాక, రాక్షసవివాహఫలితముగ విమర్ధగుణములు గూడ గలవు. స్వమతాభిమానముతోఁ బాలు పరమతద్వేషమును నితనియందు గలదు. రామరాజు తనజనకుండని దెలియుటకుఁ బూర్వమే మహావేళముచే నాపాదీడ పుత్రవాత్సల్యముతో నాదరించి పోషించుప్రభువుడు రామరాజును జంపెదనని ప్రతిజ్ఞచేసి యున్నాడు. పదంపడి తల్లిలలన రామరాజు తనజనకుండని తెలిసి యట్టివాని నెట్లుగుంపె కృత్యముడనయ్యెదనా? చంపకప్రతిజ్ఞాభంగ మెట్లొనరింతును. అని సంశయావస్థలో మునింగినాడు. కాని సంగరజాతిశాయకు డగుటచోగావోలు ఈశ్వర గలిగిన సందిగ్ధావస్థ యాపాదీవచ్చి, మోహపుమాపులఁ బ్రసరింపఁ జేసి నాయొడ నీకుండుప్రేమయింతటిదేనా? అనునప్పటికంతరించినది. వెంటనే శిష్టపాణియై యావేళమతో చెడలేదోయి తనప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చెను. బుద్ధిపూర్వకముగ నాయకార్యమును జేసినవాడగు

విదేశవార్తలు

ఓడ్యయరు యభియోగము

న్యాయమూర్తిత్వము

పెన్సిల్వేనియా గెజటు పత్రికాఖండనము
లండన్, జూన్ 7:—న్యాయమూర్తి మకార్డ్ గారి ప్రవర్తనను వెస్ట్ మినిస్టరు గెజటు పత్రిక తీవ్రముగ ఖండించుచు ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

ప్రభుత్వకాళివారు విచారించి ఇదివరకే అధికార తీర్మానముననుసరించి సంగతిలో న్యాయమూర్తి మకార్డ్ గారు డయరు సేనాని సేరకు గాఢని జెప్పటం అనుచితము. సివిలు యభియోగమును విచారించు న్యాయమూర్తి జెప్పదగిన సంగతిగాదు. ఇట్లు సబబుదాటి ప్రవర్తించుటకు న్యాయమూర్తి ఇంత ముఖ్యమైనవిషయములో పూనుకొనుట చాల విచారకరము. డయరు న్యాయపత్రిక న్యాయమూర్తి చర్యకు విచారమును ఆశ్చర్యమును దెలుపుచున్నది.

సర్ శంకరనాయరు గారియవలసిన నష్ట పరిహారము

25000 పానులు

ఓడ్యయరుగారి యభియోగమున జెప్పబడిన తీర్పుచే 500 పానులుగాక శంకరనాయరుగారు అంచనా వేయబడిన వాడి దావాఖర్చులు 20 000 పానులనుగూడ,

డయరు సేనాని ఆవస్థ

వచ్చే ప్రాణము, పోయే ప్రాణము

డయరు సేనాని ప్రాణములు పోవుచున్నవనియు, ఆతడు సరిగానే ప్రవర్తించిననియు, అతనియందు రాక్షసకృత్యము లేదని న్యాయమూర్తి మకార్డ్ గారు సమర్థించినను సంగతిని ఆతనికి తెలియజేయుటకు ఆతనికి వచ్చే ప్రాణము పోయే ప్రాణముగ నుండుటచే వీలులేకుండననియు వీటిలు అనువారాపత్రిక తెలుపుచున్నది. డయరు సేనాని బ్రిష్టులు కావల ఒక పల్లెటూరులోనున్నాడు.

యునైటెడ్ సేట్సువలస

జపానీయులను రాగూడదనుట

ప్రతికూల అమెరికనుభావము

టోక్యో, జూన్ 7:—కొంచు జపానీయులు ప్రతికూల అమెరికనుభావముతో అమెరికనులు నృత్యము చేయుచున్న ఒక హోటలులో ప్రవేశించి వారిని న్యాయనీతికవి నృత్యమును భంగపరచి జపాను నుండి అమెరికనుల నందరిని వెడలగొట్టవలెనని కరపత్రములను పంచిపెట్టిరి.

తరువాత అమెరికా ఫిల్ములు చూపబడుచున్న సినీమాలు ను మానివేయునట్లు జేసిరి. దౌర్జన్య మేదియు జరుగలేదు. జాపీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు.

ఈదాడిని గూర్చి జపాను పత్రికలు ముందుగానే తెలిసెను. ఈసంగతులు జరుగునపుడు చాయాపటములను దీసికొనిరి.

అమెరికావలసవట్టముచే యునైటెడ్ స్టేట్సువారు జపానీయులను ఆదేశమునకు రాగూడదని ఆంక్ష చేయుటచే ఎవరో జపానీయుడొక నృత్య ఆత్మహత్య గావించుకొన జేరి కొలది! ప్రజలు బోయి గొరవించిరి. ఇతడు అమెరికను రాజ్యాధిపతి కార్యాలయముదగ్గర ఆత్మహత్య గావించుకొనెను. కార్యక్రమ మంతయు కాంతముగానే జరిగెను.

ఆంగ్లో-ఇరాకు ఒడంబడిక

అరబ్బులు ధ్రువపరచ నిరాకరించుట

చేటాట్లు, జూన్ 7:—ఇరాకు సభవారు ఆంగ్లో-ఇరాకు ఒడంబడికను ప్రవేశపెట్టాలనివలసిని బద్దీయవార్తలు తెలుపుచున్నవి.

తిరుగబాటొనర్చిన లర్నలు

టెహరాన్, జూన్ 7:—ఇటీవల లర్నలు కోరమాబాదు ను మరల పట్టుకొనిరిని తెలియపెట్టెడిది. వారు పెరిషియా సేనలచే ఓడించబడిరిని తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వసేనలు కొరామాబాదును మరల ఆక్రమించుకొన్నవి. లర్నలు వారి స్థానములనుండి వెడలగొట్టిరి.

లీ కమిషను సిఫార్సులు

యూరపియను ఎసంబ్లీనభ్యుని హెచ్చరిక

లండన్, జూన్ 8:—ఎసంబ్లీ సభ్యుడైన పిల్గురుగారు 'లీ' నివేదికను సావధన్యముగల యూరపియనులు పట్టెను సభ్యులలో సదా ఉండగలరని ఆభయ మియజాలకున్నవని ఆక్షేపించుచు హైముప్రతికలో ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఇండియామంత్రి తప్పని సరిగ జరుగు సభ్యులను సిఫార్సు నవలంబించి తక్షణము ప్రవర్తించునని ఫిమరుగారు నూచించిరి. కాని దీనివలన రాజప్రతినిధి పన్నును విధించుటకు క్రొత్త పద్ధతులను గనిపెట్టుటకుగాని క్రొత్తపన్నులను విధించు ఏర్పాటులను జేసి ఆర్థికచట్టములో జీర్చి దానిని సవరించి అసంబ్లీలో ఒకచట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు అభ్యంతరముండదు. ప్రస్తుతము ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికపత్ర ఆదాయవ్యయములు క టా క టి గ స రి పో ర్టు చు న్న వి. వచ్చే మార్చికి ఆర్థికపత్రములో డబ్బుతప్పకలోలు వచ్చునట్లున్నది. సర్ బ్యాంట్లు బ్యాంకులుగారు ఇండియామంత్రి ఇష్టముప్రకారము నడుచుకొనవలసినవాడు. దీనినిగూర్చి అంత అనూయత పడవలసినవనిలేదు. రాచకీయవేత్తలు అంగీకరించునట్టి క్రొత్త పన్నులపద్ధతులను గనిపెట్టుటకు వీలులేదు. సాధనసంపదలు కనిపించవు. ఫీమరుగారు చూచించినట్లులే జరిగితిరినచో ఇతడు చీలిపోయియున్న రాచకీయవేత్తల బంధువుల ఏకమగుటకు వీలుగ నుండును. మరల శాసనోల్లంఘనము ఏర్పడవచ్చును. దీని కెదుర్కొనుటకు ముందు దీనివలన గలుగునష్టమును. జాగ్రత్తగా నాలోచించవలెను. మనము ఈవిషయమై ఒకపద్ధతిగ సంపూర్ణిగ ప్రవర్తించవలె నని రీడింగుప్రభువు తప్పక జెప్పును. దీనికి కారణము ఇండియామంత్రి రాజప్రతినిధి జెప్పసంగతులమీద ఆధారపడవలసినవచ్చుటయే. ఇండియాలో సంస్కరణములను మార్చినచో తగ్గించినచో ఆ ఆప్రతినిధి అంతయు పడుననియు అందుచే అంతయు ఒకపద్ధతిప్రకారము జరుగవలెనని రాజప్రతినిధి యభిప్రాయము. ఇట్లు అదేపనిగ సర్టిఫైచేయుచున్న ఆప్రతినిధి రాక మానదు. (బీడరు)

సముద్రములో పయనము చేయునపుడు ప్రమాదము తేకుండ క్రొత్తపద్ధతులు కనిపెట్టుబడినవి.

బోససయ్యనుండి న్యాయార్థము పోవుచండ పీఠీ ప్రభువుచనిపోయెను.

బోస్ వివిజంపై ధ్వజమెత్తుట

ఈజిప్టు ప్రభుత్వసభి క సము

కమ్యూనిస్టులను వెడలగొట్టుట
లండన్, జూన్ 8:—రాత్రి 9-5 మార్చిలోకర్మాగారములలో జరిగిన అల్లరులనుగూర్చి అయ్యది ఎంకులకు జరిగినో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వమువారి రాజకీయచరణసంఘము నొకదాని సేర్పరిచిరి. ఈఅల్లరులు బోలిషివికు ప్రోద్బలముచే జరిగినవి అనుకొనుచున్నారు. ఈచరణసంఘమువారి నివేదికమును అనుసరించి ప్రస్తుతముందున్న రాజకీయపరిస్థితులను తారుమారుచేయుటకు తట్టుబట్టుచుండిరి 12 గురు ఈజిప్టుప్రజలను శిక్షించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఈజిప్టులో నున్నవిదేశీయులపై కొందరిమీద ఇవే సంతలు మోపబడినవి. వీరినందరిని ఈజిప్టునుండి వెడలగొట్టవలెనని ఈజిప్టులో నున్న ఆయావిదేశాంగరాయబారులకు తెలియజేసిరి. వీరు కమ్యూనిస్టులనునిందను మోపిరి. వీరిని మాస్కోలోనున్న సోవియటు సంఘమువారికిని దగ్గరసంబంధ మున్నదట.

మాకేగారిలో ముగ్గురు బండిలను చీనాదొంగలు విడువబడిరి.

నౌకానిర్మాణతగవు

పారిశ్రామికన్యాయస్థానమువారి తీర్పు
పైవిషయములో ప్రస్తుతముం దున్న వేతనముల కంటె 7 పిల్లింగులను ఎక్కువగ వారమున కిచ్చుటకును దీనిని రెండు వాయిదాలుగ ఇచ్చుటకును దీనికి తోడు అదనముగ రోజు 1 కి 6 పైసలనిచ్చుటకును పారిశ్రామికన్యాయస్థానము వారు తీర్మానించిరి.

అమెరికనుకాంగ్రెస్

సెనేటులో భిన్నపక్షములేర్పడుట
వాషింగ్టన్, జూన్ 8:—ఇంకొక ఆరుగంటలకు కాంగ్రెసుసభ ఆపుజేయుటకు నవగా సెనేటులో ఒకరిలో నొకరికి భిన్నాభిప్రాయము గల్గెను. చమురుమోసమునుగూర్చి వాలిషు నివేదికను అంగీకరించుచండ జేసిపోని ప్రశ్నలను వేసి ఆక్షేపించి ఒక సెనేటురు ఆపుజేసెను. ఇంకొక సెనేటురు నౌకానిర్మాణచట్టము నాపుజేసెను. ఇంకొక సెనేటురు సభచాలించువరకు మాట్లాడుచునే యుండెను. ఇతరశాసనములను జరుగనియకుండ జేసెను. ఈలోపుగ అసభ్యులు హాల్జిగారు 105 చట్టములను తీర్మానములను సంతకముజేసెను. క్యాలిఫోర్నియాచమురు రిజర్వులను రాబట్టుకొనుటకు దావాచేయలేదని న్యాయశాఖవారిని వాలిషు సంఘము వారు ఖండించుచున్నారు.

ఇటలీరాజవంశపుటకు యురరాజుకు 'మ్యాకెడ్రితో' ప్రవేశింపగనే గొప్పఆహ్వానము సత్కారము జరిగెను.

జపాను మంత్రివర్గము

రాజీనామా నిచ్చెను.
అమెరికా ప్రాప్తించిక వైమానికులు హాంకాంగులో ప్రవేశించిరి.

వైచిరాజకీయసందిగ్ధావస్థ

మంత్రివర్గపు చిక్కులు

ప్రెసిడెంటుఆవస్థ
ప్యారిస్, జూన్ 7:—ప్రెసిడెంటు మార్షలు గారు పోయింకేరు ప్రభుత్వమున భార్యకమంత్రిగ నుండెను. ఇతడు మంత్రివర్గము సేర్వాలనుకొనికొంగీకరించెను. ఇతడు విల్లరండుగారికి మిత్రుడు. 10 తేదీని క్రొత్తమంత్రివర్గమును ప్రవేశపెట్టును. పార్లమెంటువారు విల్లరండుగారియందు విశ్వాసముంచవలె నని కోరుచు విల్లరండుగారికిని సందేశమును జదివి వినిపించెదరు. దీనిని సభవారు నిరాకరింపవచ్చును. నిరాకరించిరేని విల్లరండుగారు రాజీనామానీయవచ్చును.

వైచిమంత్రివర్గము

ప్యారిస్, జూన్ 8:—విదేశాంగమంత్రి రెపిట్రెక్లే, యుద్ధమంత్రి: మ్యానినలు. అందరూ జాతీయవాదులే. వీరిందరుకు విల్లరండు మంత్రివర్గమునగాని పోయి నిశ్చయగా మంత్రివర్గమునగాని యున్నవారే. క్రొత్తసభ్యుల చాలమంది అభ్యుత్పదవని 7వందలనుండి 12వందలకు క్రొత్తయింపుకొనిరి. ఇది రాజ్యాంగమునకు విరుద్ధమవుచున్నాడు. ఇయ్యది ప్రెసిడెంటు సందేశమున ప్రకటింపబడెను. ఇట్టియుద్ధవకరముగ సేర్వాలను ఇదివరలో ఎన్నడయిన జరిగినాయని పార్లమెంటువారు నడుగుచున్నారు. తాను అభ్యుత్పదవనికి సరిగానేనిన్ను కొనబడితినిని విల్లరండుగారు తెలుపుచున్నారు. పార్లమెంటువారు విల్లరండుగారికి ప్రతి కూలముగ ఓటునిచ్చెదరు. క్రొత్తఅభ్యుత్పద సుక్రవారమునాడు వేర్వేయి అసభ్యులు జాతీయసభవారిని సేరరు. వీరిప మెరియట్ మంత్రివర్గ మేర్పడును. మార్షలుగారు ప్రధానావత్యపదవని, ఆర్థికమంత్రి పదవని స్వీకరించిరి. కవుంటుడే పెర్విసుగారు వేర్వేయిమంత్రి గనే యుండురు.

రైల్వే చిక్కులు

అన్ని రైళ్లు ఆగిపోవచ్చును

ఇతర యూనియనులుగూడ జేరుచున్నవి.

లండన్ జూన్ 7:—నేడు రైల్వే సమ్మె చాల ఇది
సరకులకు ఎక్కువ పాడుగ నున్నదని తెలియుచున్నది.

విద్యుచ్ఛక్తి వల్లక సంఘమువారు సమ్మెలో జేరి నిశ్చ
యించుటచే ఇతర యూనియనువారుగూడ జేరుచున్నారు.
విరగదాడును లెను జాతీయ కార్మినిర్మాణక వర్గమువారి ఉత్తర
మునకై ఎదురుజూచుచున్నార వారిది. వీరందఱను వారము
1 కి 12 పిల్లింగలు హెచ్చువేతనములను, జీతముతో ఒక వార
ము సెలవును ఇతర దుకాణ సమస్యలను పరిష్కారము జేయ
వలెనని కోరుచున్నారు. యూనియనులు గూడ ఇందులో
సాల్పాన్సు కోరికలను మార్పుజేసి నడుచుచున్న రైళ్లు
గూడ ఆగిపోవను.

ఇట్టివిలినమాచారము

గూర్రాత్రి 66 అండు గ్రవుండు (భూగర్భములో నడు
చు నైట్లు) ప్రేమనులు మాసివేయబడెను. సెంట్రలు లండన్
రైల్వే హల్ ప్రారంభమైంది. హ్యూపుస్టెడ్ రైలుదారి ఇంక
ను మూయబడియున్నది. ఇంతకంట 7000 మంది సమ్మెగట్టి
లు.

ఇంజనీర్ల వైఖరి

లెను గుకూదాడను సమ్మె గట్టకుండు ఇంజనీర్లు
జేసెదరను. వీరి జేతనములనుగూర్చి రాయబారములు జరుగు
చున్నవి.

వివిధమైన కఠిన దుర్ఘటన దీనిని నుటకు ముందు వ్యవస్థా
పకులతో తక్షణము కలిసికొని మాట్లాడవలెనని లోకో ఇంజ
నీర్లు నిశ్చయించిరి.

గొప్ప తప్పు

లండన్ జూన్ 9:—రైల్వే సమ్మె పరిస్థితులు కొంచె
ను బాగుపడినట్లు భూగర్భ రైల్వే సంఘమువారు ప్రకటించు
చున్నారు. ఈ వారంతమున 9 టైమనులు మరల పని
జేయుచున్నవి. సమ్మెదాడులు అందఱను తక్షణము పనిలో
జేరవలెనని నేషనల్ రైల్వే యూనియనువారు ప్రకటించిరి.
ఎవరో కొద్దిమంది రైల్వే యూనియనువారు లెను విధానమును
ప్రకటించగల వనుకొనుట గొప్ప తప్పువిరి.

కామస్వస్థ 16 తేదిని ఆపుచేయుటను.

విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వము

భారతాశయములపట్ల ఎక్కువసానుభూతి

లండన్ జూన్ 8:—విల్లింగ్డన్ ప్రభువుకు సగరస్వా
తంత్రము నొసగి సత్కరించిరి.

క్రేటు బ్రతుకు ప్రజలకు భారతీయులను గూర్చి అంత
గా ఏమియు లేకయందులకు విచారించెను. భారత పార్లీకా
యక వాణిజ్య పరిస్థితులకు శ్రేణినికొనలేక పోవుట విచారకర
మనిరి.

గొప్ప ఆపాహములు 2 యలుజేసెనది. గొప్ప తప్పులు
నేయబడినవి. కాని నేను భారతీయులను గూర్చి నాకు చక్క
గ తెలియును. వారు దుగుబులు. ఉదార భావముగలవారు.
మనము గూడవారి యెడల అట్లులే ప్రవర్తించితిమేనని
వారుగూడ మనలను వయతోడను, ఉదారభావముతోడను ఆద
రించెను.

ఇకను మనము భారతీయుల న్యాయమును కోర్కెలను
ఆదరించుటమేని పూర్వమువలెనే ముందుగా భారతీయులు
లింగర ప్రభుత్వ ప్రరాయనమై యుదురు. సంభృత్యై
యుండురు. భారతీయులను క్రేటుంచు తెలిసికొంటిని.
దానివలన గలగు ఫలమును గ్రహించితిని. మనము ఇట్లు భార
తీయుల ఆశయములను మన్నించి, వారిని ప్రేమించితిమేని
పూర్వమువలెనే భారతీయులు క్రేటునుపట్ల విశ్వాసముతో
ప్రభుత్వ ప్రరాయనమై యుండెదరని విల్లింగ్డన్ ప్రభువు
చెప్పెను. (ఇండియన్ డేయిలీ మెయిలు)

క్రొంచీ వై ముగిసెడు ఒకాకాలో ప్రజేరించెను.

నుఖభోగి మాత్రులు

20 మూలెలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు 10-0

కొరకు సమావేశముకు ఈమాత్రులు బాగుగా పనిజే
యును. వీటిని తినుచు పుండుపడినవోట తైలమును రాయవ
యును. ఇవిరక్తశుద్ధికి మేనాకారక బాధ్యములకు గూడఉప
యోగించును

అమ్మలాంజనము దీపో బొంబాయి, మద్రాసు.

లి క మిషను నివేదికము

సర్ శివస్వామి అయ్యరు తీర్మానము

భారత శాసనసభయందు చర్చ

:::

సెప్టెంబరు సమావేశమువరకు నానివేయుట

సిమా. జూన్ 9:—భారత శాసనసభయందు వెంకటపతి రాజుగారి ఉపపాదనముపై నిలికమిషను
నివేదికను చూచిన తీర్మానముపై చర్చను సెప్టెంబరు సభవరకును ఆపియుంచవలసిందిగ అ గీకరించబడెను

సర్. శివస్వామి అయ్యరుగారి తీర్మానము

సిమా. జూన్ 9:—నేడు భారత శాసనసభ కే. సి. ని
యోగిగారి ఆధ్వర్యమున సమావేశ మయ్యెను. ప్రధమమున ప్ర
శ్నోత్తరములైనవివ ఓస్వయరు నాయరుకేసు తీర్పుపై చర్చిం
చుటకు సభ నాపుటల జేయవలెనని చెప్పిన యుపపాదనముతో
నివేయబడినవివ సర్. శివస్వామి అయ్యరుగారు తమతీర్మాన
ము నిట్లుపాదించిరి:—

“ఈ భారత శాసనసభయొక్క ఆభిప్రాయము నీవిధముగ
భారతముంతటి డెలవలసినదిగ గవర్నరు జెనరలుగారిని కోరు
చున్నది. 1. మే 27 వ తేదీని ప్రకటించిన లీకమిషను నివేది
కను యాసమావేశమునందు అందలి అంశములన్నిటిని తగినంత
జాగ్రత్తగ పరిశీలించుట సాధ్యముగాదుగావున యిందులకు సె
ప్టెంబరు సభవరకును వ్యవధినియవలయును. 2. అందలిముఖ్యం
శముల చర్చించుటకు ఈసభవారదీనిన మాడుమాసముల వ్యవధివల
న 1924 ఏప్రిల్ 1 నుండియు యెట్లయినను ఆర్థికముగ సౌక
ర్యముల బొందునట్లు తీర్మానించునపుడు సర్వీసుల కెట్టికష్ట
ము నుండజాలదు. ఇప్పుడున్న పద్ధతుల మీదనే సర్వీసులందు
దోషగలను జేర్చుకొనుటవలన జేమమునకును నష్టముండదు.
3. ఇంతటి ముఖ్యములను నూచనలగావించి యితరశాఖలను స
ర్వీసులు మార్పుజేందునట్లు జేసినపుడు వానిపై యాసభ
యు దేశమును ఒకవిధమైన ఆభిప్రాయమును గలిగియుండుట
కు వ్యవధి నీయుండుక కమిషనునూచనల నాచరణలో పెట్టుట
వలన భారత ప్రజాభిప్రాయమును లక్ష్యము జేయకపోవుటయు
సర్వత్ర ఆసంతృప్తిని వ్యాపింపజేయుటయు జరుగను..

ఈతీర్మానము నుపపాదించుచు సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారి
టిట్లు చెప్పిరి. నివేదికయందు గావింపబడిన నూచనలు చాలప్రా
ముఖ్యమైనవి. విచారణసంఘసభ్యులు తాము గావించిన
నిర్ణయములను సహేతుకములుగ నిరూపింపక పోవుటయు అట్టి
నిర్ణయముల గావించుటకు వారుపుచ్చుకొనినసాక్ష్యమును ప్రచు
రింపకపోవుటయు మీసభవారు చర్చించుటకు సంధ్యకాలిలో
నికి దెచ్చిపెట్టినవి. అందరి నూచనలు అన్వేష్యసంబంధములు
గలవై నివేదికము సర్వాంగీకృతమైయున్నను, వాని నిశ్చయము
స్వతంత్రముగ విచారించక విడువజాలరు. ఒకఅంగహేతువ
ప్రధానమైన లీనివేదికను భారతదేశమునకును సర్వీసులకును
సంధిగ వర్ణించెను నేనిట్టి ఆభిప్రాయమును సహింపజాలరు.
ఈనివేదికమును భారత ప్రభుత్వమువారేగాక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ
ములును శాసనసభలుగూడ జాగ్రత్తగ పరిశీలించవలెను. సర్వీ
సులకు ఆర్థిక సౌకర్యము లవసరములైనపుడు అది
యంతవరకును విషయములో భేదాభిప్రాయములు తప్పక
గల్గును. లీకమిషనువారు దేశముపైనున్న భారమును అందసా
వేయుటలో మాచాయగ వేసిరి. వారంగీకరించుటకు గావించిన
సౌకర్యాంశముల కొన్నింటిని విచారించలేదు. మరియొకవిషయ
మేమనగా సర్వీసులకు వేరనాభివృద్ధి జేయుటవలన యితర
శాఖలకు ప్రతికూలిగి యియ్యది అందుగూడ వ్యాపించును.
ఇదివరకే భారత ప్రెసిడెంట్ గలజీతమును గూర్చియు వివాదా
త్మకై వారి ఆలజన్యులను గూర్చియు విచారించుచున్నట్లును,
వానివిషయమై త్వరలోనే పరిష్కారము జేయునట్లును భా
రతి సమావేశానికి కామస్వస్థలో జెప్పియుండిరి. సివిలుస
ర్వీసు ఉద్యోగలసంఖ్యను ప్రెసిడెంట్ గలసంఖ్య యెక్కు
వగుటవలన యాసంస్కరణమువలన యెక్కువభారము పడ
వచ్చును. కావున యీనివేదికను జాగ్రత్తగ తుకాగ్రతతో పరిశీ
లించవలసిన అవసరముగలదు.”

అంతట సర్ శివస్వామిగారు అందరి నూచనల గొన్ని
టిని వివరముగ నా క్షేపించుచు నిట్లుజెప్పిరి. “వారు ఇండ్లకు
దమ్ముపంపునది పిల్లలపోషణకై యుండెను. కాని లీకమిషను
వారు గావించిన నూచనలలో అట్లు డబ్బు పంపుట యెందు
కొరకొ యేమియును దెలియింపలేదు. నివేదికమునందు ఇం

డియను, యూరోపియను ఆఫీసరులకు భేదము బాగుగ కల్పిం
పబడెను. ఇంతుముందిచ్చు పెన్నను నిప్పుడే యిచ్చుటలో మా
డవవంతుగాక సగము నీయవలెనని గావించిన నూచన విపరీ
తముగ నున్నది. ఇంటి అద్దెవిషయములో ఒకతరగతి సర్వీసుల
వారికిచ్చి యిట్టికష్టములనే బాధపడు మరియొకతరగతి వారికి
తిరస్కరింపజాలకపోయిరి. ప్రావిన్సియల్ కేషను ఇండియన్
కేషను ను విషయములలో నివేదికము
నందు కొంత అభివృద్ధి జూపు బడెను గాని అయ్యది
దేశములో అనునదానికి తృప్తికరముగ లేదు. పి. డబ్లియు.
డి. ఇరిగేషనుశాఖను, ఫారెస్టు సర్వీసులకు రెండురాష్ట్రముల
లోతప్ప మిగిలిన యన్నిటిలో రిజర్వడు సర్వీసులుగ నుంచుచు
గావించిననూచన నాకేమాత్రము నిష్ప్రములేను. చెన్నపట్టణము
ఇరిగేషను శాఖయందుగల అనుభవమును బట్టియు, అడవుల
పరిపాలనను గూర్చియు, ఇరిగేషనుపనులగూర్చియు యెట్లు
నిర్మింపబడినదియు, మైసూరువంటి సంస్థానములెట్లు పోషించినది
యు తెలియుటవలన, ఫారెస్టు ఇరిగేషనుశాఖలు ప్రజాత్రయము
గావలెనని నేను నిస్సంశయముగ జెప్పగలను. సెక్యూరిటీ సర్వీ
సులలో జేర్చుకొను విషయములో అందుభారతీయులను యూ
రోపియనులను సమముజేయుకాలము కమిషనువారు నూచించిన
దానికన్న తక్కువ యుండవలెను. అయ్యది 15 సం॥ములలో
గాక 10 యేండ్లలో జరగవలెను. ఇయ్యది యూరోపియనుల
జేర్చుకొనుట నాశననే జరుగగలదు. సివిలు మిలిటరీ వైద్యో
గ్యోగలను వేరుజేయవలెనని కమిషనువారు గావించిన నూచన
సంగీకరించెదనుగాని మిలిటరీపని ఆర్. ఏ. యం. పి. వారికి
ఒప్పజెప్పుట యిష్టములేదు. కారణము అందు భారతీయులకవే
కాళము లేదు. అయ్యది యుద్ధకార్యాలయమునకు సంబంధించిన
దిగాని భారత ప్రభుత్వమున కెట్టిబాధ్యతను గల్గియుండలేదు.
పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషను స్థాపించునూచన నాకెట్లమే. ఆసనర
మైనచోట్ల కొంతరకు ప్రభుత్వమువారు సౌకర్యములు చేయు
నెడల యెట్టి ఆక్షేపణములులేవు. కాని దీనినిబట్టి ప్రభుత్వము
వారు నూత్రవిధానము లండెట్టి నిర్ణయమునుగాని జడయరాదు.
తుదకు నిర్ణయముల గావించినపుడు ఇప్పుడుజేసిన సౌకర్యములను
వానిప్రకారము సరిపుచ్చవలయును. ప్రభుత్వమువారు రవసరమని
తలంచునెడల యీ సౌకర్యములను 1924 ఏప్రిల్ 1 నుండియు
నిచ్చుటకు నాకెట్టి ఆక్షేపణములేదు. తుదకు నేను జెప్పనది
ఈముఖ్యవిషయములపై గావించిన నిర్ణయములను తొందరపడి
నెట్టివేయ ప్రయత్నించుటవలన ప్రజా వైముఖ్యమునకు కారణ
మగునని మాత్రము నేను హెచ్చరించుచున్నాను. (హర్షము)

సర్ ఆలెగాంజరు మద్దెమను

చర్చను తగ్గించు నుద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారి యభి
ప్రాయమును డెల్పుటకు సర్ ఆలెగాంజరు వడ్డెమనుగారు
లేచిరి. హోంమెంబరుగారు సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారి
తీర్మానము నుపపాదించుటలో జూపిన సామర్థ్యమునుగూర్చి
చెప్పినవివ లీనివేదికము ఒక్క సర్వీసుల సౌకర్యములతోనే
సంబంధించినదిగాదనియు, అందులకు మాడుమూలవిషయ
ములుగలవనియు, సర్వీసులను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాయత్తను
జేయుట, భారతీయుల సెక్యులర్ జేర్చుట, సర్వీసులకు సౌకర్య
ములు మూడనిజెప్పిరి. రాయలకమిషనువారు తమనివేదిక
సెంతత్వరలో ముగించికో అందులకు ఆయన యీ సంవర్షము
న కృతజ్ఞుడను చెప్పిరి. నివేదికయందు గావింపబడిన నూచన
లు చాలప్రాముఖ్యములని ఆయన సర్ శివస్వామితో నేకీభవించె
ను. సర్వీసులవిషయమున తమకట్టి ప్రాజాపత్త్యము గలదో
ముందు సర్వీసులలో జేర్చుకొను ముఖ్యవిషయమునుగూర్చి
తమకంతవర కధికారము గలదో భారత ప్రభుత్వమువారు డె
లిసికొనగోరిరి. కమిషనువారు తమ నివేదికయందలి నూచ
నలపై నిర్ణయములను త్వరలో గాంచవలెనని చెప్పిన విషయ
మును చెల్చి, సభవారి కెట్లములేని సవయమును చర్చించుచు

టచే నంతటితో తృప్తి నొందియుండిన, గొంతలను కయ్యదిశార
లక్షణముగ నైన పరిగణించుటకు వీలుండెడిది. అట్లుగాక మరల
పశ్చాత్తాపతత్వమే తృప్తికల్పము నొందును. గనుక నీనాయ
కుడ సభ్యులలో 2 రిగణింపఁ దగినవాఁడుగ విదితమయ్యెను. ఈ
ప్రదర్శనమువలన నెట్టిసామాజికశత్రుగూడ దుర్లభమనితోచెడి.
పాశ్చాత్య సుకవియు మనసాటకముల కొంతటి యాభాసజన
కమో దీనినిట్టి కొంతవల కవగత మయ్యెడి. రూపక నాయకుఁ
డెట్టివాఁడుగ నైన నుండవచ్చునను పక్షమునకుఁజేరిన దీనాటక
మని తోచెడి. కాననాయకుఁడు సామాన్యుఁడుగనే యుండుట
కోభావమున నిర్ధారము పాశ్చాత్య వాఙ్మయమునందైన నిటీ
వల నట్లువివరిత మయ్యెడి. యూరపునందుఁ గొంతకాలమునకుఁ
బూర్వము, సామాన్యజనులఁ దక్కినవారు మనుష్యగణములో
గూడ జేర్చకబాధించుచుండుటచే, నద్దానిసహింపఁ జాలక
గొంతకాలమునకు నీసామాన్యజను లైకమత్యముతో వారి నెదు
ర్కొన మొదలిడఁగ్రహముగ వారిప్రభ తగ్గుచుండుటయు వీరి
ప్రభ హెచ్చుటయు సంభవించినది కాలక్రమముగ ప్రభుత్వము
లే ప్రజాయత్తములైనవి. అదిమొదలు సామాన్యజనునికి గౌరవ
మును వచ్చినది. ఇయ్యదియే గొంతకాలమునకు పాశ్చాత్యసాహి
త్యమునకును సంక్రమించిన దననచ్చును. ఇట్టిపరిస్థితులు పేర్కొని
యింకకాలమున లేనందుననే యామహాకవిప్రసిద్ధనాటకము
లు తమనాయకవంతులుగనే యగ్రపథమన్నయవి. ఇట్టివల
గొంతకాలముగ పాశ్చాత్యపండిత వర్ణులును నీనిర్ధారమును
బూర్వపక్షముచేసి, కావ్యనాయకుఁ డుత్తమప్రకృతిగలవాడు
గనే యుండవలయుననియు, అట్లేననే కావ్యప్రయోజనమును
సిద్ధించుననియు నభిప్రాయ మున్నంతలో మారుననుటకు వలసి
పడుటలేదు. కావ్యమునందు నీతిబోధ కవకాశములేదు గాన,
నాయకుఁడు ముగ్ధునిపరుఁడుగ నైన నుండవచ్చు ననువాదమును
పైనిర్ధారమునంతమునందే యంతరూపమైయున్నది. గనుక
మన విషయదర్శనమునఁ గావ్యనాయకుని గూర్చి కొంతవరకు
విచారించవలసియున్నది. ఈ నాయక నిర్ణయముండే, నీతిబోధ
యొక్క యావశ్యకానావశ్యకములును నేర్పడును. మఱియు
గొంతలు, సంస్కృతనాటకలక్షణము ననుసరించినచో నాటక
నాయకు డుత్తమప్రకృతిగలవాడుగనే యుండవలయు. అంగ
నాటకము లనుసరించినచో, నాబాధ తప్పిపోవును. ఎంతటియ
సభ్యునినైన రూపకనాయకునికి నొనర్చవలయు అని చెప్పవచ్చు
న్నది గనుక మనము చేయదలచినదర్శన చాలముఖ్యమైనదనియే
తోచెడి.

మంగళగిరి శ్రీకృష్ణానందము

కేవలదేవబ్రహ్మచారిగాని సంచారము
హరిద్యావరము గురుకులశ్రమమునుండి వచ్చిన కేవల
దేవ బ్రహ్మచారిగా రిపుచాంద్ర రాష్ట్రమున సంచారము చేయు
చున్నారు.
"నేడు 10 వ లేదీని నేను మంగళగిరిలోని శ్రీ కృష్ణా
శ్రమమును జూచితిని. క్రియంత నల్లపాటి హనుమంతరావుగా
రత్యధికమగు కృష్ణపరిపి దీని నేర్పించెనీరి. తెనాలి తాలూకా
పెదపాలెం గ్రామమున సమీపమున కృష్ణా పెద్దకాలువగట్టు
నకు మడికట్టిన నీ ఆశ్రమ మేర్పరుపుడెను. ప్రాచీనకాలమున
దేశమునం దెల్లయెడలను గురుకులము లర్హధికముగ నుండెను.
అన్ని వర్ణములజాతుల మతములవారు నగు బాలురందరు నా
గురుకులములలో విద్యాభ్యాస మొనరించుట, అపుడు రాజాజ్ఞ
గా నుండెను. ఈ ఆశ్రమము వానిని స్మరణకు తెచ్చినది. నిన్ను
జాతుల నుద్ధరించుటకే యీ సాశ్రమపాఠశాల ఏర్పరుపుడెను.
పంచమబాలుర కందరికి నిచ్చు నుచితముగా భోజనము పెట్టి
విద్య నేర్పుచున్నారు. తెలుగు, ఉంగ్లీషు, చరిత్ర, భౌగోళము,
గణితము మున్నగువానిని నేర్పుచున్నారు. రాట్టములమీద
నూలు నడచుటగూడ యీ మధ్యనే ప్రారంభమైనది. మగ్గ
ములనుగూడ త్వరితం పెట్టింపవలెనని ఆలోచించుచున్నారు.
ప్రస్తుతము 23 మంది విద్యార్థులుమాత్రమే యీ ఆశ్రమమున
నివసించుచున్నారు. మరి ఏడుగురు శేషపైలుట చేకరచి
కార్యదర్శి తెచ్చెను ధనము లభించినచో వందలకొలది విద్యా
ర్థులను వా కరిగిప్రముగా చేర్చి నగలుగుదురు గాన కాం
గ్రెసువారును నితరులు నిదరికి వచ్చి నిరుపమానముగ నీ పాఠ
శాలను స్వయముగా చూడగోరెను. ఈ దార భావులను ఆంగ్రె
లందఱు ముఖ్యముగా గుంటూరుమండలమువారును ధనసహ
యముచేసి తోడ్పడగోరెను" అని నేడు మంగళగిరినుండి కేశవ
బ్రహ్మచారిగారు తలెవార్త నందిరి.

అసహయోద్యమము కేవలము
మానసికస్థితికాదు

ఫలితమును బట్టి విధానమును పరీక్షింపవలెను

గాంధీ మహాత్ముడు విమర్శకులకొసంగిన ప్రత్యుత్తరము

మహాత్ముడు అహిమదాహుడు వచ్చినప్పటి
నుండియు వారికి తీరికలేదు. ప్రతిదినమును
ఉదయమున కొంతసేపు మానవ్రతమును బూనుదురు.
బుధ సోమ వాసరములందు 24 గంటలును మానమే. సాయం
కాలము 4-6 గంటల మధ్య నితరులు మహాత్ముని చూచి మాట
లాడ వీలగును. తక్కినవేళలలో వీలుండదు. ఆపుడు చాలమంది
వచ్చి దర్శనము చేయుదురు. కొందరు ప్రశ్నలడుగుదురు.
ఈవల రివ లేదీని నేను (హిందూపత్రికా విలేఖరి)
చెల్లిమహాత్ముని సందర్శించి సంభాషించితిని. మహాత్మునికి ఆరో
గ్యమును బాగుగా గలుగుచున్నది. మా కిటుల సంభాషణ
జరిగినది.
ప్ర-అర్జునులు శాంతియుతములు అనుపదములకు సత్య
ములు దొర్లన్యవిరహితములు అనియే అర్థ మని ఢిల్లీలో భారత
కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినపుడు మీరు చెప్పినట్లుల రూఢిగా
మీరు చెలలలేదుగదా?
ఉ. దాని కింకొక అర్థమేలేదు. గానను దానినందరును
రరిగా గ్రహించిరి నేను తెలచినందునను కలకత్తాకాంగ్రెసు
సభలో నేను స్పష్టముగా తెలియింపఁ జూచితిని.
ప్ర. మీయభిప్రాయమునే అందరునుగూడ ననుసరింప
వలెనని మీరిప్పుడే నిర్బంధింపవలెను.
ఉ. నేనటుల నిర్బంధించుటలేదు. నిర్బంధము వాదార్థ
మునకు విరుద్ధముగాని నాభిప్రాయమును కొంతకు సరిగా
గ్రహింపవలెనని నేను దానిని స్పష్టముగా తెలపవలెనని అవస
రము కలిగినది.
ప్ర:- ఫలితముల కధికప్రాధాన్య మియ్యకుండ మాన
సికస్థితికే అధికప్రాధాన్య మియ్యవలెనని యిటీవల మీరు
సూచించితిరిగాని కలకత్తాలో అసహయోద్యమమును ప్రారం
భించినపు డటుల తెలుపలేదు. కొన్ని కార్యములను నెరవే
ర్చుటకే ఉద్యమమును ప్రారంభించుచున్నామని అపుడుతెలిపి
యుంటి రిది అసంజ్ఞమకదా?
ఉ.- వివిధసమస్యలనుగూర్చి ఆలోచించువిషయ
ముననే నేను మానసికస్థితికి ప్రాధాన్యము నిచ్చెదను గాని
తక్కిన విషయములందు మానసికస్థితికే నే నధికమగు ప్రాధా
న్యము నియ్యను.
ప్ర:- కాంగ్రెసు సభవారు విధానములను నిర్ణయిం
చెదరు. కార్యనిర్వాహకులను నిర్ణయించెదరు. ఆ అధికార
మునుబట్టి కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపక్షమువారినే కార్య
నిర్వాహకులనుగా నెన్నుకొనినపుడును కాంగ్రెసు నిర్ణయమే
ప్రభుమగ్నమైనపుడునుగూడ మీ రందుల కడ్డుచెప్పెదరా?
ఉ:- నా అభిప్రాయ మదిగాదు. కాంగ్రెసు వోట
రులు తమ యిష్టమువచ్చినవారి నెన్నుకొనవచ్చును గాని నా
అభిప్రాయమును తెలుపుటకు నాకుగూడ నధికారముకలదు
గాన తక్కిన వోటరులు మంచిదారిని నడచుటకు వీలగునట్లు
నేనుగూడ నొక వోటరుననుటచే నా అభిప్రాయములను వెల్ల
దించితిని. అది నా ముఖ్యవిధి. కాంగ్రెసువారు రహస్యోద్య
మము నవలంబించిరిగాన దానికి విరుద్ధము గాకుండ నుండుటకు
ఆ విధానమును సాగించుటకు పూనుకొనినవారినే కార్యనిర్వా
హకులుగా ఎన్నుకొన దగునని నేను సూచించితిని. అటులే
కార్యనిర్వాహకులుగా నున్న వారు అసహాయవిధానమును
పూర్తిగా నెరవేర్చవలెను లేదా రాజీనామాల నియ్యవలె నని
నేను సూచించితిని.
ప్ర:- స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము అసహ
యోద్యమమునకు కేవలమువిరుద్ధమే యొనచో స్వరాజ్యపక్షము
వారి విధానమువలన అనుమాలము కలిగినమాత్రము మీ రెటుల
నామోదించెదరు.
ఉ:- వారి విధానమువలన అనుమాలము కలిగినచో
నా అభిప్రాయముల నన్నిటిని విరమించుకొని తొలుదొంత
నేనే వారి నభినందించెదను.

ప్ర:- హిందువులే మహమ్మదీయులకంటె అధికముగా
త్యాగము చూపించవలెనని మీరు నిర్ణయించుట న్యాయము
కాదని హిందువులలో పలువురు తెలచుచున్నారు.
ఉ:- నేనధికమగు త్యాగము నటుల కోరలేను. హిం
దువులట్లు పూర్తిగా త్యాగ మొనరించినచో తక్షణమే స్వరా
జ్యము లభించుటయేగాక ఎల్లప్పుడును హిందువులే పైకేయి
గానుండి మహమ్మదీయులను కూడ గొలిపొగలుగుచుగ.
ప్ర:- మీరు దయానందసరస్వతి, శ్రద్ధానంద స్వామి,
గార్లను ప్రశంసింపకుండ మాతానా అబ్దుల్ హాశి మాతానా
మహమ్మదాల్ గార్లను మాత్రమే ప్రశంసించుట అన్యాయముని
ఆర్యసమాజమువారు తెలచుచున్నారు.
ఉ:- నేనెవ్వరిని కొనియాడలేదు. రెండుపక్షముల
వారిలో గల లోపములను చూపితిని. బాశి, మహమ్మదాల్ గార్లు
చేసినలోపములను గూడ నేను వివరింపక పోలేదు. నానమ్మక
మును నేను స్పష్టముగా చెలుపకున్నచో నే నాత్మగంచకుడ
నగుదును. వారితోకంటె నధికముగ మేలుచేయవలెనను నభిప్రాయ
ముతోనే నేనటుల వాసితిని. అందులకువారి కాగ్రహము గోరి
నచో నది కాలస్థితి అనునంతవరకే ఇప్పుడెన్నోను గూడ విమ
ర్శను కొందమైన సహింపజాలని స్థితి ఏర్పడినది. వారిని నేను
దురుద్దేశముతో విమర్శింపలేదు. అటులయినను వారాగ్రహ
మును చెందినచో నేను విస్మయపడి కొద్దికాలములో వారు
శాంతులుకా లరు. వారు నన్నుగూర్చి వ్రాయుచున్న వ్రాత
లకు నేనుగూడ వారివలె నాగ్రహము చెందుకట్టి దురవస్థకుగ
దని నాకు నమ్మకమున్నది.
ప్ర:- ఖద్దరు విధానమువలన సనసంబంధమైన లాభము
మాత్రమే కలుగునా లేక జాతీయతకు నలయుచున్న ప్రజల
చిత్తములందు కూడ గలుగునా? సహజము మాత్రమే కలుగు
నెడల సంయోగకార్యవిధానము కూడ చవసరకదా? ఏర్ప
ములలో గూడ మాచ్చ కలుగుననియే ప్రస్తుతము జనుచున్న
ఖద్దరుప్రచార మందులకు వారెయ్యనదా?
ఉ:- ఖద్దరు విధానమువలన సహజము కలుగననుట
నిస్సంశయము. పామరజనులకు ధనవిషయకము లోపము
తోలగువరకును సంయోగకార్యక్రమ మేదియును సాగదు ఖద్ద
రు విధానము విజయము కావలెననిన ఆంగ్లేయులుగూడ జాతీయ
వాదులు కావలెను. లేదా నిష్పాక్షికులును కేటకులునుగా నైన
నుండవలెను. ఈదేశమునుండి ధనమును పొందించుకొనిపోవుట
కీదేశమును స్వాధీనమున నుంచుట మాత్రము వారికిక
సాగద.
ప్ర:- ఖద్దరువారత కాంగ్రెసునం గుం గి లో మీ
కూడన లామోదించుదురా?
మ:- నేను దీనికి జవాబు చెప్పవలయుకొనలేదు. మీరు
నిర్బంధించుచున్నారగాన చెప్పవచ్చునగాని వార మోదించి
చెదరని నేను రూఢిగాచెప్పజాలను. వారు నానూచనలను పూ
ర్తిగా నిరాకరించెనను నాకేమియును కొలగొనగలదు.
కొంచెమైన నిర్ధారణలేకుండ నుండుచో యాస్థితిచల మున్ను
ముగానున్నది. దీనివలన పనియేమయును జరుగవులేదు. అల్ప
సంఖ్యాకు లేమియుచున్నారని ప్రశ్నింపకుండ నెన్నుకొను
తో నధికసంఖ్యాకులు దీక్షగా పనిచేయువలెననియే నేను కోరె
దను.
ప్ర:- సహానందా వారే మునియై పేద పట్టుకొచ్చి
నచో నెటుల?
ఉ:- అట్టి నిత్యకరిగవచో దానిని తొలగించు కు నైన
యొకదారిచూపకపోకు" అని మహాత్ముడు సుడిచెనని సంతూ
ప్రతికావితేఖరి అహిమదాహుడునుండి 9 వ లేదీని లేఖ
వ్రాశును. (హిందూ)

పేటకొన్ని నమావేశము

ఉత్కర్షణబిల్లు అంగీకరింపబడెను

ఎట్టిమార్పులను గావించబడలేదు

హైదరాబాద్, జూన్ 9:—ఈదినమున ఉత్కర్షణ బిల్లు పేటకొన్ని నమావేశమునకు వచ్చినది. ప్రజాపక్షము గాల్గొనియు క్రీస్తునియుంచును. టారిఫుబోర్డు అధ్యక్షుడు డాక్టర్ యెస్సినగారు గూడ నందుగలగు హాజరైన సభ్యులుమాత్రము తిరిగి కంటే వెళ్ళుచుండిరి. కార్యక్రమపట్టికయందు 16 సవరణలుగలవు. అందు సభము దేవునిపాద సర్వాధికారిగారి పేర గలవు.

ప్రాంతపు ఆక్తు సవరణబిల్లు

ప్రభుత్వ సవరణ బిల్లును, మొక్కటర్నగారు, ప్రాంతపు ఆక్తు సవరణ బిల్లును అప్పింబివారు గావించిన సవరణ నంగీకరింపవలసినదని ప్రతిపాదించెను ఈ సవరణబిల్లులోని కాలవ్యవస్థాపక మూడు సవరణలు హెచ్చించుచున్నది. లాలా రామ శరణుదాసు, రజాఅలీ, డా. ద్వారక నాథమిత్రుగారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి. మొట్టమొదట నీ సవరణను కాన్సిలువారు వహించినపుడు ప్రభుత్వమువారికిని ప్రతిపక్షమువారికిని మధ్యలో వీ సవరణ గావించబడిన తరువాత ప్రభుత్వమువారు దాని నంగీకరించి తిరిగి కాన్సిలునందు తామే యుపపాదించినదియు అయినను ఇది ప్రతిపక్షమువారికి సభ్యులు దీని కంగీకరించుచున్నారని నుడిచిరి. మొక్కటర్నగారి ప్రతిపాదన సభివారిచే నంగీకరింపబడెను.

ఉత్కర్షణ బిల్లు

వాణిజ్యకార్యకర్తల యగు చాన్సిలరుగారు, ఉత్కర్షణ బిల్లును చర్చింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. భారతశాసనసభలో నిట్టి ప్రతిపాదన నొసర్చుచు ఇన్నగారు దెలిపిన విషయము లన్నిటిని వీరుగూడ దెలిపి టారిఫుబోర్డువారి పనిని ప్రశంసించిరి. ఈపరిశ్రమ దేశమున, సమాజమున వసతులన్నియును ముట్టచే బాగుగ నభివృద్ధిపంపగలదను న మృక ము తో టారి ఫు బోర్డువారు ప్రభుత్వమునకు రక్షణ శిఖరమేకరి. ఇతర దేశములతో పోటీగా నీదేశమున నుత్కర్షణ తయారుచేయుట కవికాళములుగలవు. ఈ సమస్యను పూర్తిగా విచారించి, హెచ్చు దిగు మతి పన్నులరూపమునను, ఆర్థికసహాయరూపమునను గూడ టక్షణ శిఖరమేకరించుటలో చాల జాగ్రత్తను జూపెను. ప్రస్తుతము మారకము చాల చంచలముగ నున్నది. ఇట్టి ఆర్థికపరిస్థితులందు రకంపై నుపయోగకరముగ పద్ధతి మరొకటిలేదు. అదనముగా పన్నువిధించుటకు ప్రభుత్వమువారికి గల అధికారమును టారిఫుబోర్డువారితో సంబంధముండ నుపయోగింపవలెనని వాణిజ్యకార్యకర్తల వాదనమొనర్చెను. ఇట్టి ద్వైవిధ్యరక్షణవలన ప్రజలపై భారము సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గింపబడెను. ఉత్కర్షణ బిల్లుపై నేరేటుతో టారిఫుబోర్డువారు పన్నుల నూచించిరి ఆ రేటుతో సమానముగనే ఆర్థికసహాయము నొనర్చెదరు. ఈ రక్షణవలన రు 150 లక్షల భారముపడును. ఈబిల్లువలన, ఈదేశములోగల యొక ఉత్కర్షణపరిశ్రమయగు తాతాకంపెనీవారికి తగుసహాయముగలిగి, విదేశీయపారిశ్రామికలతో పోటీకేయగలుగుదురు. ఇందువలన క్రొత్తకట్టాపాపబడు ఇతరకంపెనీలకు గూడమంచి సదుపాయములు గలుగును.

బిల్లుగారు

బిల్లుగారు ప్రతిపాదననుచున్నది, బిల్లునువిచారించుటకు వ్యవధి నొసగకుండ తొందరగా తా సనము నొనర్చుచున్నారని ఆశీర్వాదించెను. గత పదిదినములలోను ఈ బిల్లున కనుకూలుదను తమపక్షమును బలపరుచుచునుటకు, భారతరాజకీయములలో ఇదివర కెన్నడును కనియుండనంతవరకుగా సభ్యులలో ప్రచారమొనర్చుచున్నది క్రింది సభ్యులందు చాలలకుండి, ప్రతినిధులకు వీరగీతముగనుంచబాళి వాయిది. బిల్లుగారు టారిఫుబోర్డు నిర్మాణమును గురించి ఆశీర్వాదించుచు, అందు వ్యాపారమునందు సభ్యులముగలవారికర్పించిన సేవకుట కోచనియనుని విశేషిరి. రక్షణకు నిర్ణయింపబడిన కొన్నియర్హుల మాత్రమే పశ్చిమందుగలవను విషయమును టారిఫుబోర్డువారితో నేటిభవించెను గాని, రక్షణలేనిది తాతాకంపెనీ వారి ఆర్థికస్థితినిగురించి పారబడిరి. గత రెండు సంవత్సరములలో మాత్రమే వీరి లాభములు తగ్గిపోయెనుగాని అంతవరకును బాగుగ నేయున్నది. అసంతృప్తములో

అన్నీ పరిశ్రమలస్థితియు వర్ణయించెను. అంతవరకు దివిడెండ్లు బాగుగ నేయుండెను. ఈవిషయములు టారిఫుబోర్డువారినుంచ నలు ఎంతనిరాధారమైనవియు నీవిషయములు దెలుపగలవు. యూరపియనువర్ణమువారు తాతాకంపెనీకి ఆర్థికసహాయము యముగలగునను కారణముచే బిల్లు నెదుర్చుచుండిరను వదలి నిరాధారమైనది. తాతాకంపెనీపడిపోవుటచాల మందికి కోచనియను గనుండును. తాతాకంపెనీవారికి సహాయమునొసగవలెననియే వారెంచుచున్నారు. కాని ఈభారమును, ఒక్క ఇనుముతోను వారేగాక ప్రజలందరను భరింపవలెననియు, గ్రాంట్లరూపమున గాని రూపమున సహాయమున సహాయమున మాత్రము యూరపియనులు గోచుండిరి. బిల్లునకు ప్రతిపక్షముగ నుండుటకు తుదకునొక్కడే నిలచినను అది తనవిధియని బిల్లుగారునుడిచిరి.

నర్. మా. దాదాబాయి

నర్. మాణిక్ దాదాబాయిగారు ప్రతిపాదనను బలపరచుచు, ప్రభుత్వమువారివివరకు ఆశ్చర్యమునొనర్చు విధించినదిగు మతి పన్నులవలన రక్షణవిధానమును తమకుదెలియకుండ దామే యవలంబించిరియు, ప్రస్తుతబిల్లు దానికంటే నొక్కయడుగు ముందుకెళ్ళుచుండెనేగాని వేరుగాదనియునుడిచిరి. తాను తాతాకంపెనీలో వాటాదారుడుగాకపోవుటచే దానుదెలుపువిషయములు నిష్పాక్షికమైనవిగ పరిగణింపబడవలెనను. సెలక్షన్ మిటీలో చాలమంది సభ్యులు భిన్నాభిప్రాయములదెలుపుటకు కొందరుసభ్యులు నేడునైతికేవల మొదలగు సమస్యలను చెప్పుటయేకారణముగా రక్షణపద్ధతికి ప్రాతికూల్యముగాదు. తాతాకంపెనీవారి ఆర్థికవిషయముల గురించి బిల్లుగారునుడిచిరి చాన్సిలరులను ఖండించుచు, కంపెనీవారెక్కు వేదికొందులను పంచివెట్టికచో ఆర్థికస్థితి ఇంకను బలముగానుండెడిదని టారిఫుబోర్డువారుగావించిన నూచనముదూరించెను. కొంతరక్షణసహాయ ఉత్కర్షణపరిశ్రమ నిలువగలదాయననదే ప్రస్తుత ప్రశ్న. అట్లు జయప్రదమునని తాను నమ్ముచుంటిననియు మిశ్రమరక్షణవిధానము చాల సులభసాధ్యమైనననియు, ప్రాంతబిల్లునువికాలమొనర్చుట చేతనకు సంతృప్తికరమయ్యెననియు కాని అది ఇంకను బాగుండలేదనియు, ఉత్కర్షణపరిశ్రమకు రక్షణమొనగుటకు ప్రభుత్వమువారు ఖండితముగ దెలుపవలయుననియు నుడిచిరి. విదేశీయములైనమునకు దాను ప్రతికూలుడుగాననియు నుడిచెను. అంతేగాక రక్షణమొసగిన తరువాత దేశములో పోటీలేనియడల, కొనువారిపై భారముభి కముగ పడును. ఈ విషయముననే దోవిధము ఈసమాధానమునొసర్చుచుంటే దానినిష్టాదాక్షిణ్యంపననెను. ఆంగ్లేదేశమున పరిశ్రమలు ప్రాథమికస్థితియందున్నప్పుడు రక్షణవిధాన మవలంబించి యభివృద్ధిపడెను. అందుచే నాంగ్లేదేశము నడిచినమార్గము ననుసరించుట తన కెక్కువయ్యునాచారముగ నున్నదని దాదాబాయిగారు నుడిచిరి.

నర్. ఉమర్ హాయతుఖాన్

నర్. ఉమర్. హాయతుఖాన్ గారు బిల్లు నెదుర్చుచు సభ్యులీ విషయమున తమ మనస్సులలో నిదివరకే యెదోయొక నిశ్చయమొనర్చుకొని యుండనిచో ఈ బిల్లును తప్పక నిరాకరించెదరని నుడిచెను. ఈసందర్భమున ధనస్యాములయొక్క ప్రభుత్వముయొక్కయు సంయుక్తములను నెదుర్చుననివచ్చెను. తనమాచనలను ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించెదరను విషయము సందేహము. ఈ రక్షణమువలన, భారతదేశమున తీవ్రవ్యక్తియు చాలబాధలనందవలసినదగును. కాంగ్రెసుపక్షమును, రక్షణముండువలెనని ఆంగ్లేదేశమున మొనర్చుచుండెను. ప్రభుత్వమువారిప్పుడాపద్ధతి నేలపరుచుచున్నారు. కాంగ్రెసు, ధనికుల యొక్క సహావేశముని ఆశీర్వాదము. భారతదేశ మెప్పుడును ఒకజాతిగాదు, అందుచే ఈ దేశమున జాతీయపరిశ్రమయనునది భ్రాంతి. ప్రభుత్వసమయోచితములగు పంజాబునుండి రిక్రూటు చేయబడిన వైనికాఖై వెచ్చింపబడుచుండెనని యొక అనుమానము వ్యాపించియున్నది. అందుచే నితరరాష్ట్రములవారు వైనికవ్యయమును తగ్గింపవలెనని గోరుచున్నారు. అదేవిధముగా; ఒక పార్టీకంపెనీకి లాభమునొసర్చుటగాను పంజాబు ధనముసాసగజాలదని ఉమర్ హాయతుఖాన్ గారునుడిచినపుడు సభ్యులందరిమూలలనుండియు అసమ్మతిదెలుపు కొద యులుదేరెను. రక్షణము నాచరణలో పెట్టడం నూటికి ఒక్కనికొకరు మిగిలిన 99 మందియనున్నుల నొసగవలెను, ఒకేరాజుపరిపాలనలోనున్న ఇతర దేశముల యెడలగూడ నీ నిషేధము నాచరణలో పెట్టుటను నిరసించెను. తాతాకంపెనీయందు వాటాలుగలవారు గూడ నీ సందర్భమున వోటులనుపయోగించెదరా యని ప్రశ్నించెను.

ఈ సమయమున బిల్లులోని వివరముల చర్చింపవలదని ఆధ్యక్షుడు దుపయోగముని గోచెను.

నర్. ఉ. హాయతుఖాన్ గారు, ఈబిల్లువలన తనని యోజకవర్ణముపై పన్నులభార మధికమగుననియు, ఇదివరకే సభికుముగ పన్నుల భార మనుభవించున్న ప్రజలపై భార మధికమగుటచే తిరుగుబాటులు జరుగవచ్చునని భయముచున్నదనియు నుడిచెను. ఈదేశములో కార్మికులు చతుకగా లభించుచున్నను తాతాకంపెనీవారు రక్షణలేకుండ, విదేశీయకంపెనీలతో పోటీ చేయజాలకపోవుట దురూహ్యముగనుండెను. ఈ బిల్లు, స్వరాజ్యమునకు ప్రధమసోపానమని కొందరనిరి. ప్రజల పన్నులభార మధికమగుటయే స్వరాజ్యమును నెడల, ఇట్టి స్వరాజ్యమును మానొసగవలదని భగవంతుని ప్రార్థించెదవని నుడిచెను. అంతట సభవారూపాచరములకు లేచిరి.

కరండికరు గారు

అల్పహారాంతరము కాన్సిలువారు తిరిగి సమావేశమై చర్యను ప్రారంభించినపుడు కరండికరుగారు బిల్లునుబలపరిచిరి. యూరోపియను సభ్యులపైగాని, తాతాకంపెనీలో సంబంధము గల సభ్యుల గురించిగాని దురూహలకు తా వొసగుట అనుచితము. దేశము తన సమాజసంపదల నభివృద్ధిజేసికొని యభివృద్ధినిందవలెననినచో, నది రక్షణచేతనే సాధ్యమగును. ప్రోవలో మైలురాయి యెట్టిదో పారిశ్రామికాభివృద్ధి మార్గమున కాసనమట్టిది. ఒకప్పుడాంగ్లేదేశములో రక్షణపద్ధతి, సంపూర్ణ నిషేధ రూపమును గూడ పొందెను. ప్రభుత్వమువారి బిల్లును దెచ్చినతరువాత, ఇది నిజముగా ప్రజాప్రభుత్వ మను నమృతము గలుగుచున్నది.

నర్ ఆర్. పూము

ఈ బిల్లును బలపరచునపుడు దేశీయ పరిశ్రమకు లాభకరమా లేదాయను విషయమునే నే నాలోచించుచుంటిని గాని తాతాకంపెనీవారికి లాభకరమా కాదా యని గమనించుటలేదని నుడిచిరి. పరిశ్రమారంభమున పరిపాలనయందు లోపములుండుట సమాజమనియుఅందు బాగుగవిచారించకుండ ఖర్చు పెట్టుట అతివ్యయముగూడ అందుజేరును. విచారింపకుండ ఖర్చు పెట్టుట యనగా ఎక్కువలాభము వచ్చినపుడు తనమొత్తమును నిలువయంచుకొని కొలదిలాభమును మాత్రమే పంచిపెట్టుట యని నాయనిర్ణయము. ఈ బిల్లుయొక్క ఫలితములు శతముఖములుగ వ్యాపించుననియు నుడిచి, రక్షణనుకంముల ఫలితములనుగురించి టారిఫుబోర్డువారు విచారించుచుండవలెనని ఫిస్కలు కమిషనువారు గావించిననూచనను ప్రాముగాదు ప్రశంసించిరి.

నల్లేశనుగారు

ఇంతవరకును ప్రభుత్వమువారవలంబించు విధానము మార్చుకొనబడెనని ఈబిల్లువలన దెలియును. ప్రభుత్వమువారు సంశయాస్పదముల ఆర్థికవిధానము నవలంబించుటవలన భారతదేశముయొక్క అభివృద్ధికాటంకము గలిగెనని దాదాబాయి నారోజి రనడ గోకలే మొదలగు నాయకులందరను దెలిపియుండిరి.

భారతప్రభుత్వమువారును శాసనసభలవారును వీక్షిభవించిన విషయమనుతప్పక ఆచరణయందు పెట్టవలెననుసాంప్రదాయముస్థాపింప నెంచుటసంతోషదాయకము. మాంటాగుషేమ్మి ఫర్మ నివేదికము ఈ సాంప్రదాయమును నిర్ణయించెను. భారత శాసనసభనుండి వచ్చినబిల్లు, భారతదేశ యార్థికవిధానమునకు సంపూర్ణముగ ననుకూలముగనున్నది. ప్రభుత్వమువారు దెచ్చిన బిల్లులలో కల్ల నుదారమును నుత్తమునునగు నీబిల్లు నెడల యూరపియను వర్తకులు అవలంబించిన వైఖరి ఆశ్చర్యజనకముగనున్నది. నల్లేశనుగారు, విచక్షణతో రక్షణసోపన విధానమును ప్రశంసించుచు మూడువత్సరములతరువాత నింకను రక్షణమును గోరువో తాతా కంపెనీవారు సరియగు అర్హతల గవ్వరుపవలెనని నుడిచిరి.

డాక్టరు మెక్కెయిలు

రెవరెండు డాక్టరు మెక్కెయిలుగారు, రక్షణపద్ధతివలన గలుగు కొన్నినష్టముల వివరించెను. రక్షణపద్ధతివలన, శివీకవ్యయము, గృహనిర్మాణ సామగ్రిభిరిదు రైల్వేల వ్యయము, మొదలగునవి హెచ్చును. రక్షణపద్ధతి ఎప్పటికిని సర్వరోగ నివారిణి గాజాలదు. ప్రభుత్వములు, వాణిజ్యముతోడను, పరిశ్రమలతోడను జోక్యము వుచ్చుకొనుట అతీతిక రుచింపదు. రక్షణవలనగాని, స్వేచ్ఛావాణిజ్యమువలనగాని దేశముయొక్క అభివృద్ధిని సాధింప వీలులేదనియు, అట్టి అభివృద్ధి దేశముసమాజసంపదల నుపయోగమునకు దెచ్చుకొనుటకైనను, కార్మికుల విద్యాభివృద్ధివైనను ఆధారపడియుండుననియు నుడిచెను.

నర్. చా. ఇన్ను

ఈబిల్లు సందర్భమున చర్యసంభయొక్క గాంభీర్యతకు కొరవగులకుండ సాగించినందులకు ఇన్నుగారుసభ్యులను ప్రశంసించిరి. ఫిస్కలుకమిషనువారు, విచక్షణతో గూడినరక్షణవిధానమును శిఖరమేకరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రకారమే అంగీకరించిరి. ఈపద్ధతిలో ప్రజలయొక్క పారిశ్రామికలయొక్కయు ప్రయోజనములను ప్రభుత్వమువారు సమభావముతో

దీనిపట్లను. కాశ్యపముగ రక్షణపథ్యము సాగించుట వారియొక్క కృత్యముగాదు. గొప్ప జాతియందలి శ్రమను కాపాడు నాదర్శముచే ప్రభుత్వమువారు ప్రేరేపితులైరి. ఈతరుణము నుపయోగించుచు మూలధనమును సేవతో చేపట్టవలసి నమ్ముచున్నాము. భారతవిద్యాధికులు చాలా కాలమునుండి రక్షణ పథ్యముని గోరుచున్నారు. సంగ్రామ సమయమున తాతాకంపెనీవారు 25000 టన్నుల ఉక్కును ప్రభుత్వము వారికి సరఫరా చేసి తోడ్పడిన విషయమును గమనించిమి విచక్షణతో గూడిన రక్షణపథ్యముని బొంబయి వాణిజ్యసంఘమువారుగూడ అంగీకరించిరి. విదేశీయ మూలధన నిర్ణయ సంఘమునందు, పైటు కాన్సిలు వారికి ప్రాతినిధ్య మొనగబడును. 'టూల్స్ బోర్డు' నిర్మాణమును గురించి బెల్జియన్ తరఫున అభిప్రాయముతో నేతీభవింపజాలనని నడుపుచు బోర్డువారి నర్పించిన పనిని ప్రకటించిరి. ఒక తాతాకంపెనీ వారికి రక్షణ మొనగట కీల్లు ఉద్దేశింపబడినను నభిప్రాయమును వీరు నిరసించిరి. రక్షణ సంఘమును, కొలదిగ ధనసహాయము నొసగుట ప్రభుత్వమువారియభిప్రాయమని. నడుపుచు, సర్వజనోపయోగకరముగ నీ కిల్లు సంగీకరింపవలసినదని సభ్యులను గోరెను.

వ్యవసాయ, నాకాపరిశ్రమలు

వ్యవసాయ, నాకా పరిశ్రమలకు భంగముకాని విధమున రక్షణము నొసగవలసినదని సర్. డి. పి. సర్వాధికారిగారు సవరణ నుపపాదించిరి. చాల భాగము ప్రజల రెండు వృత్తులైనను ఆధారపడియుండుటచే నాసవరణ ముఖ్యమని ప్రతిపాదకుడు నుడిచెను. సర్ చారల్యుగారు సవరణ నెదిర్చిరి. తరువాత సవరణ యుపసంహరించుకొనబడినది.

మరియొక సవరణ

ఉక్కు పరిశ్రమను, ఇతర పరిశ్రమలకు నొసగు రక్షణను కాలపరిమితిని, హెచ్చించుచుండవలెననియు, ఎక్కువ హెచ్చించునదియు అప్పుడప్పుడు నిర్ణయింపబడుచుండుననియు నుడిచెను. రక్షణపన్నులను వచ్చుమొత్తముకంటే పరిశ్రమల కొసగు ధనసహాయముయొక్క మొత్త మధికముగ నుండరాదని సర్వాధికారిగారు రుపపాదించిరి. సర్ మాణిక్యగారు సవరణ నెదిర్చిరి. వోటునకు బెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

పన్నుల విధించుటకు కేంద్రశాసనసభల అనుమతి

తరువాత సర్వాధికారిగారు, రీజిస్ట్రార్ చివర కేంద్రుల కొక సవరణ నుపపాదించెను. ప్రభుత్వమువారు విధించుపన్నులకు కుంభించు కేంద్రశాసనసభల అనుమతి యివ్వవలెనని ఈసవరణ గొర్రుచుండెను.

ఈసవరణచేత చాల ఇబ్బందులు గలుగవచ్చును, అందు గలకల్లాను మార్చవలసియు సర్ మాణిక్య దాదాభాయిగారు నుడిచిరి. ఈ సవరణ సంగీకరించుచో రీజిస్ట్రార్ యుపయోగము భగ్నుమగునని సర్ చారల్యు ఇన్సుగారు నుడిచిరి.

బర్మాను మినహాయించుట

బర్మానుండి వచ్చిన డానుగాన, ఈజిప్టునుండి బర్మాను మినహాయించవలసినదిగా నుపపాదించిరి. బర్మాలో ప్రజలును, ప్రభుత్వమును గూడ ఈజిప్టును బర్మాకు వర్తింపజేయుటకు ప్రతికూలముగనున్నారనియు, ఉక్కు రేయరుజేయుటకు వారి ఇనుపగనులు లేవనియు నుడిచెను. బర్మా చాల కనుకబడియున్నది. అందుచేతనే బర్మారాష్ట్రీయాదాయము ఇతరప్రాంతములకు ప్రసహించిపోవుచున్నది. అచ్చట రాకపోకలకు వసతుల నభివృద్ధి యొనర్పవలెను. ఈజిప్టు అంగీకరింపబడుండల ఉక్కు చాలప్రియముగనుగాన వారు భరింపజాలరు ఎరెక్ట్రీకల్ వ్యాపారములోనిది యెక్కువనియెంచును. అందుచే వారియభివృద్ధి కిది భంగకరము. బర్మాయీ జిల్లునుండి మినహాయించవలసినని కోరుట వ్యాయముగ నున్నది.

వేదమూర్తిగారు

బర్మానుండి ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధియగు వేదమూర్తిగారి సవరణను తీవ్రముగ నెదిర్చి తన నియోజకవర్గమువారి సవరణ సదుర్వహణనదిగా గోరుచు తంతివార సంగీరని యుదాహరించెను. ఈజిప్టును బర్మాకు వర్తింపజేయుటవలన గలుగులాభములు నష్టముకంటే చాల నధికము. బర్మాలోనున్న భారతీయులు ఈజిప్టువలన ముందుముందు బర్మాకు చాల లాభము గలుగునని నమ్ముచున్నారు.

సర్. చా. ఇన్సు

ఇన్సుగారు సవరణసదుర్వహణ ఈజిప్టు ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు విధించు పన్నుచేత ప్రజల క్రొవ్వెభారము గలుగదనియు ఈ జిల్లులన బర్మాపైను భార మతిస్థిల్లమనియు నుడిచెను.

జిల్లు అంగీకరింపబడినది.

జిల్లు తుదకు, ఎట్టిసవరణయొలేకయే, భారతకాశ్యప భారతే నాపాదించబడిన రూపము ననే ఆంగీకరింప

బడినది. చాలకీర్తితరముగ నీకార్య మింతజయప్రదముగ ముగిసినందుకు చాలమంది సభ్యులు సర్. చారల్యు ఇన్సుగారిని అభినందించిరి. సభ్యులయొక్క తీవ్రవిమర్శనల నోర్చుకొనటయందు ఇన్సుగారు చూపిన శ్రద్ధసాహసములకు సర్. మాణిక్యదాదాభాయిగారు చాలాప్రశంసించిరి. తాతాకంపెనీవారు, మితవ్యయముతోపరిశ్రమను నడిపి, వేర్వేరుప్రాంతములవారు జరిపిన అనుమానములను నిరాధారములని రుజువుచేయవలెనని హెచ్చరించెను పన్నుచెల్లింపు ప్రజలకష్టనిష్టములను ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తతో గమనించుచుండురను విశ్వాసమును వెల్లువెచ్చెను.

శ్రీ కమిషను నివేదిక

సెప్టెంబరువరకు నాపి యుంచుట

కేంద్రశాసన సభలవారు సెప్టెంబరునెలలో సమావేశమై సామాజికముగ చర్చించువరకు, శ్రీ కమిషను నివేదికను విచారించుటకు నాపి యుంచుటకు సర్. డి. పి. సర్వాధికారిగారు నోటీసు నొసరిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదరని క్రొవ్వెగారు ప్రకటించిరి. కమిషనువారి సూచనలలో వేనిని ప్రభుత్వమువారు ముందుగానములలో పెట్టరనియు, కాని ఎప్పుడు ఆములలో పెట్ట నిశ్చయించిననునవి 1924 సం॥ ఏప్రిలు నెలనుండి ఆచరణలోనికివచ్చుననియు నుడిచెను. ఈ మరతుపై ప్రభుత్వము వారీతీర్మానము సంగీకరించెదరు.

డి. పి. సర్వాధికారిగారి సవరణతో సంబంధములే తీర్మానమును పసంహరించుకొనిరి. అంతటితో సభముగిసెను. తిరిగి ఎప్పుడు సమావేశమగునది తర్వాత ప్రకటింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువాన్కూరు శాసనసభ, జూన్ 9:- మూవదిసమున మామూలుగా తిరువాన్కూరు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. పెంటనే కేటలము స్థానికవిషయములను గురించి ప్రశ్నోత్తరములును నామరునింపనచట్టుమును గురించి సవరణలును ప్రారంభమయ్యెను. వ్యభిచారము విషయమునను, మతము మార్పు కొనవిషయమునను క్రొత్తసవరణలు కొన్ని తీసికొని చాచుడెను. ఈవర్షములో ప్రభుత్వ జరగను. (ఆ. ప్రె.)

చెవుడుకు ఆమోఘమైనమందు

శ్రీ వంశస్థిములకు పూర్వము నా కుమారునకు టైఫాయిడు జ్వరమువచ్చెను. అప్పుటినుండియు ఆతనికి చెవును సంభవించెను. తిరునల్వేలి జిల్లా, కృష్ణాపురం కాపురస్తులను, ప్రస్తుతము, చెన్నపురి. బార్బిటపును, ఆర్మినియన్ వీధి, 72 గృహమున, కాపురమున్న వాడికిస్తామి శ్రీనివాసయ్యంగార్లవారు అనేకవిధములైనవ్యాధులను కుడుర్చుచుండిరిని విని నేను నా కుమారునకు ఆయనవద్దకును నిప్పించితిని. ఇప్పుడు నా కుమారునకు చెవుడుపోయి యెప్పటివలెనే వివబడుచున్నది. స్వామిగారు, చెవుడు, గ్రుడ్డి, బోధకాళ్లు మున్నగు వ్యాధులను బాగుచేయుచుండగ నేను చూచితిని.

నేను, ఈ విధమైనవ్యాధులచే బాధపడుచుండు వారి యుపయోగముకొరకు దీనిని ప్రకటించుచుంటిని.

జి. వి. స్వమయ్య,

వి. వి. యల్. టి. రాజమహేంద్రవరం.

హైస్ మోన్యులు రాజుపేట 16-11-21

(ప్రకటన నెం-95)

శ్రీమద్భగవద్ గీతా సులీచనము

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జేతములందు నేత్రములను పఠించి తగిన విధముగా చనములను గాగరంటిగా ఇవ్వగల సమర్థులను మోక్షాత్మ పత్రికలపొందిన మేము గుంటూరుజిల్లామయ్య బ్రాంచి ఆఫీసుయొక్క చేతగిండులకు సంతసించుచు, అట్టి అవకాశమును గలగజేసినందులకు ఆంధ్ర కర్నాటక సాదరముల అనేక విందనము లర్పించుచున్నాము.

జె. నరసింహారావు, మేనేజరు.

బ్రాంచి } మెస్సర్స్:-వి. యస్, కాత్రి, అడ్డ గమ్మ, గుంటూరు } వైస్ టిక్ అప్రెసియేషన్. తనాల్.

తిరుచనాపల్లి

అమరావతి వంతెన

కారూరువద్ద క్రొత్తగా నిర్మింపబడిన అమరావతి వంతెనను జూన్ 20 వ తేదీ పగలు 12 గంటలకు గోస్వేన్ ప్రభువు తెరచెను. ఈ వంతెన కొరకు తిరుచనాపల్లి జిల్లా బోర్డుకు 4 1/2 లక్షలు ఖర్చయ్యెను. గవర్నరు సరాసరి ఖాటా రులో వచ్చును.

దక్షిణయిండియా లిబరలు ఫిడరేషను

ఈఫిడరేషనుయొక్క తిరుచనాపల్లి కాఖారు నిన్ను నొకసభచేసి రెండు తీర్మానముల నామోదించిరి. ఒకటి, లీకవిషయము కిఫారసుల కసమ్మతిని జెలుపుచు వాటిని అమలులో పెట్టగూడదని ప్రార్థించుట; రెండవది, మైసూరు కన్నంబాడి యొడంబడికవరకును విచారించుటకు కాన్సిలు సభ్యులకు ఒక్కయనకాళ మిమ్మని మద్రాసు ప్రభుత్వమును వేడుకొనుట (ఆ. ప్రె.)

సోలండియన్ ట్రేస్ నమ్మె

కోయంబత్తూరులో బహిరంగసభ

నాగపట్నమువారిసానుభూతి

కోయంబత్తూరు, జూన్ 9:- పోదనూరు కైల్వేషని వారిద్ర సమ్మె సంబంధమున యీసాయంకాలము సి. వి. ముచెంటరము అయ్యంగారు యం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగెను. సమ్మెదారులే కాక చాలమంది స్నేహు వారుకూడ వచ్చిరి. అధ్యక్షుడు ప్రజలతరపున సమ్మెదారులయెడ సానుభూతి జూపుచు కార్మికులందరినీ పనిలో చేర్చుకొనవలెనను మరతులకు యిరువక్షముల వారన అంగీకరింపవలె ననియును, పర్వీసులలో మధ్య అడ్డంకి వచ్చినట్లు యెంచకూడవనియును చెప్పిరి. సభ ప్రార్థికామును చే నాగపట్నం కార్మికసంఘము వారినుండి, పోదనూరుసమ్మెదారుల యెడల గల సానుభూతికై తాము 100 రూపాయల కిచ్చుచున్నామని తెలిపెను. (ఆ. ప్రె.)

కోయంబత్తూరు, జూన్ 9:- నాగపట్నం కార్మికసంఘము ప్రార్థికామును 9/6/24/- వచ్చిన సమ్మెదారుల యెడల గల సానుభూతికై తాము 100 రూపాయల కిచ్చుచున్నామని తెలిపెను. (ఆ. ప్రె.)

మంగలివారి సమ్మె

బొంబాయి, జూన్ 9:- బొంబాయి కార్మికసంఘము మంగలివారిసమ్మెలో కొన్ని కేంద్రగృహపథ్యములను నిర్బంధము చేయుట వలన చాలమంది మంగలివారు సమ్మెకట్టినారు. ఈ సమ్మె దేండ్లలో ను ప్రజాసానుభూతిని పోషింపగల ప్రభువునమ్మెయిదియే. (ఆ. ప్రె.)

మైసూరు లేఖ

స్కూలుపైసలు విద్యావిధానము మార్పు

స్కూలు పైసలు విద్యావిధానమును తరికించి వలయు మార్పులను నూచించుటకై మైసూరు ప్రభుత్వము వారు 1922 సం॥ ము 22 సభ్యులతో నొక విచారణసంఘము నేర్పరచిరి. ఈసంఘమువారి శిఫార్సులను విశ్వవిశ్వాలయము సెనేట్ గభకు పంపిరి. వారు గత జనవరిమాసముందు ప్రత్యేకసభ గావించి తమ జూచిన తీర్మానములు గావించిరి.

విచారణసంఘమువారి శిఫార్సులు 19 యున్నవి. వాని భావము ఈదిగువవారికి సంబంధించి యున్నవి:-

చదువలసిన విషయములు, పాఠ్యక్రామికవిధ్యలను నిర్బంధము చేయుట, దేహపరిశ్రమ, నేర్పువిధానము కాలపరిమితి, గమను పరిమితి, ఒక తరగతినుండి వేరొకతరగతికి మార్పులు మున్నగునవి. ముఖ్యముగా హైస్కూలు విద్యయందు ప్రత్యేకించి ఒక్క విషయమునే చదువు పద్ధతి తీవ్రమైనదనియు, పాఠ్యక్రామికవిద్య నేర్పవలె ననియు వారి శిఫార్సులు జెలుపుచున్నవి.

మీర్జా ఇన్స్టిట్యూషన్సులో అంతరంగ, కార్యకర్మయగు మీర్జా ఇన్స్టిట్యూషన్ సి. వి. ఇలియట్ మొనగబడినది. (స్వకీయనిలేఖ)

ఆంధ్ర కవిత

జూన్ నెల 10 వ తేది

మంగళవారము

అసహాయోద్యమము:

భావిపరిణామము

అసహాయోద్యమము ముందేటుల కొనసాగు నని, సాగిరి కంచ మెదురుజూచుచున్నది. అసహాయోద్యమమునకు డిగ్రీ గాంధీ మహాత్ముడు మరల కార్యకర్తల మున బ్రవేశించుటచే, నూతనాశ్రయంబు లొసేసింది. మహాత్ముని దివ్యవాణి నలుదిశలవారూ మ్రోగుచున్నది. అసహాయోద్యమ మేరికీన నడువ వలెనని, అసూత్రములగు మహాత్ముడు ముందే సెట్టించుచుండెను. వాగ్దేవతలగుచే, అసహాయోద్యమమునకు జీవశక్తి దప్పిపోవును. ఇప్పు డొక్క శక్తి యదయించుచున్నది. మహాత్ముడు నిశ్చలించి, విధమున అసహాయోద్యమమున నడుచు వలయునా, లేక మామూలు రాజకీయాంధోళిన వద్దతులలోనికి దానిని దింపవలయునా? అహింసను నిష్కర్షగా కొనసాగించవలయునా లేదా? ఆదర్శ ముతోబాటు సాధనములుగూడ వ్యవస్థాపనముగ నుండువలయునా గాదా? బహిష్కారధర్మమును కొనసాగి పవలయునా లేదా? ఇవి ఏవియు లేకు న్నను, అసహాయోద్యమము సలచుననిజెప్పి తృప్తి జెందివచ్చునా? అసహాయోద్యమము కలసాధించుట గాజాలదు. అట్టియర్థములో కలుపు కొడు గ్రహించుచున్నారు. పీఠననయినను శత్రువునకు : వ్యము. గలిగించిన జాలునని తలచువారు గలరు. ఇటులే సత్యాగ్రహ మనన, శాంతినిరోధ మని మూత్రమే భావించుచున్నారు. శత్రువుల కేవలముగ బట్టి గలుగజేసినను తప్పదములేదు. శారీరక దౌర్జన్యము కలిగించకుండున చాలునని కొందరూహించు చున్నారు.

అకాలముచే మహాత్ముని వద్దతి నామూలా గ్రహించి, ఉద్దేశపూరితముగ నేడయో, నొకమార్గ మవలంబించి ఇదియో, అసహాయోద్యమ యనయు ఇదియో సత్యాగ్రహమనియు దెలుపు నా రంభించుచున్నారు. మహాత్ముడు కారాగృహమున నున్నపుడు నోరుగలవానిదే రాజ్యమయ్యెను. మహాత్ముడు మరల ప్రజలమధ్యకువచ్చి అసహాయసూత్ర ముల నవలంబింపవలయు నని గోరగనే విమర్శకు లాగ్రహపూరితులగుచున్నారు. మహాత్ముడొక్కడే పట్టుముగట్టుకొనుచున్నా డనియు, అతనికి రాజకీయ మర్హతలు దెలియవనియు, లేనిపోని నియమము లను విధించు చున్నాడనియు, వీరు విమర్శించుచున్నా రు. దేశమునందు నేడు అద్భుత ప్రబోధముగలద నుట సత్యము. అన్ని సంఘములవారును పీల్చి నుచున్నారు. హిందీ ప్రలును మహాత్ముడియులును స్వసంఘభివృద్ధిని గోరుచున్నారు. తరతరముల నుండియు వచ్చుచున్న దాస్య శృంఖలములను త్రొక్కివైచుటకు నిమ్మజాతులవారు ప్రయత్నించు చున్నారు. అస్పృశ్యత దొలగిపోవుటకు గాఢ ప్రయత్నములు ఉండవచ్చును. సత్యాగ్రహములు మొదలుగుచున్నవి. నాగపురపు సత్యాగ్రహము అకాలి సత్యాగ్రహము బొర్నడు సత్యాగ్రహము వైకిం సత్యాగ్రహము తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

మన్నగు సత్యాగ్రహము లన్నియు కరుణకరుణ సుభువించినవి.

శారీరీని గలిగిన దేశప్రబోధమును సవ్యముగ మార్గముల జూచుట మఖ్యావశ్యకము. లేని యెడల సత్యాగ్రహము దరాగ్రహముగ పరిణ మించి దేశమును సంతోభివృద్ధి ననుటకు సంది యములేదు. నాభాసత్యాగ్రహమున కేమి, వైకిం సత్యాగ్రహమున కేమి, తారకేశ్వరసత్యాగ్రహ మున కేమి, మహాత్ముడు వాద్దులను నిరూపించెను. ధర్మసూక్ష్మముల దెలియజేసెను. మహాత్ముని యుపదేశములు కొందరకు వెగటుగ వోచినమాట సర్వమే. ఉపవాసవ్రతమును చాలింపుమని మహా త్ముడు జెప్పుటచే వైకింసత్యాగ్రహమునకు నష్టము గలిగె నని, శ్రద్ధానందుడు దెలిపెను. ఇక్కటికిని బర్లా లీ నిర్ణయమువలన, దేశభివృద్ధి కంటువడ నాయు, మహాత్ముడు గొప్పపౌరభాటు గావించె ననయు దలచువారు గలరు. అట్టివారికి, మహా త్ముని దృక్పథమును గ్రహించుట నులభసాధ్యము గాదు. ధర్మవాని గలుగకుండ మహాత్ముడు స్వాతంత్ర్యోద్యమమును వృథాపుటకు తన సర్వశక్తులను భారజోయిచున్నాడు. అవిషయమై మహాత్మునికి గల కట్టుదలయు సూక్ష్మాగ్రహణమును మరియొక రికి గనుపించవు. చిరకాలాభ్యసనమువలనను, తపో నిష్ఠవలనను, సంతతమననమువలనను, మహాత్ముడు సూటియగు మార్గమును కనుగొనుచున్నాడు.

అసహాయోద్యమమును గట్టికించుటకు, మహాత్మునికన్నను సమర్థు లింకొకరుగలరా? అతని నాయకత్వమును విడనాడిన, దేశము క్రమార్థ ముల ననుసరించుట కవకాశ మెక్కుడుగ లేదా? అసహాయోద్యమము కేవల భారత జాతికే గాక, ప్రపంచమున కంతకును మార్గముజూపునని, ప్రజ్ఞు లనేకులు ఉద్విగ్ధులగుచున్నారు. దౌర్జన్యముగ మంతరించి, ప్రేమయు అహింసయు ప్రపంచమునం దెప్పుడు రాజ్యముచేయునాయని యడుగుచున్నారు. వివాదములను పరిష్కరించుకొనుటకు, పశుబల సాధనమునకన్న వేరొకసాధనము గలదా యని ప్రశ్నించుచున్నారు. శాంతినిస్థిరముగ నెలకొని, మానవకళ్యాణమునకు ప్రోద్బలమొసగుట ఎన్నడాయని కరితించుచున్నారు. నేడు హిందూ దేశముపై నను గాంధీమహాత్మునిపైనను అంకరిదృష్టియు నిలి చియున్నది. ఇట్టిసందర్భసమయమున, అనాలించిత కార్యములవలనను, అక్రమచర్యలవలనను, అసహాయోద్యమమునకు తీరిని కళంకము వాటిల్ల జేయుట లాభకరమా? ఎట్టియిబ్బందులు గలిగినను, ఎట్టి కష్టములు తలపించినను నోర్చికొని, సత్యమును అహింసను చేపట్టి గమ్యస్థానముజేరుట ప్రయోజన కరముగాదా? అసహాయోద్యమముతప్ప వేరొక మార్గమున దేశముక్తి లభింపజాలదని, నిరమయినది.

ఇంగ్లండుకు వెడలిన రాయబారములు, వట్టి చేతులతో దిరిగినవచ్చును. లజవతిరాయి ప్రభృ తులు తమనిరాకను వెల్లబెట్టిరి. బిటీషుపార్ల మెంటు సభవారు దయదలచి స్వరాజ్యము నిచ్చెన రినువాకవ్యర్థమని, లజవతిరాయిగారుకన గొనిరి. తక్కుంగలవారికిని నిజసందర్భములు గోచరించెను. అందరి సందియములదీర్చుటకోయన, ఇండియా మంత్రియగు ఆలివియరు క్రభువుగారు స్వపరిపాలనమునకు పెద్దదున్న జాటిరి. హిందూ దేశమునకు సంబంధించినంతవరకు తేబరుపక్షముయినను మరియేపక్షముయినను ఒక్క త్రోవనే ద్రొక్కునని విదిత మయినది. కానసభ భావ్యవహారములను గ్రహించుచున్నవారికి, సభ్య భావర్పదగినవేలు లేదనియు, సర్వాధికారమును

అధికారవర్గమునకు మాస్తగతమై యున్నదనియు, ఎట్టిచిక్కుల కెట్టకలచినను ప్రయోజనములేదని యు, వీని నవలీలగ చాటుటకు సంస్కరణకాసనము పాలకుల కధికార మొనగె ననియు, స్పష్టమగును. ఇట్టిస్థితిలో దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము స్వరాజ్యసిద్ధికి వేరొకమార్గములేదని వేరుగ జెప్ప వలయునా? దౌర్జన్యరాహిత్యము, అసహాయోద్య మమున కాయువు పట్టువంటిదని దెలుప నవసరము లేదు. అన్ని కక్షములవారును, దౌర్జన్యరాహిత్యము నవలంబించుట తప్పనిసరి యని యంగీకరించుచునే యున్నారు.

ఇట్టిస్థితిలో అసహాయోద్యమమును ప్రారం భించిన మహాత్ముని ముందుకుబెట్టుకుని, గమ్యస్థాన ముజేరుట సుకరము గాదా? అతడు విధించిన నియ మముల ననుసరించుట శ్రేయస్కరము గాదా? రాజాపు అఖిలభారతకాంగ్రెసుసంఘసభలో నెట్టి నిర్ణయము గావించబడిననా, నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ కొనసాగవలయు ననుట నిశ్చయము. మహాత్ముడు దేనినయినను సహించును గాని ఉపే తును, నిర్వాహకారతను సహించజాలడు. నాయకు లను అనుచరులను, నిర్మాణకార్యక్రమమును, శ్రద్ధతో నిర్వహింపవలయు నని అతడు కోరుచు న్నాడు. నాయకులకు సంయమము నిదురకట్టని రీతి కార్యక్రమము నేర్పరచుచున్నాడు. నాయకులు ప్రజల కెటుల మార్గదర్శకులు గాగలరో నిరూపిం చుచున్నాడు. నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ కొన సాగనందుచే, విదేశవస్త్రబహిష్కారము తగ్గినది. ఖద్దరునిర్మాణమున కాటంకము గలిగెడి. హిందూ మహాత్ముడియ కలహములు పెచ్చుపెరిగినవి. అహిం సాదీక్షకు భంగము కలిగినది. బహిష్కారధర్మము మరు గగుచున్నది. పూర్వము వలె అసమృత్తిని దెలు పుచు గావించుచుండేది మామూలుతీర్మానములు మరల ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. అసహాయో ద్యమమును పునరుద్ధరించి నిర్మాణకార్యక్రమమును చురుకుగ కొనసాగించవలయు నను సహజ్యమును మహాత్ము డీ తరుణమున వెల్లడి జేయుచున్నాడు. స్వరాజ్యము లేనిదిన మొక యుగముగ నలడు గడుపుచున్నాడు. కాంగ్రెసు సంఘముల నిశమీద నిదురబోనియనని మహాత్ముదాలీగారు హెచ్చరించు చున్నారు. గాంధీయు మహాత్ము దాలీగారును తలపెట్టినచో, హిందువులను మహాత్ము డీయలను మరల కార్యోత్సాహభరితుల గావించ గలరు. అపూర్వముగ అసహాయోద్యమమును చేపట్టి నందులకు తద్వారా మోక్షము గాంచు టయే భారతీయులకు ఫలము. భారతీయుల సంకల్పము త్వరలో నెఱవేరునటుల భగవాను డనుగ్రహించు గాక!

సర్ డిమర్ హాయత్ ఖానుగారు

వీరెన్నడును ప్రజాభిలాషలపట్ల సానుభూతిని జూపిన సావమున బోలేడు. తుట్టుతుడకు టారిఫ్ చట్టముకట్టనయినను వీరు సానుభూతి జూపక బోయిరి. నిన్నటికినము టారిఫ్ చట్టముగూర్చి స్టేటు కోన్సిలుసభలో చర్చ జరిగినపుడు బెల్లుగారను యూరేషియను సభ్యుడు తీవ్ర ప్రాతికూల్యము గను పఱచిరి. వీరికన్నను నెక్కుడు కట్టుదలతో డిమర్ హాయత్ ఖానుగారు తమ ప్రాతికూల్యమును గను కఠినపరిగిరి. టారిఫ్ చట్టము వలన హిందూదేశ మున ప్రతి మానవునికిని యిబ్బంది గలుగునట. టారిఫ్ చట్టముమూలమున ధనవంతులు బాగుపడెద రనియు, కాంగ్రెసుసభ ధనవంతులలో నిండియున్న దనియు, వీరు క్షతిపాదించిరి. కాని ధనవంతులపై

తప్ప, వీరు వీరవారలయెడ సానుభూతి నేనావయిన జూపియుంటిరా? పంజాబు సైనికులు దేశమును రక్షించుచుండ, ఇతరప్రముఖులవారు సైన్యవ్యయమును తగ్గింప జూచుచున్నారట. పంజాబు దేశము, పార్శ్వకంపెనీ యగు తాతాకంపెనీకి తోడ్పడజాల దని, ఉమర్ హయత్ ఖాను గారు సిగ్గుపడచి బలి కిరి. పార్శ్వకంపెనీ ఒకటిరాకన్నను, వీరికి విదేశపు కంపెనీలు బహిష్కరమును గాబోలు. ఇదివరకే పన్నులన్నీ బాధింపబడెడి ప్రజలు క్రొత్తపన్నులను భరింపజాలరని, వీరు విలపించిరి. కాని మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింపగూడదని చాచెడి ఉమర్ హయత్ ఖాను గారు యీతరున బలకుట, అసంభావ్యముగాదా? క్రభుత్వమునం దయినను కొంతమార్పు గలుగుచున్నది గాని, ఉమర్ హయత్ ఖానుగారి యం దిను మంతయు మార్పు గలుగదన్నది.

అమెరికా: జపాను
జపానీయులను అమెరికాకు రాకుండజేసిన చట్ట మూరకబోలేదు. అమెరికావల్ల జపానులో తీవ్రాగ్రహము ప్రబలుచున్నది. ప్రతీకూలభావము జపానుదేశమునం దన్నిచోటలలోను వ్యాపించి యున్నది. జపానునుండి అమెరికనులను వెడలగొట్టవలయునని ప్రకటనములు వచ్చిపెట్ట బడుచున్నవి. ఇంతియగాక అమెరికా రాయబారుల భవనము యొద్ద జపానుదేశీయు లొక ఆత్మహత్య గావించుకొనిరి. జపానీయులు తమ అసమ్మతిని దుఃఖమును సూచించుటకు ప్రాణత్యాగము జేసికొను యాచారముగలదు. ఇప్పుడి ఉత్పన్నత్యాగముగ భావింపబడుచున్నది. చనిపోయిన యాతిని శవమును గొంపోవునపుడు ప్రజలధికము గాగరవించిరి. ఈరితిని భావోద్వేగము ప్రబలుకొలదియు, ఉభయదేశములకును మధ్యవైషమ్యము పెరుగవచ్చును. బలముగలజాతులకు, పోరాటముక లెక్కలేనిదిగాదు. అమెరికా జపానులకుమధ్య సంగ్రామముదయించునేని, అందుకు అమెరికా బాధ్యతవహించవలసివచ్చును. ఇటులనే, ఆఫ్రికామొదలగు ప్రాంతములలోని తెల్లవారు ఆసియావాసులను పీడించుటకు ముందుకువచ్చుచున్నారు. తీవ్రమార్గముల జేకట్టుచున్నారు. తెల్లవారి వర్ణవిద్వేషప్రచారము, తుదకు వారికవరిమితముగ నప్తముగలిగింపకమానదు. ఇకనయినను శ్వేతజాతులు తమ అక్రమప్రవర్తనమును మానుకొని, ఏవేమంతో ప్రవర్తించుట శ్రేయస్కరము.

మాకర్డిగారి తీర్పు
సర్ శంకర నాయుగారిచ్చిన కేసులో మాకర్డిగారితిర్పు ఎంత పక్షపాత భూయిష్టమయినదో, మరిల వివరింప నవసరము లేదు. ఉయరు ఓడ్డయరు గార్ల. ఘోరికృత్యములను నిరసించినందులకు సర్ శంకరునాయురుగారు దండకు పాత్రులయిరి. నాయరుగారు 500 సవరనులను నష్టముక్రిందను 10000 సవరనులను ఖచ్చిల్లక్రిందను ఓడ్డయరుగారి కీయవలసివచ్చును. ఇది కేలము ఓడ్డయరు శంకర్ నాయరుగార్లకు మూలమే సంబంధించినకేసుగాదు. ఒలియన్ వాలాబాగు వధిగావించిన ఉయరుసేనాని సామాజ్య రక్షకుడగుటయు ఓడ్డయరుగారు సర్వములకుటయు హిందూదేశమున కలకును కంటకిమిగ నుండకమానదు. ఇట్టి కేషయముగూర్చి చర్చిగలకు హైందవ శాసనభిధికికాంము లేకన్నచో ఈ సభి నెంత త్వరలో నెత్తివేచిన నంత శ్రేయస్కరము. నియోగిగాఁకి క్రొత్తగ నధ్యక్షపదవి లభించెను. మాకర్డిగారి తీర్పునగూర్చి విచారించుటకు బి. యన్.

ఆంధ్రుల
గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
10.6-24
యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

చందాలు
39560-6-7
ఇదివరకు
ఇదివరకు
కొశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికిచేసిన వసూరు
15618-5-5
పూజానిధికి సామ్యునబుపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు

దాసుగా రనుజ్ఞ వేడగ బనికీరాదని నియోగిగారు ఉత్తరువుజేసిరి. వీరుచూపిన కారణములు నిస్సారము లని గనుపట్టును. ఐనను తీర్పుకట్ల అసమ్మతి జూపినమాత్రము ప్రయోజనమేమి? భారతీయులకును యూరపీయులకును మధ్య అభియోగము జరిగినచో భారతీయులకు న్యాయముగలుగుట దర్లభమని మరీయొకమారు తేటతెల్ల వయినది. అట్టి స్థితిలో న్యాయసాసములను బహిష్కరించి వానితో సంబంధమును వదులుకొనుట భారతీయుల ధర్మము గాదా?

విల్లింగుడను ప్రభువుగారు
విల్లింగుడను క్రభువుగారు ఇంగ్లండుజేరిన పిమ్మట, క్రిరంగనీతుల బోధింపమొదలిడిరి. ప్రజాశయములపట్ల సానుభూతి జూపవలయునని విల్లింగుడను క్రభువుగారు లండనులో హెచ్చరించిరి. కాని క్రియావిరహితముగు సానుభూతివలన ప్రయోజనము లేదని, హిందూదేశ మిదివరకే గ్రహించినది. ఆచరణలో విల్లింగుడను క్రభువుగారు ప్రజాశయములకు విశ్లేషముగ ప్రవర్తించిరి. ఆసంగతినిమరచి, బ్రిటీషుప్రముఖులు వారినూరక స్తుతించినమాత్రము న నిజము దాగనెరదు. వెంటెందు క్రభువుగారిచ్చిన విందు సందర్భమున విల్లింగుడను క్రభువు గారు ఇంపీరియలిస్టు సిద్ధాంతములను క్రితపాదించి దోడంగిరి. సర్వస్వ యద్యోగుల ఘనతను కొనియాడిరి. ఆందోళనము ప్రబలమై తప్పని సరియైనపుడు హిందూదేశమునకు కొన్ని వరములు ప్రసాదించ బడుచుండెనయి ఆపదతిని మాని ప్రజాశయములను సానుభూతితో తిలకింపవలయునని వీరు గోరిరి. అట్టి సానుభూతిని విల్లింగుడను క్రభువుగారు కార్యరూపమున జెట్టియుండరయిరి. క్రియా రహితముగు ఉపశమన వాక్యములను ప్రజ లికమీద విశ్వసించురని బ్రిటీషు ప్రముఖులు గుర్తించుట మేలు.

విదేశవస్త్ర బహిష్కారము
విదేశవస్త్రబహిష్కారమును నిరోధించుటకు ఇండియా క్రభుత్వమువారు స్థానికప్రభుత్వముల కేమయిన యుత్తరువులబంపిరాయని, హైందవశాసన సభలో క్రశ్చింపగ, రహస్యపు సలహాలు పంపజడననియు వానిని గూర్చి వివరించుటకు వీలు లేదనియు, హోం మెంబరు గారు బహుజెప్పిరి. ఇందునుబట్టి యేమని గ్రహింపవలయును? విదేశవస్త్రబహిష్కారము కొనసాగకుండ జేయవలయునని క్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించిరినియేగద. ఇట్టిసందర్భములలో ఖద్దరు ధారణమును మద్రాసు క్రభుత్వము వారు నేరమని ఎంచెయుండుట వింతగాదు. విదేశ ప్రజలు, ఆదేశమున తయారయినవస్త్రమును ధరించుటకును,

విదేశవస్త్రములను త్యజించుటకయినను హక్కులేనియెడల, జన్మస్వాతంత్ర్యము లడుగంటినటులనే ఎంచవచ్చును. అట్టిస్థితిలో కద్దరునిర్మాణమున కెక్కుడుదీక్షతో బని చేసి, విదేశవస్త్రములను పూర్తిగ బహిష్కరించుట ప్రజలధర్మముగాదా? భారతీయు లీసమయమున జెప్పదగిన జవాబిదియే.

గాంధీ పూజానిధి		
హిందూరు శిర్కా హతీయోపసంఘము తాలూకు		
రహాక వెంకట నారాయణ	హిందూరు	1.0.0
కొండేటిమళి నాగయ్యగారు	"	0.4.0
అరికెట్టి నారాయణగారు	"	0.4.0
అరికెట్టి వెంకటస్వామిగారు	"	0.4.0
గుడికా లోకనాథంగారు	"	0.4.0
నడుగుండ సత్యంగారు	"	0.4.0
వాండ్రంగి అప్పన్నగారు	వాండ్రంగి	0.4.0
పేదాడ కేసునాయుడు	దవడపేట	0.4.0
అల్లంకెట్టి వెంకటస్వారావుగారు	చెండ్రయ్యపేట	0.4.0
అల్లంకెట్టి కిరా రామస్వామిగారు	"	0.4.0
అల్లంకెట్టి వెంకటప్పడుగారు	"	0.4.0
కొండేటి పార్వతీశంగారు	కిరీపురం	0.4.0
అల్లంకెట్టి శ్రీరాముంగారు	చెండ్రయ్యపేట	0.4.0
అల్లంకెట్టి అప్పలనారాయంగారు	రాహాక	0.4.0
అల్లంకెట్టి రంగప్పడుగారు	"	0.4.0
బుడ్డెపు శిష్టయ్యగారు	కిరీపురం	0.4.0
బుడ్డెపు నూరిప్పగారు	"	0.4.0
కొండేటి కృష్ణస్వామిగారు	"	0.4.0
బుడారు కిరా రామస్వామిగారు	గోరింట	0.4.0
కాలబొమ్మ నారాయణగారు	సుంతుపురం	0.4.0
కాలబొమ్మ అప్పలరామన్నగారు	"	0.4.0
యింకూలు అచ్చయ్యగారు	హిందూరు	0.4.0
నగ్గ బుచ్చప్పగారు	"	0.4.0
కాసా కూరయ్యగారు	"	0.4.0
వడిగి శిరన్నగారు	"	0.4.0

మొత్తం 7.8.0
అనికాపల్లి రామునాయుడు,
కార్యదర్శి,
చీపురుపల్లికాలాకా ప్రచారకులు.
* * *
నెల్లూరుజిల్లా గాంధీపూజానిధి
వాగ్దానములు
క్రియత దేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, క్రియకులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు కాశీశ్వరరావుగారు తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు మొదలగువారు నెల్లూరునందు శ్రీ గాంధీపూజానిధి కేయించిన శంకా వాగ్దానములు.
తిక్కవరపు వెంకటరామిరెడ్డిగారు రు 1000
తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు రు 400
బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు రు 500
బెజవాడ గుండరరామిరెడ్డిగారు రు 232

8505

29.0.0

చెముడుకు
అమోఘమైనమందు
చెముడుచెవిలోపోటు
చీముకారుటహారు
కుడరనిచోమింపాన్ముతిరు
గయిచ్చెదనునిష్ఠాంపుష్పైవిరా
రునామాత్రానిదంపబుడును
ముట్టికెడుగంపిమింపులువేరు
డాక్టర్ రత్నంబ్రదర్శను
మారుటెరువ్వన్మాజిత్తగా

శ్రీమదాధ్యక్షులు

(పర్యవేక్షకులకు)

అసహాయములు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇరువురును తమ పద్ధతులు భిన్నములుగానున్నవి అంగీకరించిరి. మహాత్మా గాంధీగారు స్వరాజ్య సంపాదన కల్పనావేశ్యముని తలంచుచున్నారనికాని మహాత్మాగారు స్వరాజ్యపక్షమువారి కెంతమాత్రమును సహాధిపతి పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, అసాఫాల్, డా॥ మోతీలాల్ ప్రకటనలు వాటితోపాటు మంగ్రాస్త్రీయభిలాషి తీర్మానములు చేయుచున్నవి. కాంగ్రెసుకార్యక్రమము ప్రభుత్వ పోయినది. సభ్యులంతవరకు కాంగ్రెసువిధానమును అనుసరించు చున్నారని విషయమైన గమనింపక కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఎక్కడోనబడిరి. మహాత్మాగారు కార్యక్రమము గూర్చి భేదాభిప్రాయములు వాదించినవి. కాంగ్రెసుసభ్యులను కేరళ సభ్యులుగావలెనన్న కాసనసభలలో ప్రతినిధులను పాదనమని కొందరు నమ్ముచున్నారు. ఇతరులు, కాసనసభా ప్రవేశమే కాంగ్రెసుసభ్యులను పాటుబడకుండ అడ్డుపెట్టు నని భావించుచున్నారు. ఢిల్లీ కాంగ్రెసునందు అంగీకరింపబడిన ప్రతినిధులను బహిష్కారము గూర్చిగూడ భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినవి. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసుకార్యక్రమమునందున్న వారికి గూడ మనస్ఫూర్తిగా నిష్ఠములేని కొన్ని అంశములు కార్యక్రమమునందు గలవు. ఇన్ని ముఖ్యవిషయములందు భేదాభిప్రాయములు అన్నపిదపగూడ నింకను కలసియున్నట్లు నటించుట మానుకొనవలెను.

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగి పనిచేయుగదంగువారి యధికారమునందే యుండవలెననుట న్యాయమని తలంపి, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రస్తుతస్థితిని సహేతుకముగా గుర్తించెదలను నుద్దేశముతో గాంధీగారు 'కాంగ్రెసుసంఘ' గూర్చి అట్లు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనపై స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతికూల ప్రచారము చాల జరిగెను. కాసనసభాప్రవేశము సహాయనిరాకరణమునందు నిశ్చయించెదలదని కొందరున్నారు. మరికొందరు కరణమునందు నిశ్చయించెదలదని కొందరున్నారు. మరికొందరు ప్రజలు ఎన్నుకొనవారు కాంగ్రెసువిధానమునకు ప్రతికూలు, రైసను వారినే కాంగ్రెసు సంఘ యధికారులుగా నుంచవలె నని పలికెదరు. ఈదురదృష్టవశాత్తూ మహాత్మాగారు అ. భా. పలికెదరు. ఈదురదృష్టవశాత్తూ మహాత్మాగారు అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు ఎట్టి మనఃస్ఫూర్తితో కరువకు యేదో యొక నిర్భీతాభిప్రాయమునకు రావలెనని నూచించెను. వేరొక సాధన మేమన, అవసరమహాత్మాగారు జరిపి, ప్రజలు సహాయ నిరాకరణమునే కోరెదరా? సహకారమునే కోరెదరా? తెలిసికొనవలెను. కానున్న అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘసభలో నేమియు నిశ్చయముగాక చివరకు తగవులాట జరుగుటయో లేక, ఢిల్లీ కాంగ్రెసులోను, మొన్న సెరాజగంటిలోను జరిగినట్లు పక్షపాతి బుద్ధితో సమాధానములేము ప్రయత్నములు జరుగుట యో మరల జరుగును. కావున "స్వరాజ్య పక్షమువారు కాంగ్రెసు సంఘము తమయధీనమునందే యుండుకొనవలెనని తలంచినవో" నేను ఓడిపోయిపోయిగా నొకపక్షమునేర్పరచి నా కార్యక్రమమును అమలు జరిపెదనని గాంధీగారు పిదప గావించిన ప్రకటనను మేముంగీకరించున్నాము. ఏదాడిందట కాసనసభప్రవేశముగూర్చి సమాధానతీర్మానము అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు బొంబాయిలో ఖాస పరుషమున్నే మేమిట్లు దెలిపి యుంటిమి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నిజయే ఉత్తమసాధనము. కావున అసహాయవాదు లెల్లరు మహాత్మాగాంధీగారి ప్రకటన నామోదించి ఆయన నూతనపక్షమునందు చేరెద రని నమ్ముచున్నాము.

విద్యార్థిని మార్చిలన్ని, తైలమున్ను:— శక్తివంతము గలవాడికిన్ని, దుర్బలవాడున్ను, నపునకులకన్ను, నవపలు త్వము లేక సంభోగమును నవ్వపోయిన వారికిన్ని, స్త్రీ పురుషులకు సంచేపి వంటిది మృతలను తాపలికి పుష్పకావలెను. తైలమును మైకి పూయవలెను. 25 సంవత్సరములనుంచి ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ముసలివాడు యావను లగుదురు. 80 మాత్రము వెల 4-0-0 1 పౌన్సు తైలము వెల 4-0-0 పాస్తేజ వేరు

విద్యార్థిని ఛార్జీ, తిరువళిక్కేటి, మద్రాసు.

వైకం సత్యాగ్రహము

శ్రీలు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి

నిన్న 9 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. వారిలో నాయకుడు గాంధీజీను సభ్యులు చన్నారావు, న్యాయుడుగూడ నున్నారు. ఆంగ్లముత్తు గొండరుగారు త్రివేం ద్రములో శిక్షను పూర్తిగా అనుభవించి మరల వైకంతువచ్చిరి. వలంబీరుల కేపుడు రాటుములనిచ్చిరి. కర్ష ములేనపుడు వారు సత్యాగ్రహ స్థానమున పోలీసువారి కదుపుగా మార్పుండి నూలు వడకుచుండురు. ఆశ్రమములో తీరిక చేకలో హిందీ నేర్చుచున్నారు.

ఘూర్జర జాతీయకళాశాల

మహాత్మాని ఉపదేశము

అసామదాబాదులోని ఘూర్జర జాతీయకళాశాలను సెలవుల ఆఖరున మరల తెరుచునందర్భమున విద్యార్థులు మహాత్మాని ఆశ్రమమున కేగి సందర్శింపగ మహాత్మాగారు వారికి కొన్ని విషయములను బోధించెను. నేను అసహాయాద్యమమును ప్రారంభించుట చింతమని చింతింపవలసిన అవసర మెట్లు కలుగలేదో అట్లులే యావిశ్వవిద్యాలయమును నేను సెలవింపుటను గూర్చి గూడ చింతింపవలసిన అవసరము కలుగలేదు. దీనిని మానీషేయవలెనని కొందరువ ర్తకులు సలహా చెప్పుచునే యున్నారు. గాని నేనట్లులే చేయజాలను. అసహాయాద్యమమును సాగించుటకే యావిశ్వవిద్యాలయ మేర్పడవలెను. ఇచట ఆత్మ విశ్వాసమును బోధించెదరు. న్యాయసహాయమును గూర్చి విశాలోన్నత భవనములలోనుండు ప్రభుత్వవిద్యాలయములలో బోధింపరు. ఆంగ్ల దేశమునందలి విశ్వవిద్యాలయములలో గూడ నృత్య ప్రశస్తికు ప్రాముఖ్యతను నిచ్చుట కంగీకరింపరు. ఆంగ్ల యువకులు నిరాంధో శ న ము గా ప్ర పంచ ముం తయుతిరి గెదరు. బ్రిటిషు పతాకము వారి నపాయమునందే కాసాడుచున్న దేగాని క్షుద్ధావనందే కాపాడి పోషించుట లేదు. భారతయువకులుగూడ తమనృత్యులను గూర్చి హెచ్చుగా చింతింపగూడదు. ధైర్యమొక్కటి ముండేనా సర్వము ననుకూలముగానే జరుగును. ఉపాధ్యాయులయందు నమ్మకము కుదురువరకును మీరు ఈకళాశాలలోనే యుండవలెను. బసవమరణములనుండియు రాజకీయదాన్యమునుండియు రక్షింపగలము క్షిపార్థ మిదియేనని పెక్కువత్సరములు తప మొనరించి నేను గ్రహింపగలదానినిమాపించితిని గాననిపుడు విద్యార్థులందరును మానీషేనను గూడ నాకు విచారములేదని మహాత్మాగారు నుడిచెను.

నక్సన్ దంతమాకము

నోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యును. పండ్లనోవ్వులు, ఇసుకలో నెత్తురు చీమకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛ మూలికల ఔషధముతోను బౌషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది. 1 డబ్బీ 0-2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. డజను. 1-4-0 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా విశ్వవిధి తిరువల్లి కేటి మద్రాసు.

దాదాభాయి నారోజీ

గ్రంథాలయము

తుమ్మపూడిలో ప్రారంభింపబడెను

నిన్న (9 వ తేదీ) న దుర్గిరాల తుమ్మపూడిలో శ్రీ సీతారామ విశ్వసంఘము అధ్యక్షులగు శ్రీయుత సంచేప రాయణింగారు దాదాభాయి నారోజీ గ్రంథాలయమునకు ప్రారంభోత్సవము గావించిరి. 82 వార్తాపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. శ్రీరామదేవాలయధర్మకర్త లాసంగిన హాలు సభ జరిగినది. 80 మంది సభకు వచ్చిరి. గ్రంథములను సమకూర్చుటకు వారమురోజులలో ఉపసంఘ మేర్పరుపబడును. (తంతివార్త.)

శ్రీ శ్రీధానందస్వాములవారికి

గంజాంజిల్లా సంఘసభ్యులు

సమర్పించిన స్వాగతపత్రము

యతివర్యా,

తమకు స్వాగతము! సుస్వాగతము! మాప్రార్థన మన్నించి మామండలమునకు దయచేసి, తమ పాదకేసుస్పర్శచే మా మండలమును, తమ దర్శనలాభముచే మా మండల వాస్తవ్యులను, కృతార్థుల చేసివండుట కెంతయు సంతసించుచు, కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనముల సమర్పించుచున్నాము.

సనాతనధర్మబుద్ధమైన తమజీవితము హైందవసంఘము పకు ఘనాదర్శమై యున్నవని నీది. హూణవిద్యారవిభాగములయందు హైందవసంఘ మూలాధారధర్మములను త్యజింపక, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థాశ్రమములను క్రమముగ పాలించి తుదకు యత్యాశ్రమమును గైకొంటిరి. సర్వసంగత్యాగము, సంఘత్యాగముగాక, దయార్ద్రహృదయులై తొల్లింటి ఋషిసత్త్వములవలె దేశోద్ధరణకును, సంఘోద్ధరణకును పాటుపడుచు మీరు చేయునేన నుద్దేశము. మీ విద్యావిధానము శకు గురుకులము సాక్షి; మీసత్యాగ్రహమునకు ఢిల్లీయుదంతమే సాక్షి; మీ భూతదయకు గోరక్షణసంఘములు సాక్షి; మీ సమబుద్ధికి వైకం సాక్షి; మీహైందవసంఘ సంతకజాతత్వర తకు హిందూమహాసభలు సాక్షి. మహానీయా! మీబోటియగు లు, మహాత్మునివంటి గృహస్థులు, ప్రభుల చంద్రుని వంటి మహర్షులు, శంకరాచార్యులవంటి పితృగణులు తలపెట్టిన కార్యములకు జయము కలుగజుండునీ!

పరమేశ్వరుడు మీకు ఆయురారోగ్యముల నొసంగి, మీసంకల్పములకు సిద్ధి నొసంగుగాలి

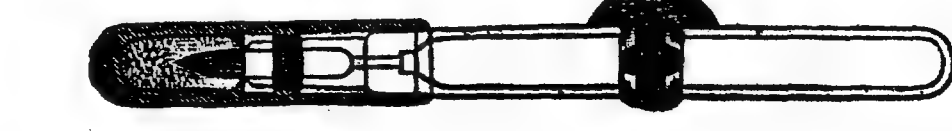
గంజాంజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు: ఆరంభరం (గంజాం) రక్తాక్షి వైఖా బలింగ గురువారం.

శ్రీకృష్ణ సాందర్యభవనప్రవేశంహోత్సవము

గురువారము తె నా లి 12-6-24 శ్రీ సింహాపురి సుగుణవిలాసనభవాదు (నెల్లూరు)

మా న వ తి నాటక ము ను నాటి రాత్రి ప్రదర్శించుటకు పి. సుబ్రహ్మణ్యము, మేనేజరు. దయతో సంగీకరించిరి. క. సీతారామయ్య, ప్రాప్తైటరు.

నెట్ వే ఫిల్లింగు "ఆ గే ట్" ఫ్రంజిన్ వేనా

ఈ "ఆ గే ట్" నెట్ ప్రపంచమునందు, సూత్రపత్తి అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గే ట్" కలము, అమెరికా అగ్రే రియా, మొదలగు ఉండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇక్కడివర్తకు మన హిందూదేశమునందు కూడ విక్రమముగా కావదరదీయ జూచుచున్నది. సాధారణమయిన "ఆ గే ట్" కలము 2957 మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టాగ్రే బరులు "ఆ గే ట్" గాఢాపాత మకయోగిండుట యచ్చుకమగు మారక భావము. ఒకరూరి సీరాలో ముంపియెదల అంబుడు నిడుములకులకు చక్కగా వ్రాయును. మైలాపూరు విక్టోరియా షిప్, మద్రాసు.

బ్రాహ్మణేతర సంఘపు మతము

రామలింగారెడ్డిగారికి ప్రత్యుత్తరము

[దక్షిణాంధ్రాక్షరములలో వ్రాసిన ప్రత్యుత్తరము ప్రకటనార్థమై మాకు పంపబడినది.]

జూన్ 7వ తేది నేను మీకు వ్రాసిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరమును వారాపత్రికలయందు ప్రకటించితిని. ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను నేను ప్రకటించుటయందు ఉద్దేశించి తినిగాని మీ అనుమతి లేనందున నూరకుంటిని. మీరే ఈ లేఖలను ప్రకటించి బహిరంగముగ చర్చనలుపుటకు అవకాశ మొసగి నందులకు నందరము లొసగుచున్నాను.

మనసంఘపు ఉద్దేశములవిషయమై మీకు దురభిప్రాయ మున్నందులకు నాకు ఆశ్చర్యము కలుగుచున్నది. ఈసంఘము నకు అధ్యక్షులుగ నుండిన మీకు సంఘపు ఆచరణములు తెలియ కుండుట మాకు కలవంతులగు నున్నది. "ఈసంఘనిర్మాణము జననముపై ఆధారపడియుండుననియు, అసహాయవాదిగ నైనను జాతీయవాదిగ నైనను మారిన బ్రాహ్మణేతరుడు ఈసంఘమున సభ్యులుగ నుండవలసినదియు కావున మంత్రులతో తగాదా వచ్చినందున మీరు రాజీనామా ఇవ్వలసిన అవసరము ఏర్పడ లేదనియు మీరు గానించినవాడము ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పు చున్నది. ఇంతవరకు జనమే సంఘనిర్మాణమునకు ఆధారముగ పరిగణింపబడెననియు ఈసంఘమునకు చేసిన కొంతరాజకీయ సిద్ధాంతముల నామోదించినవారు సంఘసభ్యులుగ నుండటాడ వాయని మీరు ప్రశ్నించుచున్నార.

మీకివిషయములన్నియు తెలిసియున్నను తెలియనట్లుగ నటించుచున్నారని ఊహింపవలసియున్నది. సంఘపు సాంఘిక విమర్శనలయందు మీరు అధికముగజోక్యము పుచ్చుకొని యున్నారని మీరే వ్రాసికొనియున్నారు. స్వరాజ్య సంపాద నము సంఘమువారి యుద్దేశమను తీర్మానము మహాభయండు ఆమోదించవలయుట మీరే కారణమని. మీరు వ్రాసికొని యు న్నారు. కొంచెము ముందువెనుకలు జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొనిన దక్షిణాంధ్రాక్షరములలో వ్రాసిన లేఖనువారి మతమిది యని మీరు గ్రహింప గలరు.

- (1) చట్టసమితియగు పథకులపై దొమినియను హక్కు యను సంపాదించుట.
 - (2) జేతపుహక్కులను అందు ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణేతర హక్కులను సందర్శించుట.
 - (3) బ్రాహ్మణేతరులలో (మహామృదీయులు క్రైస్తవులునఁచ) వివరములు గూడరభావము పెంపొందించుట.
 - (4) రెవెన్యూసామ్రాజ్యకాసనభలయందును, ఇతర ప్రతిపాదనలయందును, ప్రభుత్వోద్యోగములందును బ్రాహ్మణేతరులకు సహాయ ప్రాతినిధ్యము కలుగజేయుట.
 - (5) సభలను విహారభలను జరుపుట.
 - (6) ఈ పైయుద్దేశములు నెరవేరుటకు పాటుబడుట.
- ఈ యుద్దేశములను పరిశీలించి ఇంతవరకు జనమే సంఘసభ్యత్వమునకు ఆర్హత కలుగజేయునను నాదమునకు అవకాశ మున్నదాయని ప్రశ్నించుచున్నాను. మీ వాదము మీ దురులగు బ్రాహ్మణులకు ఆసందము కలుగజేయవచ్చును గాని ఒకసమయము ఈసంఘమునకు అధ్యక్షులుగ నున్న మీ రిట్లు వ్రాయుటకు మాకు దుఃఖము కలుగజేయుచున్నది.

పక్షమువా రొనర్చిన మించిననులన్నిటికిని మనమే కారణమని మీరు గానించినవాడము విపరీతముగ నున్నది. ఇంతటిదం బరము తగదనిమాడ మీకు తోచినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. అన్ని మించిననులకు మీరే కారణమను భ్రమ మమ్ముల నావేళించి నట్లు తోచుచున్నది. కాని అనుచరలసానుభూతి సహాయము లేకుండిన నాయకు లేమియు చేయజాల రనువిషయము మీకు తెలిసియుండును. ఆహంభావత్వమును వదులుచు ప్రజాయత్న పాలనపు ముఖ్యముత్రము. కావున కొంచరివిషయమై అతిశయ ముగ ప్రస్తావించుట విశ్వాసముతోను భక్తితోను ప్రవర్తించు చుంకిన అనుచరులకు తూలనాడినట్లును. కావున మంచికార్య ములకు సంఘము కారణమనియు వ్యక్తిగతకారణమనియు మీరు అంగీకరించుకొని నమ్ముచున్నాను.

నవంబరు 11 వ తేదిన నారాయణాబాగునందు జరిగిన సభకు మీకు ఆహ్వానము రాలేదనియు, అవిషయమై ఈసంఘ కార్యక్రమ ఆక్షేపణ గావించలేదనియు మీరు తప్పుమాపుచున్నా

రు. మాసంఘపు అధ్యక్షుని మీరే ఆహ్వానింపలేదని నాయకు లను ప్రశ్నించుట మాధర్మముని మేము అంగీకరించుచున్నాము. కాని ఆసభకు జరిగినవిషయములు గమనించిన మేము జోక్యము కలుగజేసికొనినను లాభముండవని స్పష్టపరుచు చుండె ను. మేము మాధర్మమును నిర్వహింప లేదనియే యనుకొంద ము. మీరుమాత్రము మీధర్మమును నిర్వహించితిరా? సంఘపు ఆసాధారణసమావేశమునుజరిపి ఈవిషయమై తగుచర్చ పుచ్చు నోవలయునని సలహాయొసగుట మీధర్మముగదా. మీరొక్కేయ క విశ్వాసరాత్య తీర్మానము సచాదింప సంకల్పించుకొన్నాను. ప్రతిపక్షులతో చేరుటకు పూర్వము మిగులమునునారితో కలిసి అన్ని విషయముల ఆలోచించుట సరియైనవృత్తి గదా. మీరు రాజకీయరంగమున వృత్తిగాంచుటకు మమ్ములను నిచ్చెనమెట్లు గ నుపయోగింపవలయునని మీరు దుద్దేశించితిని కాబోలా.

కాసనభలలో మీప్రవర్తనము మరింత విపరీతముగ నుం డెను మనసంఘపుసభ్యులను మాపించుటయందు మీరు వృథా సంకల్పముతో పనిచేయుచుండిరి. వారికిమాడ కనీసము మీకు న్నంత జేతభక్తి యున్నదికదా. వారు ప్రభుత్వపు అంగమాలని చెప్పి జేతమునందు వాదించుటయెడల అంతమొందించుటకై మీ రెన్నియో ప్రయత్నము లొనర్చితిరి. వారిపై లేనిపోని దోషము లను మీరు ఆరోపించితిరి. ఉప్పుపన్ను సందర్భమున మంత్రులగ మువారు సీట్లనువిడిచి మీరు జెప్పుచున్నారు. ఈదోషాలోపం యందు సత్యమున్నను జాతీయవాదులుమాడ నిందుకే కదా యని ప్రశ్నించుచున్నాను.

ఒకమంత్రి కాంగ్రెసువిజయమును గోరుచు తంతివార్త పంపెనని పిమ్మట ఇచ్చిన సంజాయిషీ ఆరంభివార్తను ఉపసం హరించుకొనినట్లుగ నుండెననియు మీరు చెప్పుచున్నారు.

గాంధీన హక్కును కొన్ని దినములక్రిందట బొంబాయి లోజరిగిన మితవాదమునకు విజయముగోరుచు తంతివార్త పం పిన విషయము మీకు తెలియదుకాబోలా. మహాత్ముడు ఆట్లు తంతివార్తపంపుటచే వారు చితవాదులసిద్ధాంతములను అంగీక రించినట్లు కలవవచ్చునా? భేదాభిప్రాయములున్నను ఇతరుల విషయమును ఉన్న తాదర్థ్యములుగల సత్పురుషులు కోరచుండు రు మహాత్మునివలెనే మంత్రిగామాడ కాంగ్రెసు విజయమును కోరిరి. అందుపై మంత్రిగారు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ఆమోదించుచున్నారను విపరీతపు నూచన గావింపబడుటచే వారు సమర్థించుకొనవలసివచ్చెను. మంత్రులపై మీకు ద్వేషము లేకుండిన మీ రీవిషయమును గ్రహించి యుండెడివారు.

నేను ఈలేఖను సంతోషముతో వ్రాయుటలేదు. దశ ఖముతో ఈజాబు వ్రాయుచున్నాను.

"స్వర్ణగౌరవమునకును పిడికెడు రొక్కమునకును మ ముట్టుల నదలిపోయెను." మమ్ములను విడనాడిపోయిన నాయ కుని విషయము కలదుకొని వచ్చినపుడు ఈనాకములు స్ఫుర గును నచ్చుచున్నవి. ఏమైననుసరే జేతముపట్ల సంఘముపట్ల మా శక్తికొలది మాధర్మములను నిర్వహించుచుండెడి మనియు విజ యముపొంద పాటుపడెదమనియు చెప్పుకొనుచున్నాము కొంత కాలము గడచినపిమ్మట మీరు మీదేశీయులను ఏవిధముగ నుప యోగించితిరో చరిత్రకారులు వివరించునప్పడు వారు తగు విధ మున మీ ప్రవర్తనమును పరిశీలించెదరు. కాలము గడచినందున ఈభేదములతీవ్రతగల్గవలసియు చారిత్రకారులు మీప్రవర్తన ముపట్ల అనర్హముగ కనికరము చూపెద రనియు నమ్ము చున్నాను.

కె. రంగయ్యనాయుడు,
సహాయకార్యదర్శి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సిద్ధధర్మశాస్త్ర పాఠశాల, గుంటూరు ప్రకటన

ఇంగ్లీషు తెలిసి ఆంధ్రవిద్యా పాండిత్యమును గలిగి 18 మొదలు 25 సంవత్సరముల వయస్సుకు మించనటువంటి సత్ప్రవర్తనగల ప్రతిస్త్రీ పురుషులు మతవివక్షలేకనే మా వైద్యపాఠశాలలో నుచితముగా వైద్యవిద్యబడయవచ్చును.విద్యా ర్థులుగా నుండగలవారు దరఖాస్తులను 1924 సంవత్సరజులై 5 తేదీలోగా ఈవిషయ అడ్డనుకు చేరుటకుగల రిజిస్టరు పోస్టు బ్యారాపంపుకోవలయును. పాఠశాల జూలయి 21 తేదీన తెలు వుడును. వివరములను గోరువారు ఒక్కొక్క పోస్ట్ పోస్టు ను పంపుకోవలయును.

గుంటూరు } వైద్యరత్న వి. పి. రాజు,
9-6-1924 } యల్. పి. పి. అండు యన్. యమ్. బిచ్.
క్రిస్టిపాల్ ఆంధ్రఆయుర్వేద సిద్ధివైద్యపాఠశాల.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేది మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము X 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	మొత్తము X 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ 1-వ తేదీనుండి వర్షము	జూన్ 1-వ తేదీనుండి రామనామసంక్రమము
గోపాలపురం	91.5	85.0	...	0	44.56
విశాఖపట్టణము	92.4	84.5	...	0.1	87.00
కాకినాడ	104.9	85.0	...	0.14	89.00
మచిలీపట్టణము	127.7	78.6	0.08	0.19	41.59
కర్నూలు	89.0	74.6	0.02	0.10	26.01
బళ్లారి	85.8	74.5	0.02	1.22	20.51
కడప	100.4	85.8	0.11	0.46	31.28
నెల్లూరు	97.8	74.1	0.01	0.08	87.98
మద్రాసు	91.1	78.0	0.01	0.48	50.74
కడపూరు	95.0	84.6	...	0	52.94
సేలము	95.8	77.4	...	0.75	89.80
కోయంబత్తూరు	90.8	74.5	...	2.75	22.29
తిరుచనాపల్లి	100.9	81.7	...	0	88.18
నాగపట్టణము	97.8	82.7	...	0	54.98
మధుర	102.2	79.8	...	0.77	88.58
పొంబన్	93.0	80.9	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	0.15	28.34
తిరువేండూరు	80.0	76.0	0.79	0.18	64.51
కొచ్చిన్	82.6	79.5	2.21	19.49	114.51
కాకికట్టు	89.0	74.1	0.88	14.17	117.16
మంగళూరు	85.0	75.3	0.47	10.89	125.68
దెంగునూరు	81.4	64.8	...	2.99	25.87
మేరకూర	77.4	64.2	0.14	8.42	125.46
కొడైకానల్	70.5	55.4	0.22	2.12	62.18

గమ్యానులు:— మచిలీపట్టణములో ఉరుములు ఉరి మెను. చివకులుపడెను. గోపాలపురంలో ఆకళం నిర్మయుగ నున్నది. తిక్కనచోట్ల ముఖ్యులు దట్టముగ నున్నవి. కాకినాడ లో అద్భుత తిక్కన. విశాఖపట్టణములో ఎత్తుగ. కాకినాడ లో 9.1, మచిలీపట్టణములో 8.1 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎత్తున. రాత్రివేడిమి 8.9 నుండి 4.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దిక్కు:— వర్షము అంతట నున్నది. బళ్లారిలో 0.22 కడపలో 0.11 4 వర్షించెను. కర్నూలులో చివకులు పడెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలచగ నున్నవి. తిక్కనచోట్ల మేఘ ములు దట్టముగ నున్నవి. బళ్లారికర్నూలులలో పగటివేడిమి 11 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.9 నుండి 8.3 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో అద్భుత ఎక్కువ.

కర్నూటకము:— చివకులు కొంచెము అంతటను ఒడు చున్నవి. ఆకాశము కొంచెము మేఘావృతమైయున్నది. పగటి వేడిమి 8.7 నుండి 9.1 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.3 డిగ్రీలు తక్కువ.

వడపటితీరమున వాన ముఖ్యులు విస్తారముగ నున్నవి. జేతములోపలిబాగములో చివకులుపడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామూయి,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బ్రిటిషుగయానా రాయబారము

జూన్ 7:— గోల్కొండలో గాయకులు, లక్కాగారును యస్. యస్. కేజీ. హిందీలో నేటి సాయంకాలము యింగ్లాండుకు 2 యలుదేరిరి. బ్రిటిషు గయానా ప్రతినిధివర్గమువారు యిండియాకు చేయు పనియొక్క ఫలితమునుగూర్చి తమ సంతృప్తి చెందినట్లు సర్ జోసెఫ్ ఫెలి యపరచెను. హిందూదేశమునకు 2 గానీ వారెదుర్కొనరాని నష్టము తియినకు తెలుసను పేరిని సహాశ్రయితుని స్నేహ భావముతోను విని బ్రిటిషుగయానాకు రాయబారమునంబ అచ్చటనుండుటలను విచారించవలెనని తీర్మానించినందుల కేయన కృతజ్ఞుడు. ప్రతినిధివర్గమువారు చెప్పినందులనునే యిట్టి తీర్మానము చేయబడెను. (అల్లెపా)

టాంగ్ వైకాలో క్రొత్త శాసనము ప్రకారము నజరాతీ
భావలో భారత ప్రవాసులు లెక్కల నుంచరావని నావించిన

(4. 3)

వృత్తాంతలేఖలు

నందిగామ

(ఒక విలేఖరినుండి)

కాలమానము

జూన్ 8:— ఇచ్చట వారముదినములనుండి ఎండ బహుశీఘ్రముగ నున్నది. సాయంకాలముకూడ జనులు గృహములవిడిచి బయటకు వచ్చుటకు చాల కష్టముగ నున్నది. వేడిగాలివలన చెట్లపైనుండి పతనము భూమిపైపడి చచ్చిపోవుచున్నది. కొన్ని గ్రామములలోని జనులు నీటికి చాల యిబ్బంది పడుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు విభజన

ఇంతవరకు దెజవాడ తాలూకాబోర్డుక్రింద నున్న గన్నవరం తాలూకాకు ప్రత్యేకముగ తాలూకా బోర్డు ఒకగుడినదనినీ, దెజవాడ నందిగామతాలూకాలు దెజవాడతాలూకాబోర్డుక్రిందనుండ తీర్మానించినట్లు తెలియుచున్నది. ఇది నందిగామ తాలూకావాస్తవ్యులకు ఆశాభంగము కలిగింపకమానము. నందిగామకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మింపబడునట్లు కారణములు ఈమధ్య ప్రత్యక్షముగ నిర్దేశించబడియున్నవి. ఈ తాలూకా ప్రజల వనోద్ధిష్టలు ప్రకారము కొలదికాలములో ఈ తాలూకాకూడ ప్రత్యేకబోర్డును ప్రసాదించి తాలూకాజనులృత్థిలకు పాత్రులగుదురగాక యని దెజవాడతాలూకాబోర్డువారు ప్రార్థింతులు.

హై స్కూలు

ఈ గ్రామములోని హైస్కూలుకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగనున్న చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్యగారిని మార్చినట్లును తలకు హైస్కూలు హెడ్మాస్టరుగానున్న వి. యస్. కృష్ణారావుగారిని ఇచ్చటకు బదిలీ చేసినట్లున్నా తెలియుచున్నది. సుమారు సంవత్సరముక్రిందవరకు ఈ పాఠశాల కమిటీవారి యాజమాన్యముక్రింద నుండెను. దరిమిలాను కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారికి కమిటీవారు పాఠశాలను ఒప్పగించిరి.

రామచంద్రపురం

(ఒక విలేఖరినుండి)

తాలూకాబోర్డుమీటింగు

జూన్ 6 - రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డుమీటింగు తాలూకాబోర్డుఅధ్యక్షులలో మేనెల కడపటివారమునందు (వెనిదెంటు మ-రా-శ్రీవిక్కిన వెంకటరత్నం చాచి, యం. యల్. సింగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. కాకినాడవాస్తవ్యులయిన శ్రీమతి యం. కామేశ్వరమ్మగారికి బోర్డువారు మరరాసు ఆయుర్వేదకాలేజీలో మాడుపంపత్తిరములు చదువుకొనుటకు ఆమెచదువు పూర్తిఅయిన పిమ్మట బోర్డులో 10 సంవత్సరములు నెల 1-కి రు 40/ లు జీతముమీద పనిచేయుటకు అంగీకరించే పద్ధతిని, నెల 1-కి రు 25 లు విద్యార్థివేతనము నొసంగుటకు తీర్మానించిరి.

ఈతాలూకాలో కొన్నిగ్రామములలో గ్రామస్థులలో 8, 12, 15 వీధిలకు కట్టియిచ్చేపద్ధతిని 5 బోర్డు ప్రాథమికపాఠశాలలు క్రొత్తగా కాంక్షను కాచినవి. వేరెవరిలపుల అనంతరమునుండి అవి తెరచుదును.

ఇండ్లు తగులబడుట

ఈనెల 4 న వేగి బుధవారం నుభ్యాన్నం మాడుగంటల వేళ చాకలివాండ్రువేటలో కొన్ని ఇండ్లు తగులబడినవి.

కాంగ్రెసు యెన్నికలు

క్రియతులు వెన్నేటి సర్వనారాయణగారి, వోళ్ళుల రావచంద్రారావుగారు, నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, సబ్బిలిను వెంకటప్పయ్యారావుగారు, యర్రపల్లి జగ్గన్నశాస్త్రిగారు ఈ నెల 3 వేదిన జరిగిన రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగులో రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

లంకిలపాటలు

మాజిల్లాతెచ్చి వాగ్గెన్నవారగారు గోదావరి లంకిల పాటలనిమిత్తమై 4 వేదిన యిచ్చటకు వచ్చి ఆబోజుననే పాటలు ప్రారంభించి డ్లా లేదు ఆఫీసరుగానుకూడ పాటలనిమిత్తమై వచ్చిరి.

రము ఆంధ్రపత్రిక

యావిధిని, నిర్లక్ష్యముగ యెదిరించి, మరచుటతో యనునట్లు (తాగితాగి మత్తుయొక్క తండనాలు దొక్క ప్రారంభించి, కోడ్లవెంట బూతులతిట్టుకొనుచు, గోవిందా పోగొట్టుకొని, రాళ్లపై, రప్పలపై, వంటెలపై, బండ్లపై పడుచు, గాయములు బొందుచు, నెత్తురు తీరకముంత ప్రవహింప వికారముగా యింటికేరీ, భార్యను బిడ్డల బెయ్యిమనికొట్టి యింటిలోని వుండల పగులగొట్టుచుండు పనివారి నెందరి మనము జూచుటలేదు. కొంచె మింతకంటె తెల్వికలవారు ఇండ్లలో యేడ్చుచు పస్తు పరుండుట సర్వసాధారణము. మరికొందరు ఆకలి కాగలేక, రాగివస్తువుల, గుడ్డల కుదుటచెట్టి, గంజి సంపాదించుకొనుమండ కొందరురైతుల యిండ్లవెంట తిరుగుచు, పులవచారుకై నానా ంటాలు వడుచుండుట కన్నులార జూచుచున్నారము. నీటిట్లు తెల్పుచుండ, మీకు క్రొత్తగలేనివో, అట్టి మాలమదిగలవారి యిండ్లయందుజొచ్చి, కొంతకాలము నివసించిజూచుట మేలు. ఇంతయెకారు. పనులున్నదినములందుకూడ, ప్రతివానికి పని కరువునన్న నమ్మక మెచ్చటగలదు. పనిలేనివో, తిండిపెట్టు కరెడకలరు. కోమటి, ఆళుకుకు బిడ్డకు 'మిటాయి' గూడ స్వస్థ కిచ్చుదుగదా?

కొందరు, అప్పులజేసి కాలముబుచ్చుచున్నారు. ఆసాటు, ఆనేకదుర్వ్యాపారముల నిమగ్నముద్వారా చేసి, పని రి మోసముచేయుచున్నారు. కోమట్లు దొంగతెక్కలద్వారా వారి మరింత దరిద్రులచేయుచున్నారు. నాట్లు, కోతలందు సంపాదించినధాన్యము నేల పనిలేనిదినములందుపయోగరాదనిఅడుగుటసాధ్యము. కాని, అట్టిInsecurity of position సగుడుగుండకాల క్షితియందున్న పన్నుడు, రేపుమాపు జాగ్రత్తల్లియుండు టతికష్టమనియు, ఇదివరకు చేసిన పులు దీర్చగా మిగులునది కొద్దియైయుండ, దానిపైన బా ఖిర్చిది మఖము బొందుదమను, భాగ్యవంతులకే నిర్లక్ష్య బర్చిదుదమను బుద్ధి కాటంకము కలుగజేయుట దుస్సాధ్యము గ్రహించవలయు. పైగా "యిన్నాళ్లనుండి యేడ్చు ర్చుటికి బ్రతుకుచున్నాముగదా! ఈ రెండుమూడంకెముల కా ఒరగవేయబోవుచున్నదా? ఇంతటితో ధనవంతులము వుచున్నామా? ఆ, ఏమోలే, యాదినము తిందాము. నే

కావలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

జమాబంది

జూన్ 7:—జమాబందీ పూర్తిచేసి శ్రీకృష్ణరంగార నెల్లూరుచేరిరి. పైర్లు చెడిపోయినవారికి సిమ్మముజరాలు సరిగా నియ్యలేదని చాల అసంతృప్తిగా నున్నది. జమాబందివలన రైతులకు మేలు కనిపించడము లేదు.

కోవూరు తాలూకు జమాబంది డిప్యూటీ కలెక్టరువారు నెర వేర్చిరి. చాలపైను నష్టపడినను రైతులకు తగిన ముజరాలు లభిం పలేదని వినుచున్నాము.

గతించిన మేజిస్ట్రేటుగారికి బదులు క్రి రఘుపతిరావు నాయుడుగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి.

కరనీసీట్లు

మా గ్రామమున కరనీసీట్లు అన్యుజేయుపనిముట్లను పట్టుకొని యిద్దరు యెద్దర్లు అచ్చాక్సీసు యువకులను అరెస్టు చేసిరి. బందరు డిప్టి నూపరిం పెండెంటు కే. బ్రహ్మయ్యగారు ఆవిషయమై విచారణకు యాగాగ్రామమునకు వచ్చియుండిరి. ఈవిషయమై ఒక కేసు సెషన్సులో త్రోసివేయబడెను.

ఎండిపోటు

గతవారములో కాంగ్రెస్ గ్రామమునకు వెండిచారు పోవునప్పుడు బండిపోటు జరిగి ఘమారు 4000-లు కిమ్మట్లగల ఆగ్రహములు పోయినవని తెలియుచున్నది. ఈకల్లాలో దోపిట్ట కూనీలు జాప్తి అవుచున్నవి.

కూనీ

కోవూరు తాలూకా దువ్వూరుగ్రామం కాపురములు దిలుమాడి వెంకురెడ్డిగారిని గతివారములో కూనీచేసినట్లు తెలి యుచున్నది.

హైస్కూలు

సోతవిద్యార్థులు వార్షికోత్సవము క్రితదెజవాడ రామ చంద్రారెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద 1-8-24 నది జరిపిరి. 2-6-24 నది గంటు సుబ్బావధానిగారు ఆయుర్వేదసంప్రదా యుగము గురించి చువ్వవించిరి. ఆ సమయమున గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

చింతలపూడి

(ఒకవిలేఖరి)

మోటారుసర్వీసు

జూన్ 6:—వీలూరునుండి యిచ్చటకు మంచినీళ్లువసతి రిజరు అడవులమధ్యనుండి వుండియున్నది. ఈ గ్రామమునకు పదిమైళ్ల లో వైజాంవారి సరిహద్దుగ్రామాదు లున్నవి. ఇయ్యది వాణి జ్వమునకు కూడలి. పదిసంవత్సరములకు పూర్వము యేలూరు నుండి యిచ్చటకు ప్రయాణమనిన భీతిల్లనివార లరుదు. ఏక భయము మెండు. అట్లనే ప్రజలు త్రవతో ప్రయాణముచేయు ముండెడివారు.

ఇట్టిబాధలను శ్రీమలను బాప ఘమారు రి సంవత్సర ములక్రితం నొక మోటారు బస్ సర్వీసు స్థాపింపబడెను. ప్రయాణికులకు ధనవ్యయమైనను స్వేచ్ఛ యొనగూడెను. ఒక సర్వీసు తర్వాత నొకటిగా మూడు సర్వీసులు వచ్చెను. 1921 సంవత్సరము నుండియు, శ్రీ మిర్జాపూరం జమిందారువారి మోటారు బస్ సర్వీసు జయప్రదముగా నేటిదనుక పనిచేయు చున్నది. ప్రజలకు సౌకర్యము కలిగించెను. విశేషప్రయాణి కులు యాకారులలోనే పయన మొనర్చుచుండిరి. దరిమిలాను రెండు ప్లెజురకారులు నడుపబడుచుండెను. ప్రయాణికులు యాకారులన్నిటికిని సానుభూతిని కనుపఱచుచునేయున్నారు.

పెద్దకారు చాలకాలమునుండి పనిచేయుచున్న హేరు పునే కాబోలు చాలా పర్యాయములు మధ్యదారులలో ఆగి పోవుచు ప్రజల కసంతృప్తిని అసాఖ్యమును కలిగించుచున్నది. సరియైన వేళలకుకూడా వచ్చుటలేదు. మధ్యస్థేవనులకు టిక్కెట్లు చిక్కుట కష్టముగా నున్నది. రేలు రు 1-0-0 మొదలు క్రిమ క్రమముగా పెచ్చుచు తుట్టుకుదకు ఆఖరుతరగతికి రు 1-14-0 లు చేయుబడెను. సామానులకు యెక్కువ రేట్లు చార్జి కాబడు చున్నవి. వ్యర్థముగా యితర తావుల తిరుగుచున్న మోటారు కారుల యజమానులు యామార్గమున తమకారులను నడపి తాము లాభము నొందుచు ప్రయాణికులకు మేలనగూర్చ పార్థింతులు.

పోస్టాఫీసు

గత జనవరి 1 టవ లేదెలగాయతు వెనుక సబ్ ఆఫీసుగా నుండిన పోస్టాఫీసు బ్రాంచిఆఫీసుగా మార్చబడెను. ఇది పరి పాలనాసౌకర్యముకొరకు చేయబడె నని చెప్పబడెను. కాని అది చాలా నిరుపయోగముగ నున్నది. ఇన్స్పెక్టరు, సేవింగ్స్ బ్యాంకి వ్యాపారములు తీసివేయబడుటచే మిక్కిలి కష్టముగా నున్నది. చిన్నచిన్నద్రావల్ కైనను ఏలూరులో ప్యాసుఅయి వచ్చినకాని సొమ్ము నీయకుండుటచే బాధ వర్ణనాతీతము.

టపా రన్నర వలన ప్రస్తుతము నడుపబడుచున్నది. ఇం దువలన కాలాతీత మగుచున్నది. కాన యికనుండి ప్లెబరుకారు సర్వీసుకు యుచ్చువిషయమై గవర్న మెంటు ఆలోచింప ప్రార్థన.

తెలిగ్రాం ఆఫీసు

శ్రీబార్జి చక్రవర్తిగారి కాగొనేవను సంవత్సరమున యిచ్చట తెలిగ్రాము ఆఫీసు ఒకటి స్థాపించుటకు సర్కారు వారివలన కాంక్షను కాబడి, అందుకు కావలసిన బొందుపగయి రాలు పురజనులవలన సర్కారువారు వ్రాయించుకొనిరి. కాని యుద్ధ ప్రహదావిడలచే డబ్బులేనందుక 1915-16 సంవత్సర ములలో యీపని ఆపుచేయబడెను.

తెలిగ్రాము ఆఫీసు యిచ్చట చాలా అత్యవసరము యేలూరు హాటినపిమ్మట కడ్రాచలమువరకు 100 మైళ్లు; యీ మధ్య ఎచ్చటను తంఠినమాచారము తెలియగల ఆఫీసులేదు.

ది యునై టెడ్ యిండ్స్ట్రీయలిట్టు సిండికేటు

మా గ్రామయువకులచే క్రొత్తగా పైపేరుతో నొక వాణిజ్యసంస్థ స్థాపింపబడెను. ఇయ్యది జయప్రదముగా కొన సాగు నని తలంచెదము.

వేదశాస్త్రపాఠశాల

ఈ వత్సర వైశాఖశుద్ధ ఏకమివాడు ఉపాధ్యాయుల సరసింహసోమయాజులుగారి ప్రోత్సాహముచే స్థాపింపబడి కంచిగ్రామవాస్తవ్యులైన క్రి వేదమూర్తులైన వీరరాఘవాశ్రీ గారి యాజమాన్యమున జయప్రదముగా నడపబడుచున్నది. ధర్మకార్యముల ముంచంపవేయు మాగ్రామవాస్తవ్యులు వెళ్ళు రు విరాళములకు సమర్పించిరి. విద్యార్థులకు వసతిగృహము లున్ను, ఉచితభోజన సదుపాయములున్ను చక్కగా నున్నది.

నిరుద్యోగము ఎటువంటిది ?

దానివలన కలుగజేయును

I

రంగనాయకులు డి. యి. పి. (ఆకుపర్లు)

సి. యన్. డబ్లియం

(నిన్నటితరువాత)

ఈబొమ్మకడుగుగా, మరొకప్రతిమ నుంచును. ప్రతి
తిగానిమునున ప్రతిపక్షమును ఒకటి యిద్దరే జీతగాండుగితే
క కమతగాండ్ర నుంచుకొనుట సాధారణముగా మనము చూచు
చున్నారముగదా! ఆజీతగాంధీస్థితిగతు లెట్లున్నవి మొదటిసంగ
తి, ఆతనికి, ఈదినము కూలియున్నదిగాని, రేపుండదేమో యను
దిగులు లేదు. ఇదివరకాలమే. కూలికొరక దే, తిండి కలుగజేయ
నుభయము లేదు. ఇదియెందాకాలమే, తినుటకేమియులేదే,
కూలియొచ్చుటకదాదేమోయను భీతిలేదు. సంవత్సరమంతయు,
దిగులు లేకుండా, ఒకయాసావిక్రిందజీతముచేయుటయు, నన్నము
ఎండ యనువిచారములేకుండా, ఎల్లకాలముసంతృప్తితోయాదా
యము గొనుటయు నాతనికి సాధ్యమగును. రెండవవిషయము.
ఆతనికి, తనకు ప్రత్యేకముగా యిల్లు లేదనికాని, ఎండకాలము
నందు యిల్లు తెగులుబడునేమోయను భయముగాని, వర్షకాల
ము, మరమ్మతులుచేయవలయునను కష్టముగాని యుండదు. ఏ
లనన, తనకు పెండ్లికాకపోయినచో, యజమాని, చావడిలేక
కొప్పునునందు సుఖముగా నిద్రించుట సాధ్యమగును. మూడవది,
సంవత్సరమున కింతయను జీతమువచ్చుచుండును. దీనివలన యిదివ
రకుచేసిన యప్పులుతీర్చుకొని గలుగును. మైగా యప్పులులేని
చో, కొంతధనము కూడఁజేల్చుటసాధ్యమగును. కాని, కూలిచే
యుటయేస్థిరమైన, ఏదినమువచ్చినధాన్య మాదినమే, ఏదినసం
పాదించుటైన ధనమాదినమే ఖర్చుపెట్టు యభ్యాసము త్వరలో
పట్టుబడును. మైగా, ఎండకాలము, వానాకాలములందు చేసినను
పప్పుల తీర్చుటకుగా నానాయవస్థలు పడవలసివచ్చును. అదియు
గాక, పరిమితమైన జీతము వచ్చుచున్నపుడు, ఇల్లుకొనుకొను
టకు, తనవస్తువులసంపాదించుట కొంతకాలముపట్టునో తెలియు
ను. ఆపనులుచేయుటకు వసతికలుగుటయేగాక, అటులజేయసా
ధ్యమని ఆతనికి గవ్వట్టును. అందువలన, కావలసినంతసామగ్రి
సంపాదించువరకు వేచియు పిమ్మట పెండ్లి జేసికొనవచ్చునను
నమ్మకము బుద్ధిదోర్బడును. కాని కూలిసాండునతనికి, ఆయా
వస్తువుల సంపాదించుటకు కావలసిన ధనము చేహార్చునదుపాయ
ములు కనుపట్టకపోగా, సంపాదించుట దుస్సాధ్యమను భయ
మేర్పడుటచే "ఈ, ఇంతకంటె యన్యాయపుష్టియందుండునా,
ఏదో యొక పిల్లను పెండ్లిచేసికొందుచులే" యను నిరాశతో
నిస్సారతతో పెండ్లి చేసికొనును. మనపనివానిజూచి,
వారియందు నిర్భాగ్యులైనవారే, కూలిచేయువారే, ఎట్లుచిన్నివ
యస్సననే పెండ్లిండ్లుచేసికొని, అసంఖ్యాకులగు బిడ్డలకని
వారిద్రావంబుధి నోలూడుచుంబగాంచిన వారెల్లరికి మైన క
న్పరచిన బొమ్మయొక్కయధార్థత కన్నులకుగట్టిపట్టుండును. ఇ
ట్లుచెప్పుటచే జీతములకుండువాస్థితి, ఉండవలసినంత సుఖము
గవచ్చునని నేను తెల్పుటలేదు. వారికిచ్చుజీతములు చాలతక్కువ
యనియు, వారికిచ్చుభత్యములి తక్కువయనియు, వారికి చావడి
లో పండుకొనుటకు మంచములుకూడ లేవనియు వారిని యజ
మానులు అమితవీరపునామవాచకములతో పిలిచెదననియు, నె
లవులన్నమాట వారికి లేదనియు, వారికి భత్యము తక్కువమానికె
లతో కొల్లబడుచున్నదనియు, లెక్కలయందంతో యన్యాయ
ము జరుగుచున్నదని నేనెరుంగుదును. వాస్థితిని బాగుపరచవ
చ్చును. బాగుపరచవలసియున్నది. కాని మొత్తముమీద వాస్థి
తియే, కూలివారిస్థితికంటె అనేక రెట్లు నాణ్యముగ నున్నదని
కన్పించుచున్నది కదా?

వెంటనే మరొక్క విషయమును తెలుపనిండు. ప్రస్తుత
పు కూలీలందరు జీతగాండుగా నుండవలయుననిగాదు నాయభి
ప్రాయము. జీతగాండుగానుండుటకంటెపించినయందరు సంకెసిం
వవలసినదే, కాని యటులజరుగుట దుస్సాధ్యము. కానిజీతగాం
డుగిగా నుండువారి కెట్టిపదుపాయములు కల్గుచున్నవో, ఏయేక
ష్టములు లేకపోవుచున్నవో, ఆయాసుఖములు, కూలివారుగా
నుండువారికికూడ సాధ్యమైనంతవరకు కలుగవలయుననియు,
కల్లకల్లు చేయవలయుననియు, అందులకు తగుమార్గములు వెదుక
వలయుననియు నాయభిప్రాయము.

ఇంతజెప్పినను, కొందరు మహానుభావులు, "ఎట్టిదియే
జీతగాంధీస్థితికంటె మేలనియు, అధమును కల్గితి

త్రముమాత్రము కన్నుమరునీయున్నది. సంవత్సరపర్యంతము, వా
రికి దిగులు లేని ముద్యోగముకలదు. కూలివానికో ఏదినమున కా
దినమే యుద్యోగపూర్తియగుచుండు. యజమానులు మారుచుం
డురు. కూలిమారుచుండు. చేయలేని పనిమారుచుండు మైగా,
రేపుయ్యుద్యోగము నొరకువను నమ్మకమెక్కడ? మైగెలలో
జీవనము జరుగునను నమ్మకములేదు. ఇయ్యదిభేదము కాదా,
ఎన్నికష్టములందున్న జీతగాంధీస్థితి దీనికంటె నాణ్య
ముగాదా?

తరువాత, పనివారందరు, కూలివారుగా నుండుటయే
యెక్కువగా యభిలషింతురందురు. కారణము లారయకయే
యిట్లుపలుకుట జరుగుచున్నది. మాదిగవారు సాధారణముగా
త్వరితగతి వాజాలని, గండరగోళములగొరని, నెమ్మదిగా నుం
డు జీవనము నభిలషింతురు. అట్టివారెల్లరెన్నోటనైనను, భయ
ములేని, అడుగుదుకు కల్గించని, జీవనముకై వెదకుచుండురు. వా
రికి జీతములకుండుటయే మేలని కన్పడుటలతో ఆశ్చర్యములేదు.
అందువలనే మాదిగవారినుండి హెచ్చుమంది జీతములకుండు
నై వచ్చుచుండురు. మాలవారో చురుకువనముకల్గి శైర్వముకల్గి,
వ్యాపారము చేయుటకు తగినలక్షణములగు, నమ్మకము, దండు
గల నెదిరించు ధైర్యము, కష్టముల బెడదించు స్వభావము,
స్వతంత్రజీవనము గోరులక్షణముల గల్గియుండురు. అట్టివారు
కూలిగోరుటలో ప్రతియుండదు వారి నుండియే హెచ్చు మందికూలికి
వచ్చుచుండురు. ఇట్లుచుచే మాదిగవారందరు జీతములకుండుచు
న్నారనియు, మాలవారందరు కూలికి వెళ్లుచుండురనియు తలం
పరాదు. మాదిగవారిలో స్త్రీలు, బొందరు పురుషులు కూలికి
వత్తురు. మాలవారిలో స్త్రీలందరు పురుషులతో కొందరు మాత్ర
ము కూలికి వెళ్లుచుండ కొందరు జీతముల కుండుచునేయు
న్నారు.

కనుక, మాలవారి సామాన్య, లక్షణముల గల్గినవారు
మాదిగవారియందు కొంతమంది గలరు. మాదిగ వారిసామాన్య
లక్షణములగల్గినవారు మాలవారిలో కొంతమందిగలరు. అట్టివారు
తమకమసామాన్య యుద్యోగపరిమితుల నభిలషింపక యితరమార్గ

ముల గోరుచుండుట సర్వసాధారణము. అట్టిచో, జీతమున
కుండుటకంటె కూలికెయిండు పనివారందరు కోరెదరని పట్ట
టసారబాటు. అట్లుచుచే కూలివారుగా నున్న వారందరు జీత
మున కుండగోరెదరా యని ప్రశ్నింపవచ్చు. అందుకు సమాధాన
మిచ్చుట గర్హము జీతము లేక, మతమున
కంచుచుండుట నాయభిప్రాయము కావని యిదివరకే
తెల్పితి కాని, జీతమునకుండుటచే కల్లు సుఖము, అనగా, సం
వత్సరమంతయు, ఉద్యోగమునకై యనుదినము దిరుగుచు, దొర
కుతో దొరకదో యను భయపడుతులై, కూలిలేని దినము పస్తు
పడుచుండు దుగ్ధతి పోగొట్టుకొనుసుఖము. మరొకమాగ్గ వై
రాయందరు పనివారికి కల్గించుట సంఘముయొక్క ధర్మమని
యే మనమురము.

రెండవది కూలివారియందేయసంతృప్తిలేదు అనువారు
కొందరు కలరు. దీనికి సమాధానము, మై సమాధానము ననుసరిం
చియ్యెయిండు. ప్రస్తుతమొక్కవిభాగము జీతమే కలదు. అయ్యది
యెక్కువ యాకర్షణీయకముగ లేదు. దానియందెక్కువ కష్ట
ములు కల్గుచున్నవి. ఆత్మగౌరవము కలవా రావృత్తియందుం
డుట సాధ్యమగుటలేదు. మరొకదారి పనివారికిలేదు. అట్టియొడ
దొరికినదేచాలునను సంతృప్తియందు పనివారు చిక్కియున్నారు.
మైగా వారితోముతాత లందరు కూలివారు. తాముకూలివారు.
ఏమియెందులకు కాలవిరుద్ధపు పనులనుజేయ నిచ్చుగింపవలయు
నను సాత్వికబుద్ధి కష్టపరంపరలయందు జిక్కి తావుతెలియక,
అనుదినము సగమాకలితో తిరుగు మన పనివారికి యసంతృప్తి
యెటులకల్గు. అసంతృప్తి, కల్లుటకు రెండుమార్గములు కలవు.
ఇతరులు మంచిస్థితియందున్నవారితె మనమేల యుండరా
దను బుద్ధికల్గుటచే, తామున్న పరిస్థితులగూర్చి యసంతృప్తి
కల్గును. రెండవది. తామున్న స్థితిగతులు భరింపరాని వగుటచే
వానినుండి విడివడి, మరొక్క స్థితియందు జీవనము చేయుట
కభిలషించుట వలన యసంతృప్తి కల్గును. మొదటి విధముగా
యసంతృప్తి కల్గుటకు, జీతగాంధీస్థితి మరితరులు, అనుభవ
పూర్వకముగా, క్రొత్త మార్గముల
జూపెట్టుటలేదు రెండవమార్గము ద్వారా న వ జీవనము
గల్గుటకు తంటా లనేకము గలవు. అందు మొదటిది పనివారి
యందు క్రొత్తస్థితులగల్గింప గలరునుకమ్మకము కలుగవలయును.
అప్పుడే యసంతృప్తి భావపూర్వకముగా మొగముయొక్కచిట్టిం
పులచుండి రొప్పునుకోజుచు విధిని తీర్చుకొను స్వభావమునుండి
బయలుదేరగలరు. రెండవది అట్టికమ్మకము గలుగుటకు ముందు
గా సంఘభావము పనివారియందు కలుగజేసి పరస్పరభావ
సాంకర్యము సంఘర్షణద్వారా మొగచిట్టింపులు తీర్చిలను భావ
పూర్వకముగ మాటలు యుక్తితోకూడిన తలంపులుగా మార్ప
గల సంఘకట్టబాటులను సృంపగల్గిన సంఘములవనరము.
మూడవది అట్టిసంఘమును స్థాపించుకొని కలుగుటకు విద్య సా
ధారణ సాంఘికతత్వము స్వతంత్రబుద్ధిగలుగవలయును. వీనిలో
నేవిషయము నందైన మన పనివారికి శక్తియున్నదని యెవరు
చెప్పగలరు. అంటరానితనము యొకప్రక్కన విద్యారహితము
మరొక ప్రక్కన సోమాయ ఎంకాయ లవి కోటి యాత్మ
గౌరవమును క్షీణింపజేయు సంబోధన లొకవంక తప్పుకమాని
కలు దొంగలెక్కలు నాములదుండగములు ధనచంతుల మాత్స
ర్యము, గ్రామాధికారుల నిర్లక్ష్యము మరొకవంక, కలరా మారి
ముత్కలమ్మలు, సాశానులు, పంజలవారి జాగరములు మం
టులు మరొకవంక యున్నంతకాలము, నెలకు పదిరోజులు పస్తు
పడుచున్నంతకాలము అలో లక్ష్యణా యనియేడ్చుచు ఇటుల
లక్షలలది పనివారు దరిద్రదేవతకు కంబలియగుచున్నంత
కాలము సంఘభావము సంఘనిర్మాతకై ఆశ నమ్మకము ఆపై
యాందోళనగల్గునని యేరు తెలుపగలరు. అట్టియొడ పనివారి
యందసంతృప్తిలేదుగాన మనము నోరుతెరువకుండు నాణ్యమని
తెల్పుట భ్రమగదా.

మన మరొక్క యాటంకమువారు బెట్టెదరు. ఏదియెట్లు
అన్నను ప్రస్తుతము కూలిజీవితమువారికి ఏమికష్టములు కలుగు
చున్నవి? ఎందులకు వారియందాందోళనము కలిగించవలయును?
ఎందులకు మనము మనకట్టు చింపుకొనుచు నెత్తిగీచుకొనుచు
వికారముల కలిగించవలయునని పలుకువారు లేకపోలేదు.
గ్రామములందు తిరుగువారి కిట్టివారు వందలకొలదిగా కాన్పిం
తురు.

వీరికి సమాధానమిచ్చుట లక్ష్యము. వీరమితముగా చదువు
కొన్నవారుకారు. ఇతరదేశముల జూడలేదు. సరిగదా తమ
దేశమునే సరిగాజూచిన పాపమునవోలేదు. అట్టియొడ, సుఖ
ముగా నుండుటెట్లో, హెచ్చుజీతము తెచ్చుకొని, మంచిగృహ

ములుకల్లి, క్రేమించుకుంటుంటున్నట్లు, స్వంతత్రేణవనుకల్లి, ఆత్మగౌరవముకల్లి, పరస్పరగౌరవము పొందవలయునను యభిలాషకల్లి, బిడ్డల విద్యావంతులచేసి, ప్రపంచవిషయముల ధనము చేకూర్చుటకేగాక యాధ్యాత్మిక సైతికజీవన సమృద్ధికై తెలుసుకొనవలయునని యిచ్చకల్లి, ప్రేమారాధనమును, భగవద్భక్తిని కొరకు ప్రజలందరికి సాధ్యము కావలయునను తలంపట్టివారికి కట్టగడు సరేగదా, అట్లుండుట మంచిదని తెల్పినను, తెలిసికొనలేని స్థితియందు, వారున్నారు. ఇట్టివారు, విద్యావంతులు కాని రైతులందెకాదు, బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులందెకాదు చదువుకొన్నామని ఎర్రవీరు మన భావప్రపంచమున బాలురగు నవనాగరికులగు పెద్దలందరిట్టిస్థితియందే యున్నారు. కావి గుడ్డలధరించు మహానుభావులు, గాంధీవస్తువులధరించి, దేశభక్తులమని తలదిమ్మగల స్వార్థపరులు, పాశ్చాత్యప్రపంచ మగ్నిహోత్రమున బడబోవుచున్నదని గంభీరముగ పల్కు సీచవు స్వభావములందు జిక్కి చెడ్డయలవాటలకు దాసులైన మనతాతయ్యలు, పీఠంధరశేకులు. పీఠిని, నిండించిన లాభము లేదు. వారికితరవిషయములు తెలియవు. వారికి యిట్లుమందు విషయములందసంతృప్తికలుగదు. ఆందోళనబుద్ధి కలుగదు. ఆలోచనపోదు. కనుక, ఇచ్చట సేను తెలుప సాహసించినను, నాకు దరిద్రముగ కన్నదువిషయములే, వారికి సామాన్యముగ కన్నదును. పొగదుట, తిట్టుట మనవారికి చాలకాలమునుండి యలవాటైనది. ఉన్నదున్నట్లుగా చూచుకొని, మాచినదానిని తెలుపగలకొని, తెల్పిన గ్రహించి పరిమార్చుట గల్గింప బ్రయత్నించుకొని, మనకు క్రమముగా బోవుచున్నది. మేల్కొని చుటమేలు. త్వరపడుట మంచిది. సరే! ఇప్పటికే కాలాతితమైనది. తుదిమాటగా, పనివారుగా నుండుటవలన, ప్రస్తుతము, మనవా రెట్టి కష్టముల ననుభవించుచున్నారో చూతము పర్యాయమువచ్చినది. పనియొచ్చుటలేదు. మాలగుడిము నకు వెళ్లుము. ఏయింటియట్లుచూచినా బురద, వరద, వాసన యే! కాళ్ళకుడుగుకొనుటకు నీరుగూడ కొన్ని యిండ్లముందు లేదు. లోపలకు మురికికాళ్ళతో వెళ్లుట, చాపగూడలేని, భూమిపై, లేమగల సేలపై తిరుగుట, ఎన్నిదినములక్రిందటనో కా లినపొయ్యినిచూచుట, చల్లగనుండి తడిసినమంచములు, మురిగిన చాపలు, కంతులగల పైకప్పు, అటునిటు తిరుగుట కవకాశము లేని గుడిసె! ఇదియ లోపలనుండుదృశ్యము. కొన్ని సున్నపు యతులను బెట్టుదును. పాత్రసామానంతయు కుండగా, ముం తలు, మల్లలు. కుండలకు చిల్లులు, పాత్రలుబోసిపోయినవి, పగు లుచున్నవిగానుండు పైగా ఏమిభోజనము చేసితినన్న పుల్లసీరు గాని, మజ్జిగాని దొరకలేదు. అల్లదే యా మురికిచెరువులోని నీరును ద్రాగితిమి. రాత్రి చలియెత్తె. కప్పుకొనుటకు దుప్పటి లేదు. పైగా వర్షముకురియ ప్రారంభించె. దాగొనుటకు తావు లేదు. షిల్ల లేడ్డప్రారంభించిరి. విసుగుకొనుచున్నట్టి, వారి కోదార్చుటకుమారు, వారిబట్టుకొని యుతికినదని తెల్పు నా కుతుకుచున్న, డొక్కకంటుకొనుచున్న పాట్లకు, కళ్ళలోతు గాగల్గి, నెత్తి చింపిరిగాగల్గి, మొగము పాచిగాగల్గి, గోచియో లేక, చిన్నపేలికయో మత్రము, తన యెండకు వానకు కాగిన శరీరమును నలంకరింప, ఆజానుబాహువులు, పెద్దవక్షస్థలము గొప్పబొమికలు, మంచినపుడలు, గట్టిదంతములు, పెద్దపాద ములు, ఆశ్చర్యము గల్గించు, భగవంతునివృత్త్యును కేయదున్న దా యనిపించుఫలముగల, ఆపనివాడు, ఆమాలవాడు, ఆబీద వాడు, ఆయనాధ మనకు సమాధానమిచ్చుచునే కడుపునిండ తిండియున్న, చక్కనిగృహముండి, భార్యకు సుఖము లుండి, బాలురకు విద్యయుండి, నిలుకడయుగ యుద్యోగ మాతనికే యున్న, ఎంతయందచుగ, ఎంతవృథాచుగ, ఎంతగాంభీర్య ముగ నుండెదవాడేగదా! మన ధనవంతుల మనకొని జీర్ణకృత్తి లేక, చైదుల పిడించుకొనుచు కుంటుచు, చూల్చుచు, దరిద్రపు యంటుకొనుటగల్గి, కోజుకొక క్రొత్తలంజను కొరచు, తన దురదృష్టకొగముల ప్రచారము చేయు డొడ్డుబుచ్చకాయలు, మన పశుప్రాయములు, నిచినసార మెరుగని యనుభవరహితులగు సన్యాసు లీ దృఢకాయునిజూచిన యేనానుకొనునోగదా! దేశ సున ట్టివృథాకాయలు హెచ్చునుండి సుఖిస్థితియందుండు ట్టుగత్తము. పరిద్రగామోచరుల లక్షాధికారు లట్టిమర్గముండి బయల్పడు టగత్తము.

ఎంతాకాలమువచ్చినది! తిండిలేదు. దాహముమిన్నది. ఆకలిచ్చుటలేవు. కల్లుదుకాని మొక్కటియేలదు. అందు, దుకాణాదాడు అప్పునకు ముంతలముంతలుగా కల్లుబోయి, కష్టములగల్గించి, ఆకారహితముగ జీవితమును నాశనపూర్వక ముగా చేసిన యాప్రపంచమును, ఉద్యోగము కల్గించక, భార్య బిడ్డల యెడ్డించుచు, కడుపుకాల్చుచు, అందరిచే తిట్టింపుచున్న

యావిధిని, నిర్లక్ష్యముగ యెదిరించి, మరచుటతో యనుసల్లు త్రాగిత్రాగి ముత్తుయొక్క తండనాలు ద్రోక్క ప్రారంభించి, రోడ్లనెంట బూతులతిట్టుకొనుచు, గోచిగూడ పోగొట్టుకొని, రాళ్ళపై, రప్పలపై, వంతెనలపై, బండ్లపై పడుచు, గాయములు బొందుచు, నెత్తురు శరీరమంత ప్రవహింప వికారముగా యిం టికిచేరి, భార్యను బిడ్డల బెయ్యిమనికొట్టి యింటిలోని కుండల పగులొట్టుచుండు పనివారి నెందరి మనము జూచుటలేదు. కొంచె మింతకంటె తెల్వకలవారు ఇండ్లలో యేడ్చుచు పస్తు పరుండుట సర్వసాధారణము. మరికొందరు ఆకలి కాగలేక, రాగినస్తువుల, గుడ్డల కుడుటబెట్టి, గంజి సంపాదించుకొనుచుండ కొందరురైతుల యిండ్లవెంట తిరుగుచు, పులవచారుకై నానా తంటాలు పడుచుండుట కన్నులార జూచుచున్నారము. నేనిట్లు తెల్పుచుండ, మీకు క్రొత్తగలేనిచో, అట్టి మాలమాదిగలవారి యిండ్లయందుజొచ్చి, కొంతకాలము నివసించిజూచుట మేలు. ఇంతయేకాదు. పనులున్న దినములందుకూడ, ప్రతివానికి పని దొరుకునన్న నమ్మక మెచ్చుటగలదు. పనిలేనిచో, తిండిపెట్టు వారేరుకలరు. కోమటి, ఆఖరుకు బిడ్డకు 'మితాయి' గూడ అప్పున కివ్వడుగదా?

కొందరు, అప్పులజేసి కాలముబుచ్చుచున్నారు. ఆసా ములు, అనేకదుర్వ్యాపారముల నీమార్గముద్వారా చేసి, పని వారి మోసముచేయుచున్నారు. కోమట్లు దొంగతక్కులద్వారా పనివారి మరింత దరిద్రులచేయుచున్నారు. నాట్లు, కోతల యందు సంపాదించినధాన్యము సేల పనిలేనివీధివలం దుపయోగింపరాదనిఅనుకుంటున్నాము. కాని, అట్టిInsecure Position అనుగడుగుదంతాల స్థితియందున్న పప్పుడు, కేళుమాపు అను జాగ్రత్తకల్గియుండు టలికష్టమనియు, ఇదివరకు చేసిన యప్పులు దీర్చగా మిగులునది కొద్దియైయుండ, దానినైన బాగుగ ఖర్చిడి సుఖము బొందుదమను, భాగ్యవంతులకర నిర్లక్ష్య ము ఖర్చిడుచునను బుద్ధి కాటంకము కలుగజేయుట దుస్సాధ్య మనియు గ్రహించవలయు. పైగా "యిన్నాళ్ళనుండి యేడ్చు చున్నప్పటికి బ్రతుకుచున్నాముగదా! ఈ రెండుమాడంకెముల ధాన్యము ఒకగవేయబోవుచున్నదా? ఇంతటితో ధనవంతులము కాబోవుచున్నామా? ఆ, ఏమాటే, యాదినము తిందాము, కే పటిసంగతి యెప్పటివలెనే యునుబుద్ధి యిట్టి జీవనఫలితముగా కల్గునని తెలిసికొను టగత్తము. ఇప్పుడుమాడు! ఎంతభేదము సంవత్సరపర్యంత మొక జీవనముండి, కొంతభక్త్యము వచ్చుచు, కొంతజీతము కల్గుచుండ, ఒకపనివాని మనస్సునందు కల్లు నో యాలోచించుచు. ఆతనిభార్యకు, కేళుమాపుగూర్చి యాలోచించి, తగుజాగ్రత్తపడగల కే క్లిగి, ఆదాము ఖర్చు సరి పెట్టుకొని, క్రమక్రమముగా నృద్ధిపొందవలయునను బుద్ధికల్గి సంసారము, దానిబాధ్యత పనివానికికల్గి, తనబిడ్డలకు కొంత యాదాయము చచ్చునప్పుడు వదలి, తాను, తనభార్య మంచి వస్త్రములధరించి, మంచియలవాటలబోండి, తనసాటివారిలో గౌరవము బొందవలయునను యిచ్చ, బుద్ధికల్గుట కవకాశము కల్గు. ఇది మానవస్వభావపు రహస్యము. ఇదిగ్రహించిన, జీతపు జీవితముకు 'మాలికి' భేదము కాననకును.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు
30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)
తెలుగుభాష! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గణపాధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి కైర్తికాకల
మాత్రలు దివ్యావృత్తము. ఆజీర్ణము, ఆరుచి, ఆప్రతింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలహీనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
క్రిత్రు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి
లను బోగొట్టి జీవమును మంచి యారోగ్యమునకు
దెచ్చును.
ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము
గల ఔషధముగనుచేతన పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:—
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూనునెల 10-వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు	కా 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0	రుబ
బియ్యము బస్తా		మొదలు, వశ	
మనుమ తెనాలి	,, ప 48 గలది	రు 18-0-0	14-0-0
నెలూరి	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీ	,, డిటా 45 గలది	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0
నవ్వులు	,,	,, 24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	రు 12-0-0	రు 18-4-0
నవగలు	,, డిటా	,, 10-4-0	10-8-0
పెసలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	13-12-0
ఉలవలు	ర 164	,, 8-4-0	8-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె	కా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
నెయ్యి	కా 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం శేరునెయ్యి	కా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రతేకము	,,	,, 55-0-0	58-0-0
శేరునెయ్యి నూనె గానుగ	కా 1-కి	రు 142 మె.కా.నూ.నె 185	
అమడము నూనె	కా 1-కి	రు 160-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	కా 1-కి	రు 210-0-0	215-0-0
కూరపసుపు	,,	రు 160-0-0	165-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరి)	కా 1-కి	రు 80-0-0	112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు	చుంబున 1-కి	రు 45,	50
కాళహస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60,	70
కెల్లము	కా 1-కి	రు 85-0-0	80-0-0
చింతపండు	కా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం	కా 1-కి	రు 88-0-0	86-0-0
చదరం	,,	,, 82-0-0	86-0-0
రవుండు	,,	,, 81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంబు	రు 78-0-0	84-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 25-8-0	25-8-0
నవరస 1-కి		16-8 6
ఇత్తడి కా 1-కి	రు 295-0-0	800-0-0
రాగి డిటా	రు 840-0-0	845-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 47-4-0	47-12-0

(7) రంగులు లలిజరై ను

అవ్వకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 92-0-0
పొట్టి కృష్ణము	డిటా	డిటా
సింహం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 86-0-0

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద
రకము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము
క్యాలండరు దరఖాస్తు వంపినవారికి ఇనా
ముగా వంతుబడును. 191

Rajvaid Sri Bamandajji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta
ఎల్.కె. పాల్వె లాంఛన్

తూర్తికట్టు 1: 2-4-0
తేటరు 1: 0-12 0
బుట్ట 1: 0-8-0
సిక్ రైటు స్పింగ్ టాపు 1: 1-8-0
కావిరాజ్, ప్రక్క ప్రక్క, రింగులది.
చతుశ్చరార్థ తపన 1: 0-12-0

మినియోర్ క్విక్ ప్రోర్సు
83, చీనాబజారురోడ్డు,
మదరాసు.

అమృతాంజనము

వేసవికి వెటవవలదు
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

అమృతామలక
తైలము

కండ్లకును మెదడునకును చలవనిచ్చి వేసవి భయమును వెడలగొట్టును.
పామాన్య శిరోరోగములకును నేత్రరోగములకును అంతుకము వంటిది.
సీసార్పు 1—0—0.

జీవామృతము

ఎండవేడిమిని తోపనియ్యదు. నిస్సత్తువను నిర్మూలించును. నరములకును
మెదడునకును పలుత్యమును బలమును ఇచ్చును. సీసార్పు 3—4—0.

ఘృగువటి

విపరీతముగు వేడిమిచే గలుగు సెగరోగము మున్నగు వ్యాధు
లకు త్రిశూలము. 24 మాత్రలు రు 1—12—0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆ నేకములగు ఆయుర్వేద దివ్యవృక్షములు గలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

41, ఆచారప్ప వీధి, జి. టి. మదరాసు.

తంబివిలాసము:

'పండిట్' }
మదరాసు.

చెన్నపురిలో ఏజంటు:

{ దాదా కంపెనీ, చైనాబజారులోడ్డు, జి. టి. మదరాసు.
స్వస్తి ఫార్మసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

వెంట్రుకలే ఆందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere,"

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుచాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే

కమినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, శిరో మాంధ్యమున్నను, యిది నివృత్తము
వెంట్రుకలు చిట్టలు గాని, గరుడుగ గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకలు మరల యెక్కువీ తెల్లదనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మెర
య నుండును.

ఈ రోజునగీ దీనిని కరీషించి చూడము

వెంట్రుకలు యెక్కువడియిగనునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను శర్యోత్కృష్టమనిగ జేయును.

తల బుడి 1-కి 2-కు తూరాయి. 3. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింక తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువ్వున ప్రవృత్తి, లేక ఆత్మర కావలసినపుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

క్రొవ్వు బుడి 18 ధర రు 2.0-0
క్రామ బుడి 18 ధర రు 0.12-0
క్రామ బుడి 1-కి 2-కు రు 0.8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారంబుకదనము, శరతు అమ్మకారంబుకదనముగా జూడబడును. తేటన్న,

పోలు యెజంటు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 నామ్మామగీడు, బొంబాయి.

మెస్సరిజము నేర్చుకొనుడు

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, మెస్సరి
జగహాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విఫలముగ మర్మ
రహితముగ గురువు
లేకనే ఆ భ్యాస
యోగ్యముగ రచింప
బడిన సమ్మోహన
గ్రంథము తత్ వి
ద్యా వ్యాపకాద్దేశ
ముతో వెలగొంది

ఒక రూపాయ కు

మాత్రమే అమ్మబడును. వి. పి. ఛార్జీ నాలుగురూపాయ

అడ్రెస్:-

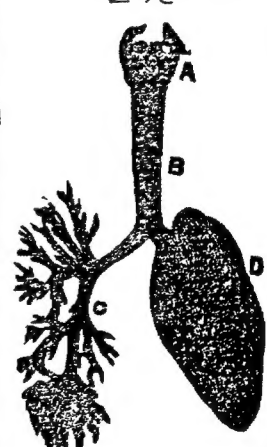
మేనేజరు హిప్పటిక్ హోము, ఏలూరు.

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ఫ్లుఎన్సా!!!

హడ్ నన్న

"యునైటెడ్ జూబులు" అన్ని విధములదగ్గు,
జలుబు, గొంతుపుండు, రొమ్ము పడికెము, ఇన్ఫ్లు ఎన్సా
మొదలగువాటిని తప్పక తుడర్చును. తుడమును రానినీక
ఆటంకపరచును.

"ది లాస్ పెట్" "అప్రెహెన్సివ్ మెడికల్ గజెట్టు,
"ది ప్రాక్టిషన్" "మెడికల్ వెన్యూ అండు సెర్క్యుల్"
"మెడికల్ రివ్యూ" "ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్" థెర్లి (ఇండియా
మొదలగు వైద్య ప్రపంచముచే సిఫార్సు చేయబడినది.

కంఠధ్వని కుత్తుక

ఊపిరితిత్తులు మొదలగు
వాటికి కావలసినది

ఏ-స్ట్రాపేటిక.
బి-క్యాసనాశము.

సి-క్యాసనాశము యొక్క
గొట్టుము.

డి-బక క్యాకెకోశము ప్రత్యేక
భాగము. అన్ని కెమిస్టులు దుకా

ణము లందును వెలకు దొరకును.

అస్ట్రేలియాలో చేయబడినది, బుడి 1-కి ధర రు 1.2-0.
అన్ని చోట్లలో దొరకును, ఈదిగున తెలుపబడిన జాగా
లలో దొరకును.

మెస్సర్స్ ఎన్. జే.కాయి గౌండ్స్ అండుకో, చైనా
బజారులోడ్డు. అశ్విన అండుకో కెమిస్టు, బ్రాడ్వే.
సోల్ ఏజంటు:- చైనామహమ్మదు అంజ సమ్య
ర్ మెక్సికో వీధి, బార్లిన, మద్రాసు.

చాకులు-తాళములు

మంగళికత్తులు.

ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి మేలయినవి.

వెంటనే ధరలక్కాటలాగుకు వ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు టండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ లా

3081 పెద్దాపా

తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు